

ספר

קדושים תהיו

על הלכות תולעים

מיוסד על פי השולחן ערוך יו"ד סימן פד' ונו"כ.
ערוך בלשון קלה השווה לכל נפש
כולל:

שער ראשון – לקט דברי חז"ל בחומרת האיסור.

שער שני - הלכה בשפה קלה וברורה השווה לכל נפש.

שער שלישי – פירוט והדרכה למעשה לבדיקת המזון.

שער רביעי – תמונות צבע להמחשת החרקים
המצויים בירקות, פירות, במזון היבש, וברגים.

שער חמישי – שולחן ערוך עם באר היטב,
ומראה מקומות לדברי האחרונים.

כל הזכויות שמורות

תש"ע

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך
וישמור את אחי היקר
יהודה אריה בן רשל שולה הי"ו
רודף צדקה וחסד אוהב תורה ולומדיה
אשר מסייע לי זה שנים רבות להיות בין
יושבי המדרש, יהי רצון שזכות הלימוד
והספר יעמדו לזכותו, לרפואה שלימה
ובריאות איתנה, אריכות ימים, שובע
שמחות, פרנסה בשפע, וכל משאלות ליבו
יתמלאו לטובה. ה' יתברך ירוממהו
וישמחהו ברוחניות ובגשמיות ויזכה לרוות
נחת מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך ימים
בימינה, בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד
עם כל בני ביתו אמן.

מי שברך

**אמותינו שרה רבקה רחל ולאה הוא יברך
וישמור את מרת אימי**

רשל שולה בת מרגרט תחי'

**היקרה רודפת צדקה וחסד אוהבת תורה
ולומדיה אשר מסייעת לי זה שנים רבות
להיות בין יושבי בית המדרש יהי רצון
שזכות הלימוד והספר יעמדו לזכותה
לרפואה שלימה ובריאות איתנה, אריכות
ימים, שובע שמחות, פרנסה בשפע, וכל
משאלות לבה יתמלאו לטובה.**

**ה' יתברך ירוממה וישמחה בכל מעשה
ידיה ברוחניות ובגשמיות, ותזכה לרוות
נחת מכל יוצאי חלציה הי"ו אורך ימים
בימינה, בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד
עם כל בני ביתה אמן.**

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך וישמור את אחי ואחיותי

אברהם בן רשל הי"ו

יהודה אריה בן רשל הי"ו

אילן בן עליזה הי"ו

שי בן רשל הי"ו

אווה בת רשל תח"י

מרגלית בת רשל תח"י

לוטן (דליה) בת רשל תח"י

ואבי אילן בן חווה הי"ו

ה' יתברך ירוממם וישמחם בכל מעשה ידיהם ברוחניות ובגשמיות,
ויזכו לבריאות איתנה ולרוות נחת מכל יוצאי חלציהם הי"ו אורך
ימים בימינה, בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד עם כל בני ביתם
אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך וישמור את חברי וידידי

היקר והנעלה רודף צדקה וחסד אוהב תורה ולומדיה

יורם שלם הי"ו

ה' יתברך ירוממהו וישמחהו בכל מעשה ידיו ברוחניות ובגשמיות,

ויזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך ימים בימינה,

בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד עם כל בני ביתו אמן.

המכון למצוות התלויות בארץ

אגרת ברכה

זי אדר תש"ע

הנה ידידי וחביבי מוכה הרבים הר"ר אדי דואק נר"ו הגה ליבו דבר טוב, להוציא ספר - מודיק, לתועלת הרבים וללמדם כיצד להזהר מאיסורי חרקים ותולעים, וקראו בשם "קדושים תהיו" כדי לסייע לעם ישראל הקדושים מבטן ומלידה, להימנע ממאכלות אסורות, שקצים ורמשים.

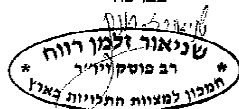
וכבר תורתנו הקדושה ריבחה לאין על האוכל שרק, עד שלעיתים אדם האוכל מוצרים הנגזעים בתולעים ללא בדיקה עלול להכשל באיסורי לאין רבים מאד. ועל כן חובה קדושה מטלת על כל איש ישראל, לידע באם מוצר שהוא עומד לאוכלו הוא מן הנגועים, ואם כן עליו לידע באיזה סוגי חרקים יש נגיעות, ומה אופן בדיקתם והסרתם מן המצר.

ומכאן החשיבות המרובה לתמצת את עיקרי הדברים, ואת השיטה ואופן הבדיקה והניקוי, ובפרט שהמחבר שיח' צירף תמונות בצבע להקל על המעיין, שידע ממה יש להזהר.

וחבר זה יהיה בודאי לתועלת הרבים ויוסיף סיוע של ממש לכל אדם הן בביתו והן בעבודתו, לידע כיצד להזהר וכיצד לשמור על קדושת וטהרת השולחן.

ויהי רצון שיזכה בקרוב ממש לכוין על המוגבר, וזכות הרבים תעמוד לו ולורעו עד עולם.

בברכה

מכון מחקר | בית מדרש | מעבדה לבדיקת נגישות במוון | פיקוח וייעוץ כשרותי | בית המעשר | הפקת ספרים ופרסומים | הרצאות וימי עיון
מושב בית עזריאל ד.ג. שמשון 99794 | טלפון: 08-9214829 | פקס: 08-9207911 | email: macon1@bezeqint.net | www.hamachon.co.il

אברהם יוסף
הרב הראשי לחולון

2577 2578

כן לא ידעו חכמי דע, שבו ידעו שכלל מן, בזמן דאסו מלכות, וסוד
ועוד אלה קדושים מן, וסוד אלה ידעו שכלל מן, וסוד אלה ידעו
שכלל מלכות, כל אלה, כל אלה, כל אלה, כל אלה, כל אלה, כל אלה,
יודע בדרך מלכות.

דעם און דער פארשטאנד און דער פארשטאנד
האט ער געזעהן און געוואלט זיין

דאס איז אים געווען אז ער איז געווען אים געווען
אז ער איז געווען אים געווען אז ער איז געווען אים געווען

החוקים

Q. 2074

רחוב הרב קוק 7, חולון טל. 03-5051951 03-5042212 קסם

**מפעילויות
העמותה:**

**בית מדרש
לרבנים ודיינים**

**Teachers College
(Beit Midrash)
for excellent
yeshiva students
("Avrech")**

**מדרשית
לנערות צעירות**

College (Midrashin)
for young maidens.

**שיעורים
לנוער ולבחורים**

Lessons for youth & boys

שעורי גשים
Lessons

Lessons for women

נסים וארועים
תורניים

Conventions & Religious events

**קירוב רחוקים
למקורות**

◆

8, Nili St, Kiryat Shalom, Tel-Aviv
Tel: 03-5181688
Mobile: ~~052-450684~~
~~058-511103~~

29/10/2022

[illegible]

03-5181688 טלמקס;
052-458684 נייד;
050-511703

מס' עמותה: 580289650 • מס' מלכ"ר: 550289656 • ת-ן בנק מזרחי 194246/469

RABBI ABRAHAM YISRAEL RUBIN

RAV AND MOREH TZEDEK

ROSH BIDZ MEHADRIN

HAGANA 2 RECHOVOT ISRAEL

TEL: 972-8-9494-808 FAX: 972-8939-0818

אברהם ישראל רובין

רב ומור"צ וראש כד"ץ מהדרין

מח"ס שו"ת נהרות איתן ועמודי שש

רח' ההגנה 2 רחובות 76214

טל. 08-9494808 פקס 08-9390818

בד"ק... ר' אברהם ישראלי

הא' ל' ו' תמוז ה'תשנ"ח
דיברתי ונאמרתי בזה מכתב בשם חזן אמת
דיברתי ונאמרתי בזה מכתב בשם חזן אמת
מדינת ישראל ורשות המבחן
ומה שכתבתי לכם
בזה צד אל אולם כבודי אברהם ישראלי
מושב אשדוד מכתב זה
בזה כזה לאולם
וזה מכתב זה בזה
מכתב זה ומה שכתבתי

בזה צד חת

אברהם ישראלי

GRAND RABBI MOSHE SAKS

CHIEF RABBI

of the "KHEILAS HAYEREIM"
ORTHODOX RABBINICAL COURT
RABBI of ROMEMA
for the ORTHODOX COMMUNITY
(KIRYAT MATTESDORF)

14 PANIM MEYROT ST., JERUSALEM TEL. 02-5372127

משה סאקס

ראב"ד

בד"ץ קהילת היראים
רב חוב"ץ שכונת רוממה והסביבה התחתית
מח"ם "מתנת משה" שו"ת, על הש"ס, עה"ת
בעה"ק ירושלים ת"י

רח' פנים מאורות 14 ירושלים טל. 02-5372127

בעה"ת

ז' אדר א"ש

רחמי"ל הספר קדושין גריו ע"ע
האב"ד גאון א"י שכתב ונצרך ע"י
הרב אב"ד צואק שליט"א והספר
הוא ד' ע"ג ודבר שראוי להגמול
אין אלא בהדיוט ולא מה אצור
ואידע ההאב"ד ע"ד דורו.
וישור הש"ג שיצא הספר צד
אגודת הרדים וגם שכתב אב"ד
עוד ספרים אגודת אגודת אב"ד
ישראל.

ויצב אב"ד אב"ד אב"ד
אב"ד אב"ד אב"ד

דע"ה

הק"מ סאקס

רמ' ומשגיח רוחני בישיבת "יביע אומר"

ורב שכונת נוה ארזים – חולון

תאריך- מוצש"ק

ב' שבט התשע'

המלצה

אמרו חז"ל באבות (ב-ג) וכל העוסקים עם הציבור יהיו עוסקים עמהם לשם שמים שזכות אבותם מסיעתם וצדקתם עומדת לעד. הנה בא אלי ידיד נפשי ואהובי היקר והנעלה אשר בכתם אופיר לא יסולה כהר' א.דואק שליט"א והודיע לי כי עומד להוציא לאור את ספרו קדושים תהיו על הלכות תולעים והוא ספר השווה לכל נפש (תרתי משמע) ואשר כל רצוני הוא לזכות את הרבים וזכות הרבים תלוי בו. ויהי רצון שיזכה לברך על המוגמר בקרוב ולהגדיל תורה ולהאדירה.

בברכת

אופיר אלבז

המלצת הרה"ג חיים רבי שליט"א

ג"א מצטרף להנ"ל

וספר זה מסייע לקיים וליזהר בדיני תולעים. ולמזהיר ולנזהר

שלומים תן כמי נהר

בברכת התורה

חיים רבי

תל גיבורים חולון

הקדמה:

מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי, על כל הטוב אשר גמלני, להיכלי תורה הביאני, לבתי מדרשות הכניסני, בין תלמידי חכמים הושיבני, ומתורתו הטעימני, ומסייעני, מחזקני ומאמצני ללמוד וללמד לשמור ולעשות. "הודו לאדני האדנים כי לעולם חסדו"

ואלמלא אתה ה', שפתי תפתח ופי יגיד תהילתך, אין אנחנו מספיקים להודות להלל ולשבח, כי לך דומיה תהילה, על כל שמך אמרתך. וברישא אמינא ד"אנא לא חכימא אנא ולא חוזאה אנא ולא יחידאה אנא, אלא גמרנא וסדרנא אנא" (פסחים קה ע"ב), ופרש"י, כך שמעתי ואני מסדר השמועות."

מנהג מקובל הוא כי כותב המחבר את טעמו ונימוקו בהוצאת חיבורו, ומה הביאו לזה, ומה זה ועל מה זה. ומבאר כל חמיר"א במטרת סיפרו. וכדי שלא לפרוש מן הציבור, אעשה כן גם אני.

הנה בהיותי לומד נושא נפלא זה בין כותלי בית המדרש, ובד בבד עוסק בעניני כשרות באופן מעשי תחת פיקוח של ועדת כשרות, נוכחתי לדעת שישנה התעוררות וס"ד עצומה בנושא זה. ועם כל זאת ישנה בעיה מרכזית של חוסר ידיעה והבנה בסיסית מה הן הנגיעות המצויים במזון, ואופן הבדיקה, ודבר פשוט הוא שללא ידיעות אלו אי אפשר להינצל מאיסור אכילת תולעים. וכבר אמרו חז"ל, אין בור ירא חטא ולא עם הארץ חסיד. לכן עלה במחשבה תחילה ללקט באומרים, מילי מילי קטני, בענייני תולעים במזון, כדי שיהיו מצויים תחת ידו של כל אחד ואחד, למשמש בהם בכל עת ושעה, להעמיד כל הלכות תולעים בספר אחד, ובפרט עבור ידידי וחבריי, ללמוד עמהם בצוותא חרא, ותורה נקנית בחבורה.

אלא כשהחילתי לקרבה אל המלאכה לעשות אותה, נוכחתי לראות כי עניני תולעים במזון, הם כמים שאין להם סוף, בפרטי הלכה רבים ומסועפים, ארוכה מארץ מדה ורחבה מיני ים. עד כדי שעל כמה מסוגי המזון חובר ספר שלם בפני עצמו! אשרי העם שככה לו.

ואף על פי שהיה מקום להאריך מאד בענייני הלכות תולעים, איב"א גמרא, איב"א סברא, ופוק חזי כמה וכמה ספרים וחיבורים, חדשים גם ישנים, נכתבו

בענין. אלא דמחמת קוצר הזמן, והרצים יצאו דחופים, כי הזמן קצר והמלאכה מרובה והפועלים עצלים, והנוגשים אצים לאמר כלו מעשיכם, ואין מזרזים אלא למזרזים, הוצרכתי לקצר בבחינת ויאמר לקוצרים ה' עמכם, ולהעלות עלי גליון את עיקרי הדינים ותמצית ההלכות, וזאת תורת העולה, בבחינת לעולם ישנה אדם דרך קצרה, קצר וקולע, ויהי הקצר אמיץ.

לכן הזכרתי רק מדברי אחדים מהספרים שמהם יוצאת ההלכה שכתבנו בס"ד, אף שמקור הדין טהור במשנה בגמרא ברמב"ם כו'. וזאת מחמת הקיצור, ואינו אלא כמראה מקום וכשער הציון, וכבר אמרו חז"ל תורה נקנית בסימנים, והציבו לך ציונים, כי מציון תצא תורה. ואי"ה ובל"ג עוד חזון למועד להאריך ולהרחיב היריעה. ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה.

וברכות לראש משביר, לרבנים הגאונים הרב שניאור ז' רוח שליט"א מחבר סדרת הספרים תולעת שני ועוד, והרב משה ויא שליט"א מחבר סדרת הספרים בדיקת המזון כהלכה אשר זכו מן שמיא ובעמלם המרובה הפיצו תורה זו, לזכות את הרבים ולהצילם מחטאים רבים אשריהם ואשרי חלקם, ומתורתם שבכתב ושבע"פ הובא בספרנו זה. וטוב להודות על רשותם להעתיק תמונות מספריהם הבהירים.

וכמו כן אברך את הרב הגאון ישי מזלומיאן שליט"א על תמונותיו הנפלאות. וכמו כן אברך את הרב הגאון ישראל בסר שליט"א על תמונותיו הנפלאות.

ושם סיפרנו "קדושים תהיו" ומקורו נלמד מדברי המסילת ישרים (פרק יא) וז"ל: איסור המאכלות בהם צריך דקדוק גדול וצריך חיזוק, כי תאוות הלב המתאוה במאכלים הטובים וחסרון הכיס באיסורי התערובות וכיוצא בזה..והמקל בהם במקום שאמרו להחמיר אינו אלא משחית לנפשו, וכן אמרו בספרא (ויקרא יא) "לא תטמאו במ וניטמתם במ, אם מטמאים אתם במ סופכם ליטמא במ" והינו: כי המאכלות האסורות מכניסים טומאה ממש בליבו ובנפשו של אדם עד שקדושתו של המקום ברוך הוא מסתלקת ממנו, והוא מה שאמרו בש"ס יומא לט "וניטמתם במ" אל תקרי וניטמתם אלא ונטמטם" שהעבירה

מטמטמת ליבו של אדם, כי מסתלקת ממנו הדעה האמיתית ורוח השכל שהקדוש ברוך הוא נותן לחסידים, כמו שאמר הכתוב "כי ה' יתן חכמה", והנה הוא נשאר בהמי וחומרי ומשוקע בגסות העולם הזה. והמאכלות האסורות יתרות בזה על כל האיסורין, כיון שהם נכנסים בגופו של האדם ממש ונעשים בשר מבשרו... והנה כל מי שיש לו מוח בקודקודו יחשוב איסורי המאכל כמאכלים ארסיים... אם כן מי אפוא יהיה המקל במקום שיש חשש של איסור, אם בעל שכל הוא. עכ"ל.

יש להדגיש כי אין לסמוך על הדברים האמורים בספרנו כהלכה למעשה. אף שתראה שנכתבו כדרך פסק. ואיני אלא כמלקט וכמראה מקום בלבד. והלכה למעשה יש להתנות לרבנים ולמורי הוראה מוסמכים. ועשה לך רב והסתלק מן הספק.

ובטרם אסיים אשגר ברכה מעומקא דליבא, לרעייתי נוות בית מיכל תחי' "מנשים באהל תבורך" העומדת לימיני לעזר ולסיוע בעבודת הקודש, ובמסירות נפש מחנכת את צאצאינו על ברכי התורה והמצוות. יה"ר שנזכה יחד לראות בשמחת ילדינו ולרוות מהם רוב נחת בעלייתם במעלות התורה והיראה ובהקמת בתים יהודיים לתפארת. "אשתך כגפן פוריה בירכתי בیتیך, בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך".

ויהי רצון שיערה ה' רוח טהרה וקדושה ממרום בלב כל ישראל, ויזכנו בצוותא חדא לשמור על מצות זהירות ממאכלות אסורים כתיקונה על כל פרטיה ודקדוקיה. וכבר אמרו חז"ל (גמ' יומא לט.) עה"פ (ויקרא יא) "והתקדשתם והייתם קדושים". אדם מקדש עצמו מעט מקדשין אותו הרבה, מלמטה מקדשין אותו מלמעלה, בעולם הזה מקדשים אותו לעולם הבא. ובזכות מצוה זו נזכה לגאולה השלמה, כדברי הגמרא: תנא דבי רבי ישמעאל: אמר הקדוש ברוך הוא אלמלא העלתי את ישראל ממצרים אלא בשביל דבר זה שאין מטמאים בשרצים דיי "(בב"מ סא:).

ביקרא דאורייתא המחבר.

נערך ונסדר בעזהש"ית ע"י א. דואק
יהי רצון שתעמוד לנו זכות כל הצדיקים
ובפרט

רבי נחמן מברסלב זכותם תגן עלינו.
בכל עניני הספר כתובת רחוב אשתאול
14 חולון

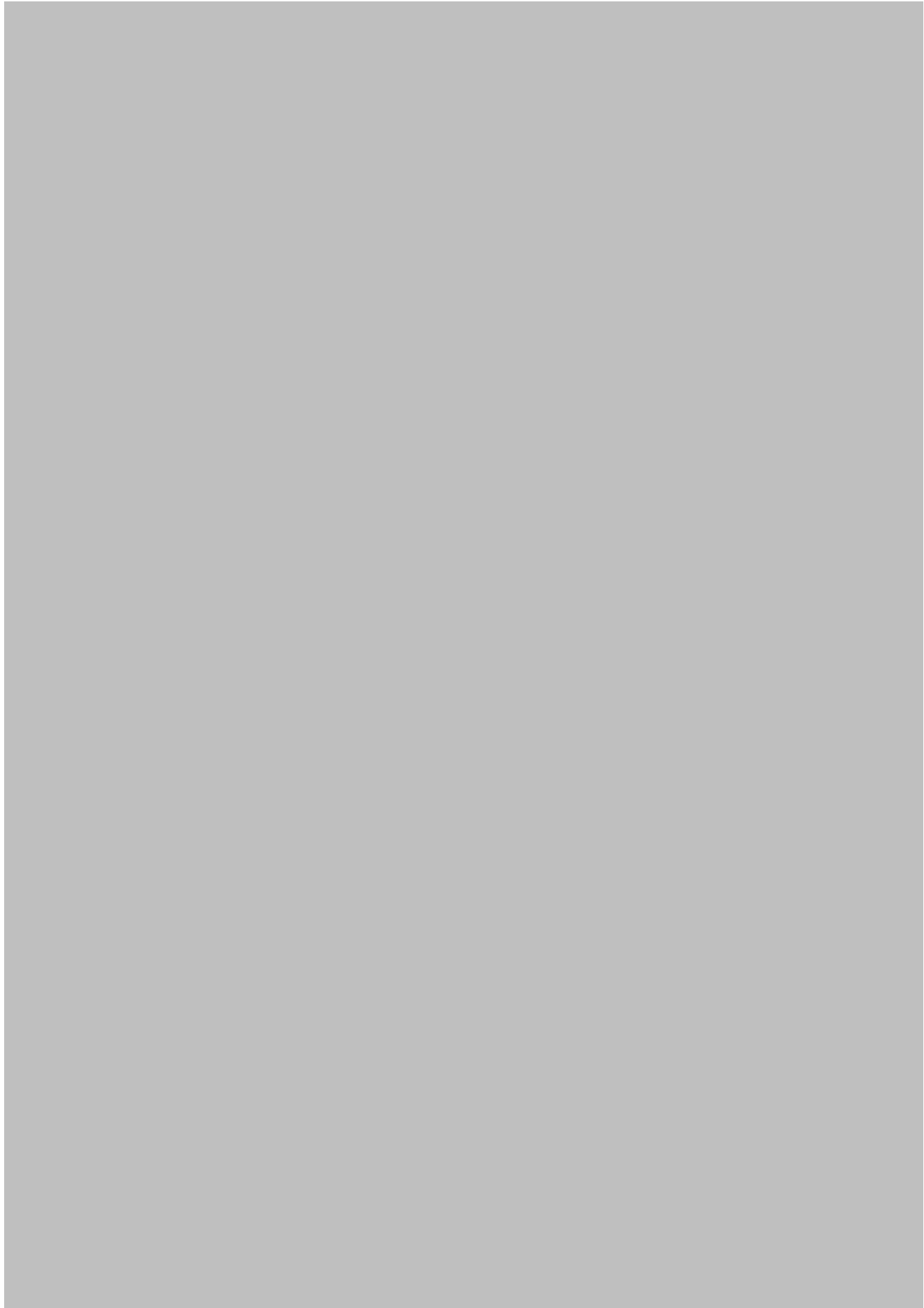
טל' 0528-557848 בין השעות 9-11 בערב

שער א'

לקט דברי
חז"ל
בחומרת
האיסור
והשפעתן
של מאכלות
אסורות על
נפש האדם

פתיחה:

"ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן הטועים"
 עם ישראל, בני אל חי, אשר מאז היותנו עם ומיום שניתנה לנו תורה מסיני
 אמונים אנו על הפרישה מהטומאה, ומתרחקים אנו מהדברים אשר אינם
 כשרים הואיל וכשרות היא אחד מיסודות תורתנו הקדושה, ככתוב בתורה
 "אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השרץ, ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם, כי
 אני ה' אלקיכם והתקדשתי והייתם קדושים כי קדוש אני, ולא תטמאו את
 נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ" (ויקרא יא, מג-מד). וברוך ה' עם
 ישראל במשך שנים רבות מוסר את נפשו על קיום כשרות המאכלים.

לקט דברי חז"ל בעניין סכנת מאכלות אסורות ופגמיהם.

נאמר בתלמוד: תנא דבי רבי ישמעאל: אמר הקדוש ברוך הוא
 אלמלא העלתי את ישראל ממצרים אלא בשביל דבר זה שאין מטמאים
 בשרצים דיי "בב"מ סא:) (היינו רק שנשמור עצמנו מאכילת שקצים היה כדאי
 לה' יתברך להוציא אותנו ממצרים, הפלא ופלא).

תנא דבי רבי ישמעאל – עבירה מטממת ליבו של אדם, שנאמר "ולא
 תטמאו בהם וניטמתם בהם", אל תקרי וניטמתם אלא וניטמטם (יומא לט)

מדרש רבה (פרשת שמיני) "אמר רבי ברכיה בשם רבי יצחק: ארסטון
 (סעודה) עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לעבדיו הצדיקים, לעתיד לבוא, וכל
 מי שלא אכל נבילות (מאכלות אסורות) בעולם הזה, זוכה לראותו.

רש"י על הפסוק – וניטמתם בהם – אם אתם מטמאים בהן בארץ, אף אני
 מטמא אתכם בעולם הבא ובישיבה של מעלה.

הרמב"ן כתב – שמלבד שהמאכלות האסורות משפיעות על האדם עצמו,

הם גם משפיעות על הבנים של האדם וזו לשונו שם: דע כי היות הדבר כמו שאנו אומרים, שסמך ה' בתורתו הקדושה פרשת אשה כי תזריע למאכלות אסורות ואמר להבדיל ביו הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל וסמוך לו אשה כי תזריע וסמך מצד אחר פרשת נגעים, ואלו הג' פרשיות לסודות נפלאים, ופרשת כי תזריע באמצע להודיע שאם יבדל אדם מן המאכלות הרעים יהיו לו בנים הגונים קדושים וטהורים, ואם לאו הרי נגעים מתחדשים עליהם מצד טיפת הזרע שהיתה מאותן מאכלות האסורות והמשקצות ח"ו. (פתבג המלך)

רבי שמואל אבן תיבון תלמידו של הרמב"ם - כתב שמי שנטמא במאכלות אסורות הדם שלו נעשה עכור, ליבו אטום ושיכלו חשוך מלקבל את אור האמונה והדביקות בבורא, ונופלים במוחו ובליבו כל מיני ספיקות ופיקפוקים בדברי חז"ל. לכן התנאים והאמוראים שמרו את עצמם שלא להתגאל במאכלות אסורים, ועל ידי כך זכו לרוח הקודש. (מעייין השבוע)

ספר החינוך (מצוה קמז) כתב – ידוע ומפורסם בין בני אדם כי לפי

המאכלים יתפעל הגוף בבריאות או בחולי כי בשר הגוף הווה ונפסד בכל יום ויום ולפי המזונות הטובים יתהווה בו בשר בריא וטוב, ולפי רוע המאכל יתהווה בהפך. ועל כן היה מחסדי האל הגדולים עלינו אנחנו עמו אשר בחר והרחיק מאתנו כל מאכל מזיק אל הגוף ומוליד בו ליחות רעות.

הכלי יקר כתב – המאכלים האסורים, משקצים הם את הנפש הטהורה

ומגרשים רוח הקודש וטהרה מן האדם, ומולידים אטימות השכל ותכונות אכזריות.

הפרי חדש כתב – לפי שבזמננו זה אין נזהרים מעניינים אלו של כשרות

המאכלים רוב הבנים יוצאים לתרבות רעה ורבים הם עזי פנים שבדור ואין

יראת ה' נוגעת בליבם, ואף אם יוכיחום על פניהם לאו בר קיבול מוסר נינהו (אינם בני קבלת מוסר)(בדיקת המזון כהלכה עמ' 27)

כתב האור החיים הקדוש בביאורו על הפסוק "אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ" בא הכתוב להודיע כי האוכל מהשרצים.... במזיד תעשה נפשו שרץ - ובשוגג תטמא נפשו ונטמטם, וצריך האדם לזהר בתוספת זהירות וזריזות בכל דבר אשר יכנס בגדר ספק שיקוץ זה. בפסיקתא מובא "ונטמאתם במ מלמד שהטומאה מטמטמת את הדעת ומרבה טיפשות"

ועוד כתב האור החיים בשם האר"י - שלפעמים יתהפך האדם וישתנה מטוב לרע וטבעו ומזגו, ולא ידע מאיזה סיבה, והוא עצמו יתמה איך נהפך דעתו. ואמר, כי זה יסובב לצד שלפעמים יאכל אדם מאכל שיש בו מחלקי הרע (אור החיים פ' אחרי יח, יג. בדיקת המזון כהלכה עמ' 27)

המסילת ישרים פרק יא כותב - איסור המאכלות בהם צריך דקדוק גדול וצריך חיזוק, כי תאוות הלב המתאוות במאכלים הטובים וחסרון הכיס באיסורי התערובות וכיוצא בזה..והמיקל בהם במקום שאמרו להחמיר אינו אלא משחית לנפשו, וכן אמרו בספרא (ויקרא יא) "לא תטמאו במ וניטמתם במ, אם מטמאים אתם במ סופכם ליטמא במ" והינו: כי המאכלות האסורות מכניסים טומאה ממש בליבו ובנפשו של אדם עד שקדושתו של המקום ברוך הוא מסתלקת ממנו, והוא מה שאמרו בש"ס יומא לט "וניטמתם במ" "אל תקרי ונטמתם אלא ונטמטם" שהעבירה מטמטמת ליבו של אדם, כי מסתלקת ממנו הדעה האמיתית ורוח השכל שהקדוש ברוך הוא נותן לחסידים, כמו שאמר הכתוב "כי ה' יתן חכמה", והנה הוא נשאר בהמי וחומרי ומשוקע בגסות העולם הזה. והמאכלות האסורות יתרות בזה על כל האיסורין, כיון שהם נכנסים בגופו של האדם ממש ונעשים בשר מבשרו... והנה כל מי שיש לו מוח בקודקודו יחשוב איסורי המאכל כמאכלים ארסיים... אם כן מי אפוא יהיה המקל במקום שיש חשש של איסור, אם בעל שכל הוא.

הפלא יועץ כתב – יזרו את בני ביתו שיבדקו יפה יפה עד מקום שידם מגעת, על איסור תולעת, ולא יאכל פרי שגדל בו תולעים, עד שיחתכנו תחילה ויבדקנו, וכן צריך להיזהר מתערובת יתושים ופרעושים ומיני שרצים הנופלים במאכל בימות הקיץ גם בלא דעת.

החתם סופר כתב – שרוב האפיקורסות מתנוצץ באדם על ידי אכילת נבלות וטרפות (סוף פרשת קדושים בדיקת המזון כהלכה עמ' 28)

בשו"ת דברי חיים כתב – שבעוונותינו הרבים הרבה קהילות יצאו כמעט מן הדת בגלל השוחטים והבודקים קלי הדעת, שעל ידי זה אכלו ונתפטמו בטריפות וגברו עליהם דעות זרות עד שנאבדו מתוך הקהל הקדוש רחמ"ל. (יו"ד ח"א ס"ז בדיקת המזון כהלכה עמ' 28)

בספר מעיין השבוע מובא באדם אחד שהלך לסמינר. ושמע לראשונה בחייו, סדרת הרצאות רצופות, והבין שהכל אמת והוא מוכן לקבל עליו דבר אחד בתור התחלה. כמה גדולה ההתלבטות מה רבה האחריות! מה יאמרו לו לקיים? החליטו לשאול פי גדול בתורה, פנו אל מרן הגרה"מ שך זצ"ל. ומה היתה התשובה? "כשרות", היתה התשובה. השואלים היו המומים: כשרות? קודמת לשבת, לטהרה, לשיעורי תורה, לתפילין לתפילה, לכל דבר? הבחין בפליאה, והסביר: "לא, ודאי שלא. יש איסורים חמורים יותר! אבל, הלא תבינו: מאכלות אסורים! פסוק מפורש הוא: "ולא תטמאו בהם, ונטמטם

בם", לשון טימטום ואוטם אמרו חז"ל. אבל אם יקפיד על כשרות המזון תתעדן הנפש, ויוסר האוטם, ויפתח הלב, וממילא יסכים לקבל הכל: לשמור שבת וטהרה, להניח תפילין וללכת לשעורי תורה. וכן היה!

בספר שער המים כתב: הנזהר תמיד במאכלו לפשפש בו שלא יהיה בו שום איסור, מסייעים אותו מן השמים שלא תבוא תקלה לידו.

בעניין סיוע משמיים ממאכלים אסורים: מסופר על

האדמו"ר בעל צמח צדק, שפעם אחת בעת שישבו הרב וחסידיו ושוחחו בדברי תורה, ביקש האדמו"ר מבעל הבית ספל חלב. בעל הבית מיהר, כמובן, למלא את בקשתו של רבו והניח את הספל על השולחן סמוך לרב. כשראה שהרבי לא שולח ידו ליטול את הספל, העיר לו כי ספל החלב מונח על השולחן והוא מוזמן לשתות. אולם האדמו"ר המשיך בשיחתו עם הנוכחים והתעלם מן הספל שהיה מונח לנגד עיניו.

כעבור כמה רגעים שב האדמו"ר להזכיר אודות ספל החלב שביקש. פליאתם של כל של כל הנוכחים היתה רבה, שכן הספל היה מונח לנוכח הרבי, ובעל הבית אף העיר לו על כך קודם לכן וזירזו לשתות. בלית ברירה נטל בעל הבית את ידו של האדמו"ר והוליכה אל הספל.

נודעזע האדמו"ר וקרא בקול: ספל החלב נעלם מנגד עיני, ואף שעמד סמוך אלי, לא ראיתי. אין זאת אלא כי אות וסימן יש בדבר, כי חלב זה אסור בשתיה. יש לבדוק אחריו שמא פסול יש בו, בהיותו חלב גוי.

חקרו ודרשו אודות מקורו של החלב ואכן התברר כי החליבה נעשתה ללא השגחת ישראל. ויהי לפלא.

קרא האדמו"ר ואמר: כמה גדולים דברי חכמים שאמרו "חלב שחלבו גוי ואין ישראל רואה" דהיינו אם אין ישראל רואה את מעשה החליבה אסור. אך נתקיים גם המאמר אין ישראל רואה – כפשוטו ממש. (טללי אורות)

מספר מעשים בעניין זהירות ממאכלות אסורות. ומהם נלמד על

חשיבות כשרות המזון.

האשה ניצלה בשכר ההקפדה על ההכשר

קבוצת אברכים יושבה בבית הרב הדיון היה על חזוק שיעורי התורה לאור אסונות שאירעו באותה תקופה בבני ברק לפתע צלצל הטלפון ועל הקו היתה רופאה פלונית, שביקשה לאתר באופן דחוף את אחד האברכים שהורתה לרעייתו לקחת תרופה מסויימת, ועכשיו התברר שנתנה לה תרופה אחרת, ואם האשה תבלע את התרופה היא תהיה בסכנה גדולה.

רגעים של חרדה עברו על קהל הנאספים, עד שהצליחו להיזכר בשמו של האברך, ואחד המשתתפים רץ לביתו במטרה למנוע את לקיחת התרופה. והנה, אך יצא השליח מפתח ביתו של הרב, פגש באברך הלז שטייל הלך ושוב ברחוב הרב זוננפלד בהמתינו לתשובת סוכן התרופות המתגורר בקריה אצלו ביקש לברר אם התרופה כשרה. האברך סיפר שרעייתו סירבה לקחת את התרופה ועמדה בתוקף על דעתה שלא תבלע אותה עד שיבררו את ההכשר.

אמונה בחוש. (טובך יביעו)

הבן בא לשאול את אביו על כשרות הסוכריה וניצל ממות

הרב אהרן חיים נשרי, מחבר הספרים "קדושת החיים" "ומאיר עיני ישראל" סיפר לנו שבהיותו בבית הוריו בחיפה בחג הפסח, נכנס ילד לבית הכנסת והצביע על "סוכריה" שקיבל בזה הרגע מאדם שהסתובב מחוץ לבית הכנסת, ושאל את אביו האם הסוכריה כשרה האבא מביט בסוכריה ליבו מחסיר פעימה.

סוכריה זו לא היתה אלא ... כדור רעל (נפטלין) בו משתמשים נגד תולעת הספרים, ועל העטיפה היה מצויין במפורש שמדובר ברעל של ממש.

שוו בנפשיכם מה היה קורה אילו הילד לא היה מקפיד לברר אצל אביו על כשרות המוצר שקיבל זה עתה... (טובך יביעו)

בספר בדיקת המזון כהלכה – כתב בהיותי במקסיקו סיטי, לאחר הרצאה בנושא כשרות המזון והשפעתו על האדם, ניגש אלי אחד המשתתפים עם סיפור אישי: הלה סיפר שמספר שנים לפני כן, חלתה אשתו מאוד ובבדיקות גילו את הטפיל ציסטיסרכוס במוחה (התולעת הזו פוגעת במוח וגורמת למוות). מיד ניתוחו והצליחו להציל את חייה. כאשר החלימה, באו להיפרד מהרופא המנתח הגוי. תוך כדי שיחה שאל אותם: האם שמעתם פעם על העם היהודי? הם השיבו: אנחנו יהודים, והרופא תמה: איך זה יכול להיות, הרי המחלה הזו באה מבשר חזיר, והיהודים אינם אוכלים בשר חזיר?!, הם הרכינו את ראשם מרוב בושה וענו ברפיון שפתיים - אנחנו כן אוכלים, ומאז הם מקפידים לאכול רק מזון כשר.

כיצד קורה שילד מאבד לפתע את כל החשק ללמוד תורה?

מעשה נורא שאירע בביתו של הגאון רבי חיים קנייבסקי לפעמים קורה שילד שלמד במלוא החשק, ומסר את נפשו ללימוד התורה, נופל ממדרגתו ומפסיק ללמוד וכל המרץ והזריזות שלו להתמדת התורה, נעלמים כלא היו.

ההורים מתפללים, אינם יודעים מה אירע לפתע לבנם המתמיד שמלמדיו כה הירבו לשבח אותו. לא עוזר מאומה, הילד הולך ומתדרדר, הולך ונופל, עד שלפעמים הופך לאחד הריקים וחסרי כל, ירחם אלוקים וישמור.

מעשה נורא אירע אצל הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי. בין העומדים בתור בבית הגאון, היה גם מהנדס בכיר, פרופסור גדול בתחומו, כבן שמונים וחמש או תשעים שנה, יהודי חרד וירא שמים, שכל בניו ובנותיו הולכים בדרך ה' וחובשים את בתי המדרשות.

הפרופסור סיפר להגר"ח בפנים כבושות שהוא אינו מצליח להבין דף גמרא וגם לאחר ניסיונות שנמשכו עשרות שנים לא עולה בידו הדבר. פרופסור במתמטיקה כן, להבין את הגמרא לא מבין.

הוא המשיך וסיפר שהדבר מציק לו מאוד, שכן בשיעורי הלכה הוא עוד מסתדר בצורה כל שהיא ויש ביכולתו להבין הלכה במשנה ברורה, אך כשמגיעים לגמרא, המוח שלו נסתם, הופך לאפס מאופס.

הפרופסור הישיש דיבר בצער רב, וצריך לציין שמדובר ביהודי ירא שמים אמיתי ובהחלט אפשר להבין עד כמה הבעיה הזו מציקה לו, במיוחד לאור העובדה שכל צאצאיו הולכים בדרך התורה והיראה.

והנה, סיפר הגר"י זילברשטיין, פתח לפתע הפרופסור את פיו ואמר לר' חיים שבתוך כדי עמידתו כאן, יתכן והתגלתה לו הסיבה המונעת בעדו לצלול אל דף הגמרא.

בעניים דומעות סיפר את עברו ואת קורותיו ומה שעבר עליו בימי ילדותו, אך לפתע קטע הפרופסור את שיחזור הדברים ועבר לספר על מקרה שאירע עם הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, כאשר אם בוכיה הגיע עם ילדה בן השבע אל הגאון וסיפרה לו בדמעות שלפתע עבר לו כל החשק ללמוד.

הגר"ע היראהר מעט והשיב לה שמן הסתם אכל הילד דבר שאינו כשר וזו הסיבה לטמטום המוח שלו. תמחה האם: הרי בבית אצלנו הכל כשר. איננו מכניסים לביתנו מצרך כלשהוא שיש עליו ספק? והגר"ע בשלו. בקדושתו היתירה "הריח" שהסיבה לטמטומו של הילד היא אוכל לא כשר.

הלכה האשה לביתה והחלה לברר ביתר שאת את מקורות האוכל הניכנס לביתה. ומה התברר? באותו ישוב הדיח הרב את השוחט המקומי ופסלו לשחוט לבני העיירה. השוחט היה חצוף גדול והמשיך לשחוט למרות גזרתו של הרב.

באותם ימים ערכה אחת המשפחות בעיירה חתונה לבנה, ובקשה כנראה ליהנות ממחיר מוזל, והזמינה את הבשר אצל השוחט ההוא. הילד השתתף בחתונה ואכל מהבשר שנשחט על ידי השוחט שנפסל.

חזרה האשה אל הגר"ע וסיפרה לו דברים כהוויתם "זו הסיבה לטמטומו של הילד", פסק הגאון. לשאלת האם מה לעשות וכיצד לתקן את הפגם, הורה רבי

עקיבא איגר שיעלו את הילד לארץ ישראל ושיעסוק שם בתורה. ואכן הילד עלה ארצה, וצמח לאחד מתלמידי החכמים הגדולים שבירושלים. המשיך הפרופסור "גם במקרה שלי התחיל טמטום המוח מגיל צעיר, בתקופת לימודי ב"חידר" שבעיירה, ולכן, סיפר הפרופסור ברטט ובחלחלה, עלה בדעתי שאולי גם אצלי אירע דבר כזה. הוא חשב וחשב עד שנזכר שכשהיה ילד כבן תשע ראה האצל חבירו הגוי בשר חזיר ולפתע אחזו בולמוס ולא היה יכול להתגבר על עצמו עד שטעם מהבשר ההוא, למרות שידע שמדובר באיסור חמור. ומאותו רגע שטעמתי מהבשר הטרף, נסתתמו כל מעיינות הדעת שלי ולא יכולתי להבין את הגמרא שלמדתי בחידר, סיפר הישיש כבן התשעים בבכיה, ושאל את הגר"ח מה לעשות כדי לתקן את החטא ההוא. הגאון הציע לו שיצום יום אחד כדי להקיא מתוכו את אכילת בשר הטריפה, וגם שהפרופסור טען שיהיה לו קשה מאוד לבצע זאת ובקושי הוא צם ביום כיפור, מחמת גילו המבוגר ומצב גופו. אמר לו רבי חיים שינסה בכל זאת לצום.

הרי לנו, סיפר הרב, כמה צריך לשמור על נפש ילדינו ואיזו אחריות מוטלת על ההורים שלא יאכילו את ילדיהם דבר שאינו כשר כל צורכו. גם אם אין עושים זאת בכוונת תחילה, אך לפעמים קורה שלא מדקדקים כראוי, פה נכשלים באיסור ערלה וכאן נכשלים באיסור אחר, המאכלים חודרים אל מוחו הטהור של הילד ופועלים שם את פעולתם כארס של עכנאי, ואל יתפלאו ההורים אם לפתע יאבד בנם את כל חשקו בלימוד התורה. (טובך יביעו)

קדושת אכילת האיש היהודי

רבי נתן מברסלב – כתב בעניין קדושת האכילה של האיש היהודי וז"ל – בשעת האכילה צריך להיות איש חייל לאכול בשמחה והתחזקות, מאחר שאכילתו בהיתר ובכשרות על פי התורה, ומברך על כל דבר תחילה וסוף, בודאי אכילתו יקרה מאוד, וכל אחד מישראל מברר ברורים הרבה על ידי אכילתו, ועל כן צריך להתחזק אז מאוד ולידע כי ה' עימו מלא כל הארץ כבודו, עד שעל ידי זה זוכה דוקא בשעת האכילה להארת הרצון, שישתוקק אז

דוקא לה' יתברך ברצון מופלג מאוד, שזה עיקר שלמות קדושת האכילה, כי על ידי זה עולים כל הניצוצות שבמאכל לשורשם העליון בשלמות.

עם ישראל נמשלו לתולעת שנאמר "אל תראי תולעת יעקב"

כוחם של עם ישראל הוא בפיהם מעלת הדיבור הטוב מרבי לוי יצחק בנדר זצ"ל

וזה לשונו: על ידי הדיבור הטוב יכולים להרויח הרבה מאד ואף שלמעשה

ויהי רצון שנזכה
שדיבורינו יהיה תמיד
בקדושה ועל ידי זה
ישלח לנו ה' יתברך
מרפא ומזור לכל
צרותינו ונזכה לגאולה
השלימה ולהתגלות
המשיח במהרה
בימינו, אמן.

רחוקים עדיין מהדבר הטוב שעליו מדברים, עצם הדיבור הוא טוב ומועיל ביותר. יש ומדברים דיבורים אע"פ שלא אוחזים בדיבורים הללו ואין זה אלא בגדר דיבורים בעלמא, אעפ"כ כיון שעל ידי הדיבור הוא שרוצה את הדבר וחפץ בו ואינו מתנגד עליו, רשאי הוא לדבר ממנו אע"פ שלמעשה רחוק הוא מאוד מקיום הדבר עליו הוא מדבר בפועל שעליה אמרו במשנה באבות (פ"ג משנה ט) שחכמתו מרובה ממעשיו אינו מעלה, אלא שכיון שהוא חפץ ורוצה את הדבר ההוא מותר לו לדבר ממנו, עד כאן לשונו הקדושה. ("דיבורי אמונה" (ח"א עמ' מח) רואים כמה חשוב עניין הדיבור הטוב, אם זה האדם על עצמו, כל שכן על אשתו ילדיו חבריו ועל כל עם ישראל.

נְסִיִּים בַּתְּפִילָּה.

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שתצילנו מכל מיני מאכלות אסורות, הן מאיסורים דאורייתא, הן מאיסורים דרבנן. ותשמור אותנו תמיד, שלא יארע לנו שום מכשול לעולם זוס ושלום, ולא יבוא לתוך פינו שום מאכל האסור לנו. כי אתה ידעת ריבונו דעלמא כולא, שאי אפשר לבשר ודם להיזהר ולהישמר בעצמו מכל מיני מאכלות אסורות ומתערובותיהם, אשר פרטיהם ודקדוקיהם רבים מאד ועצמו מספא, ואתה יודע גודל הפגם העצום הפוגם בנפש ישראל על ידי מאכלות אסורות זוס ושלום. על כן רוזם עלינו למענך, ועזרנו והושיענו ושמור את נפשנו, שנזכה להיות ניעולים ופרושים ומובדלים לגמרי מכל מיני מאכלות אסורות, מנבלות וטרפות, משקצים ומרמשים, מבשר וזלכ ומיין נסך, מוזלכ ודם, מגיד הנשה ואבר מן הזוי, ומפת של עכו"ם ומבשולי עכו"ם, ומשאר כל מיני מאכלות אסורות, מהם ומתערובותיהם, וממשהו זומין בפסזו. מכולם תשמרנו ותצילנו ברזומיך העצומים, שלא יכנסו לתוך פינו, ולא יטמאו את נפשותינו, ונהיה אנזנו וצאצאינו נקיים וטהורים ומובדלים מהם לגמרי, ותקדשנו בקדושתך העליונה. ותקיים בנו מקרא שכתוב, והייתם קדושים, כי קדוש אני. (מודרך

לקוטי תפילות לרבי נתן מברסלב תפילה יז)

תוכן עניינים

עמוד:

הקדמה.....	יא
פתיחה.....	יז
מדברי חז"ל בחומרת איסור תולעים	
כללי שימוש בספר זה.....	לט

פרק א

כיצד נזהרו אבותינו.....	מג
-------------------------	----

פרק ב

חומרת איסור אכילת תולעים והמקור בתורה.....	מה
--	----

פרק ג

גודל התולעת האסורה באכילה.....	מו
קושי זיהוי התולעים.....	מו
נראית רק במיקרוסקופ.....	מו

פרק ד

תולעים הגדלים במחובר.....	מז
חילוק באיזה פרי נולדה.....	מז
חילוק בין מבושל/קלוי.....	מח
טחינת חומס.....	מט
כנימות הפירות.....	נ

עמוד:

תוכן הענינים:

פרק ה

תולעים הגדלים בתלש.....נא
פרי נקוב לחוץ.....נא
פירשה מתה.....נב
ספק נולדה בתלש.....נב
הדין בבישול.....נב
בדיקת קטניות לבישול.....נג

פרק ו

סוג מאכלים החייבים בבדיקה.....נד
הסבר מוחזק כנגוע, מיעוט המצוי, ומוחזק כנקי.....נד

פרק ז

דיני הבדיקה.....נט
בדיקת מדגם.....נט
בדיקת מדגם בטחינה.....נט
מוחזק כנקי וחוששים שהתליע.....ס
נמצא נגוע בחלקו.....ס
נבדק ואוחסן.....ס

פרק ח

הנאמנים על הבדיקה.....סא
איש או אשה מעל גיל מצוות.....סא
בעל ראייה חלשה.....סא

תוכן הענינים:

עמוד:

פרק ט

דיני ביטול ברוב.....	סב
תולעת שלימה או פחות כל זמן שניתן לזהותה.....	סב
תולעת שהתרסקה החילוק בין שוגג למזיד.....	סג
מאכל שאפשר לסננו.....	סד
ירקות מתולעים בתוך שקית מבד בתוך תבשיל.....	סד
מיץ מפירות מתולעים.....	סד

פרק י

תולעת שעברו עליה י"ב חודש.....	סה
מתי מועיל י"ב חודש.....	סה
קופסאות שימורים שעברו עליהם י"ב חודשים.....	סו
מזון בהקפאה שעברו עליו י"ב חודשים.....	סו

פרק יא

תולעים בדגים.....	סז
-------------------	----

פרק יב

בדיקת תולעים בשבת משום איסור בורר.....	סט
--	----

פרק יג

כיצד להינצל מאיסור אכילת תולעים.....	ע
דעות מוטעות.....	ע

עמוד:

תוכן הענינים:

בדיקת מדגם.....עא
ירקות בחזקת נקי מתולעים.....עא

פרק יד

בדיקת המזון בעת הקניה.....עב
שיטות בדיקות ראשוניות.....עב
עצות להישמר מתולעים.....עג
תולעת ספרים.....עג

פרק טו

בדיקת המזון למעשה.....עז
הקדמה א'.....עז
הקדמה ב'.....עז
אגוז אורן צנובר.....עט
אגוז אילסר בונדוק.....עט
אגוז גן עדן פיסטוק.....פ
אגוז מוסקט שלם.....פ
אגוז מוסקט טחון.....פ
אגוז מלך בקליפתו.....פא
אגוז מלך קלוף.....פא
אגוז מלך שבור.....פא
אגוז פקאן בקליפתו.....פב
אגוז פקאן קלוף.....פב
אגוז פקאן שבור.....פב
אגוז קשיו שלם.....פג

תוכן הענינים:

עמוד:

פג.....	אגוז קשיו שבור.....
פד.....	אורז.....
פה.....	אפונה טרייה.....
פה.....	אפונה בשימורים/בהקפאה.....
פה.....	אפונה יבשה.....
פו.....	אפרסק.....
פו.....	אפרסק בשימורים.....
פו.....	ארטישוק.....
פז.....	ארטישוק קפוא.....
פז.....	בוטנים בקליפתן.....
פז.....	בוטנים קלופים.....
פח.....	בוטנים שבורים.....
פח.....	בורגול.....
פח.....	בזילקום.....
פט.....	במיה טרייה.....
פט.....	במיה קפואה.....
פט.....	בצל יבש.....
צ.....	בצל ירוק מגידול רגיל.....
צא.....	בצל ירוק מגידול מיוחד.....
צא.....	ברוקולי.....
צא.....	ברוקולי קפוא.....
צא.....	ברוקולי מגידול מיוחד.....
צב.....	גויאבה.....
צג.....	גריסים.....
צג.....	גרנולה.....
צה.....	גרעינים לבנים.....
צד.....	גרעינים שחורים.....

עמוד:

תוכן הענינים:

צד.....	גרעינים שחורים קלופים.....
צה.....	גרעיני אבטיח.....
צב.....	גת.....
צו.....	דגים.....
קד.....	דובדבן טרי.....
קה.....	דובדבן מסוכך.....
קה.....	דובדבן מיובש.....
קו.....	דובדבן בשימורים.....
קו.....	זיתים.....
קז.....	זעתר.....
קז.....	חומוס יבש.....
קח.....	חומוס קלוי.....
קח.....	חומוס גרגרים בשימורים.....
קח.....	חיטה.....
קט.....	חילבה.....
קט.....	חילבה טחון.....
קט.....	חסה.....
קי.....	חסה מגידול מיוחד.....
קי.....	חציל.....
קיא.....	כוסברה.....
קיא.....	כוסמת.....
קיא.....	כרוב לבן/אדום.....
קיג.....	כרוב מגידול מיוחד.....
קיג.....	כרובית טרייה.....
קיד.....	כרובית קפואה.....
קיד.....	כרובית מגידול מיוחד.....

תוכן הענינים:

עמוד:

כרפס (סלרי) מגידול רגיל.....	קיד
כרפס (סלרי) מגידול מיוחד.....	קטו
כרתי.....	קטו
כרתי מגידול מיוחד.....	קטז
ל דר.....	קטז
לואיזה.....	קיז
לוביה טריה.....	קיז
לוביה יבשה.....	קיז
מ רודה.....	קיח
משמש טרי.....	קיח
משמש מיובש.....	קיט
נ בטים.....	קיט
נענע.....	קב
ס ובין.....	קב
סולת.....	קב
סלק עלים.....	קכא
סלק עלים מגידול מיוחד.....	קכא
ע גבניות.....	קכא
עדשים - חומים/אדומים.....	קכב
עירית.....	קכב
עלי גפן טריים.....	קכג
עלי גפן בשימורים.....	קכג
עלי גפן בשימורים ממולאים.....	קכב
עלי דפנה.....	קכג
עלים קטנים- פטרוזיליה/כוסברה/נענע/רוזמרין/שמיר/וכדומה.....	קכד

עמוד:

תוכן הענינים:

קכז.....	ענבים ירוקים/שחורים.....
קכח.....	ערמונים.....
קכח.....	פ ול יבש.....
קכט.....	פול בשימורים.....
קכט.....	פול יבש שבור.....
קל.....	פול ירוק טרי.....
קל.....	פול ירוק קפוא.....
קלא.....	פטירות טריות.....
קלב.....	פטירות בשימורים.....
קלב.....	פטירות מיובשות.....
קל.....	פטרזיליה.....
קלב.....	פלפל (גמבה) ירוק/אדום/צהוב/כתום.....
קלב.....	פלפל חריף ירוק/אדום.....
קלג.....	פלפל בשימורים (שיפקה).....
קלג.....	פלפל חריף מיובש (שאטה).....
קלד.....	צ ימוקים.....
קלד.....	ק ולורבי.....
קלד.....	קלמנטינה.....
קלה.....	קמח לבן/מלא.....
קלו.....	ר חמריץ.....
קלו.....	רוקולה.....
קלו.....	ריחן תימני.....
קלו.....	רימון.....
קלז.....	ש ומר.....

תוכן הענינים:

עמוד:

שומשום רגיל/מלא.....	קלז
שום ירוק/יבש.....	קלח
שזיף טרי.....	קלח
שזיף יבש.....	קלט
שיבה.....	קלט
שיבולת שועל.....	קלט
שמיר.....	קמ
שסק.....	קמ
שעועית טרייה לבנה/ירוקה.....	קמ
שעועית קפואה.....	קמא
שעועית יבשה.....	קמא
שעועית בשימורים.....	קמא
שקדים בקליפתן הקשה.....	קמב
שקדים קלופים.....	קמב
שקדים שבורים.....	קמב
תאנה - טרייה.....	קמג
תאנה יבשה.....	קמג
תבלינים במשקל.....	קמד
תבלינים באריזה.....	קמה
תות שדה.....	קמה
תירס קלחים.....	קמז
תירס בשימורים/קפוא.....	קמז
תירס גרגירים יבש (פופקורן).....	קמו
תירס גמדי.....	קמז
תמר לח.....	קמח
תמר יבש.....	קמח
תמרים לחוצים.....	קמט

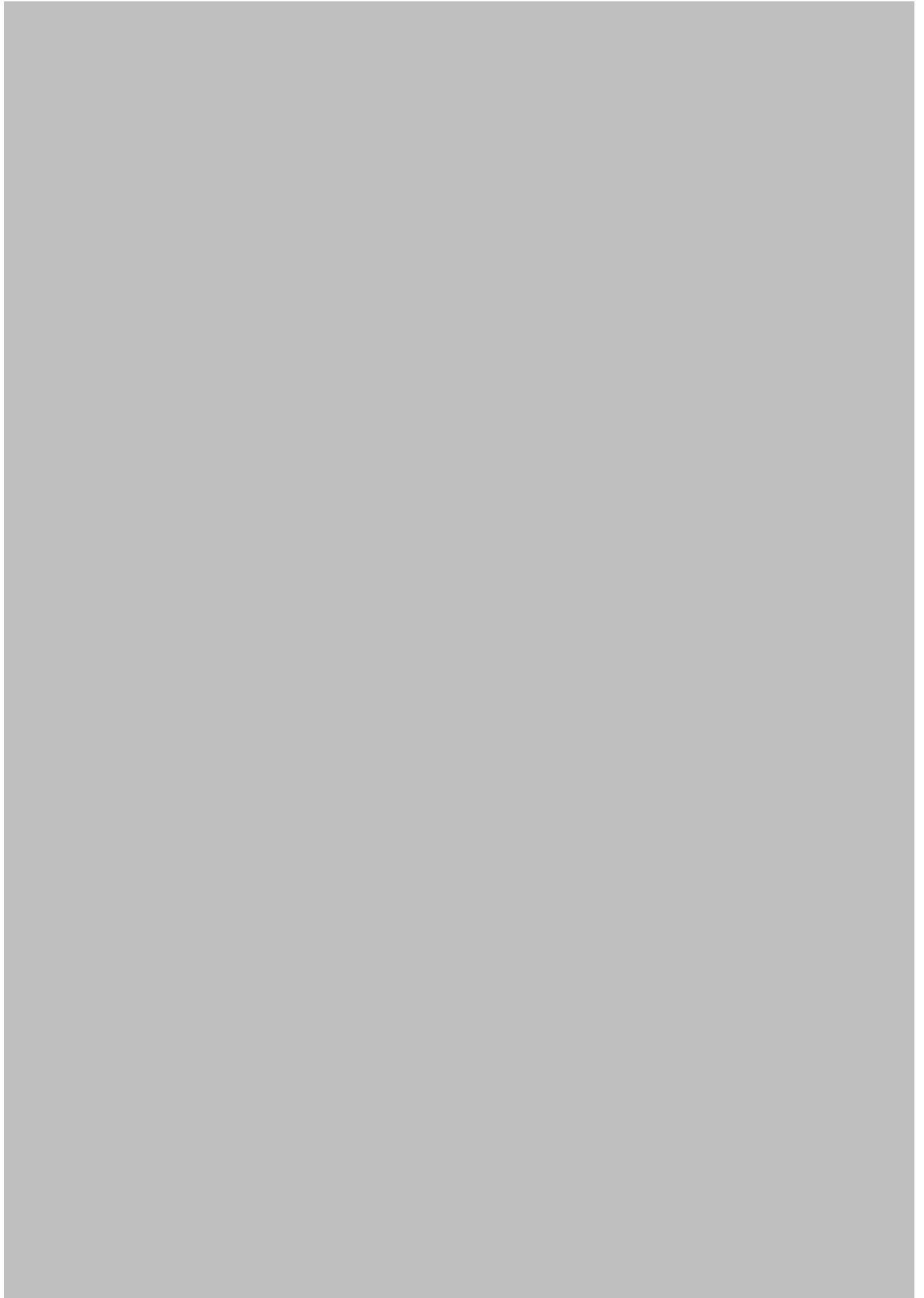
תמרים ממרח.....	קמט.....
תפוזים.....	קמט.....
תרד עלים.....	קנ.....
תרד מיובש.....	קנ.....
שער רביעי תמונות החרקים.....	קנד.....
שער חמישי שולחן ערוך.....	רד.....

כללי שימוש בספר

השתדלנו לכתוב ספר זה בשפה קלה וברורה השווה לכל נפש.

- א. ראשית לקרוא את ההלכה ולאחר מכן לקרוא שוב עם ההערות, וכן ללמוד את כל הספר מראש ועד סוף קודם שמוציאים הלכה למעשה.
- ב. חשוב מאוד לקרוא את ההקדמה לפרק טו
- ג. כל מקום שהבאנו בהלכה את השם תולעת הכוונה היא גם לשאר חרקים ומעופפים ומה שכתבנו תולעת זה כדי להקל על הלומד.
- ד. במקום שציינו לעיין בתמונה זהו פרט חשוב לצורך הבנת ההלכה.
- ה. בהלכות שיש בהם חילוק בין השו"ע ובין הרמ"א ציינו בהערות. בפרק טו בבדיקות למעשה אין שום חילוק בין השו"ע לרמ"א כלל.
- ו. בשער החמישי הבאנו את תמונות החרקים המצויים בדרך כלל בפירות ירקות וקטניות ועוד, לכן על מנת להכיר את סוגי התולעים רצוי ללומדו מספר פעמים כך שנדע את האויב.

שער שני

הלכה

בשפה

קלה

וברורה

השווה

לכל

נפש

פרק א

כיצד נזהרו אבותינו?

רבים תמהים: מדוע החלה התעוררות בנושא זהירות מתולעים בימינו? ועוד שבימינו ישנם שיטות הדברה שונות למניעת תולעים וחרקים וכדומה.

ראשית, הדבר אינו חדש כלל, מאז ומעולם ידעו חכמינו להזהיר ולהיזהר מאיסור אכילת תולעים כגון: הגמרא "במסכת חולין" דנה על מציאות חרקים במים, קטניות ובפירות, ובגמרא "במסכת סוכה" דנים על מציאות תולעים בדגים. וכן בראשונים ובאחרונים, דנים על מציאות חרקים במים, בקטניות ובפירות, ברוך ה' הספרות התורנית מלאה בחומר בנושא זה ואף על פי כן הרב בעל ספר פרי חדש כתב: לא אוכל להתאפק מלהזכיר ולהודיע לעם ה' חומר איסור תולעים, לפי שנעשה קל בעיני הבריות, וכיון שעבר אדם עבירה ושנה בה, נעשית לו כהיתר ואפילו החכמים אינם נוהרים כראוי. הרי לך שאין חדש תחת השמש וכבר בדורות קודמים היו ידועים כל מיני נגיעות של תולעים בחי ובצומח.

אולם צריך לדעת שבנושא זה של מציאות תולעים בפירות, ירקות, ובשאר סוגי המזון זהו דבר שיכול להשתנות ממדינה למדינה, מזמן לזמן, כך שישנם תקופות שעלול להיות נגוע ויש תקופות שלא, וכן כיצד אוחסן מזון זה וכדומה.

א. לדוגמא: הפטריות שמקורם מסין על פי רוב הם בחזקת נגועים בתולעים ואילו פטריות שמקורם מהולנד או ממדינות המגדלים בשיטות מתקדמות, הרי הם בחזקת נקיים מתולעים.

1. סז:

2. יב.

3. יו"ד סימן פד

ב. בימינו הרבה מהמזון מאוחסן ועקב זה עלול להתליע, וכן בזמן האריזה, ועוד שעל מדף החנות יכול לשהות עוד מספר שבועות או חודשים.

ג. עקב היבוא, הרבה חרקים למיניהם שלא היו בארץ ישראל הגיעו בשנים האחרונות דרך מזון נגוע שהגיע ביבוא ונשארו בארץ והתרבו.

ד. ולגבי הריסוס צריך לדעת שברוך ה' הריסוס עוזר, אולם אין הריסוס פוטר את בעיית החרקים לגמרי ונסביר:

1. מטרת הריסוס היא להגן על היבול מפני שלא יושמד על ידי המזיקים, ולא יגרם נזק כלכלי, אולם, נגיעות של מזיקים שאינה מסכנת את היבול, אינה מפריעה למגדלים.

2. חומרי הריסוס אינם משמידים את כל החרקים וחלקם שורדים, וגם אלו שאכן מתו לעיתים נשארים דבוקים על עלי הירק וכדומה.

3. היום ישנה הדברה ביולוגית והיא פיזור חרקים טורפים, הטורפים או הורגים את החרקים המזיקים. אולם החרקים הטורפים נשארים על היבול.

4. וכן ישנם סוגי הדברות למיניהם שפוטרים את בעיית המזיקים ולעומת זאת מרבים סוגי חרקים אחרים שאינם מזיקים ליבול.

5. פעמים שהריסוס לא מתבצע בצורה מושלמת, כגון: בסוף העונה כאשר אין הצדקה כלכלית להשקיע עבור מעט הפרי שנותר בפרדס.

6. בימינו פעמים קורה שבעלי החנויות מקבלים את הסחורה משטחים של ערבים או ממושבים קטנים וכדומה, שאינם מרססים כלל.

פרק ב

מקור איסור אכילת תולעים וחומרות

נאמר בתורה: "וכל השרץ השורץ על הארץ שרק הוא לא יאכל. כל הולך על גזזון וכל הולך על ארבע עד כל מרבה רגלים לכול השרץ השורץ על הארץ לא תאכלום כי שרק הם. אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ, ולא תטמאו בהם ונטמאתם בהם, כי אני ה' אלקיכם והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני, ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ" (ויקרא יא, מא-מד).

"וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת בימים ובגזזלים מכל שרץ המים ומכל נפש החיה אשר במים שרק הם לכם. ושרק יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ואת ניבלתם תשקצו" (ויקרא יא, י-יא).

איסור אכילת תולעים

התורה מחלקת את השרצים לשלש קבוצות והם:

שרץ הארץ - אלו השרצים הרוחשים על הארץ, לדוגמא: נמלים, חיפושיות תולעים וכדומה...

שרץ העוף - אלו השרצים המעופפים, לדוגמא: זבובים, יתושים, וכדומה...

שרץ המים - אלו שרצים החיים במים, לדוגמא: סרטנים, שרימפסים, וכדומה..

האוכל שרץ הארץ עובר על חמישה לאוין (איסורים) מן התורה.

האוכל שרץ העוף עובר על שישה לאוין (איסורים) מן התורה.

האוכל שרץ המים עובר על ארבעה לאוין (איסורים) מן התורה.

להמחיש את האיסור, אדם שח"ו אכל כזית (היינו 27 ג"ר) בשר חזיר עבר על לאו אחד מן התורה, ואילו האוכל שרץ קטן מאוד כנ"ל עובר על ארבעה או חמישה או שישה לאוין.

פרק ג

גודל תולעת האסורה באכילה

א. תולעת אפילו היא זעירה ביותר, אם ניתן לראותה, הרי היא אסורה, ואפילו אם נראית רק כנגד השמש בעין בריאה וחדה, אסורה באכילה.

ב. תולעת זעירה שאדם בעל ראייה טובה אינו יכול לגלותה מחמת קטנותה אינה אסורה. כגון שנראית רק ע"י מיקרוסקופ.

הערה: חייבים לדעת שפעמים צבע התולעת זהה לצבע הפרי, ומשום כך קשה לזהותה אלא אחרי שעושים בדיקה יסודית.
כגון: חרק ירוק הנמצא על עלי חסה, חרק אדום על תות שדה, לכן צריך התבוננות טובה בשעת הבדיקה.

1. ילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' קצג בדיקת המזון כהלכתה עמ' 97

2. ילקוט יוסף הנ"ל בדיקת המזון כהלכתה עמ' 98

3. עיין בספר תולעת שני ח"ג נספח ד' בנושא חרקים בתות שדה באריכות נפלאה.

פרק ד

תולעים הגדלים בפירות בעודם מחוברים לקרקע

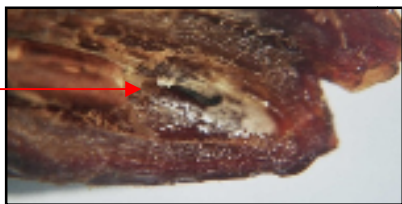
הקדמה:

בפרק זה נלמד בדין תולעים שגדלו בפירות בעודם (הפירות) מחוברים לקרקע. נאמר בתורה - "וכל הערץ העשורץ על הארץ עקץ הוא לא יאכל" מפסוק זה למדו חז"ל שדווקא תולעת שהלכה על הארץ אסורה באכילה, ולא דווקא שהלכה על הארץ, אלא כל שהיתה מחוץ לפרי ונכנסה לפרי אסורה באכילה.

א. תולעת שהיתה מחוץ לפרי וחדרה לתוכו אסורה באכילה, וכן הפרי אסור באכילה עד שיוציא ממנו את התולעת.

ב. תולעת שנולדה בפרי והלכה בתוכו בעודו מחובר לעץ והעץ מחובר לקרקע גם כן נחשב שהתולעת הלכה על הארץ ואסורה באכילה, וזאת משום שהפרי מחובר לעץ והעץ מחובר לקרקע, וכן הפרי אסור באכילה עד שיוציא ממנו את התולעת. אולם יש חילוק באיזה פרי גדלה בו התולעת בעוד הפרי מחובר לעץ ונסביר:

1. ישנם פירות שנולדים בהם תולעים בעודם מחוברים לעץ כגון: תאנה, תמרי ועוד, שהתולעת שגדלה בתוכם בעודם מחוברים לעץ, יש לתולעת מקום להלך בתוך הפרי לכן נחשבת תולעת זו כהולכת על הארץ ואסור לאכול פירות אלו עד שיסיר את התולעת מתוכם.

2. ישנם קטניות כגון: חומוס¹, פולי שנולדים בתוכם תולעים בעודם מחוברים לקרקע ואין התולעת שבתוכם אסורה באכילה עם הפרי וזאת משום שהתולעת שגדלה בתוכם אין לה מקום להלך בתוך הפרי, ולמעלה למדנו שדווקא תולעת שהלכה בתוכם אסורה, לכן אינם אסורים באכילה ובתנאי שהתולעת שנולדה בתוכם לא יצאה מתוכם מעולם בין כולה בין מקצתה, אלא היתה בתוכם מרגע שנולדה, וחשש זה הוא דווקא אם ראינו שהתולעת יצאה מתוכם אולם ברגע שיש בפנינו פרי כזה עם תולעת אין אנו חוששים שמא יצאה ואינה אסורה באכילה (עיין בהלכה ס"ב)

סיכום להלכה.

א. כל מיני פירות וירקות שדרכן להתליע בעודן מחוברים לעץ כגון: תאנה תמר וכדומה, שיש לתולעת מקום להלך בתוך הפרי, אסור לאכול פרי זה עד שיסיר את התולעת ממנו.

ב. קטניות שדרכן להתליע במחובר כגון: חומוס, פול וכדומה, שאין לתולעת מקום להלך בתוך הפרי, אינו נאסר באכילה²⁻¹. אולם כל מה שהתרנו בזה הסעיף זהו דווקא שאוכלם חיים (לא מבושלים) או קלויים, אולם אם רוצים לבשל קטניות כגון חומוס פול שעועית וכדומה, חובה לבדוקם³ וזאת משום שבזמן שנותנים את הקטניות במים שבסיר, אז המים גורמים לתולעים שבקטניות לצאת החוצה והרי הם אסורים באכילה, שהרי כל מה שהתרנו זה

1. כל הקדמה זו וכן פסק ההלכה היא לפי שיטת השו"ע - אולם בדין זה בתולעת שגדלה בקיטנית ואין לה מקום להלך ישנה מחלוקת ראשונים ואחרונים שיש מתירים וכן פסק השו"ע. ויש אוסרים אע"פ שהתולעת לא הלכה כלל בתוך הפרי וכן פסק הרמ"א לאסור וכן נוהגים אחינו האשכנזים
2. כן פסק השו"ע סימן פד ס"ו וכן פסק הרשל"צ עובדיה יוסף שליט"א בהליכות עולם ח"ו עמ' ר"ס ויש מרבתינו שפסקו לאסור אע"פ שלא הלכה בתוך הפרי וכן פסק הרמ"א וכן נוהגים אחינו האשכנזים לאסור, וכן פסק הרב משה ויא שליט"א בעמ' 160, ועיין בספר תולעת שני עמ' לד.
3. שו"ע סימן פד' ס"ח
א. עיין תמונה מ"ס 12
ב. עיין תמונה מ"ס 12

דווקא שאוכל את הפרי והתולעת שבתוכו לא יצאה מעולם, אולם אם התולעת יצאה מתוכו בכל דרך שהיא הרי היא אסורה באכילה. לכן הבא לבשל קטניות כגון חומוס פול וכדומה עליו להשרותן כשמונה שעות במים צוננים⁴ ולאחר מכן לבודקם אחד אחד ולהסיר את כל המתולעים, ואחר בדיקה זו ירתיח את המים שבסיר הבישול ובזמן שהמים רותחים רק אז יתן לתוכו את הקטניות, כך שאם נשארו גרגרים עם תולעים בתוכם הרי הם ימותו מיד ולא יצאו החוצה לתבשיל⁵⁻⁶.

4. בדיקת המזון כהלכתה עמ' 738

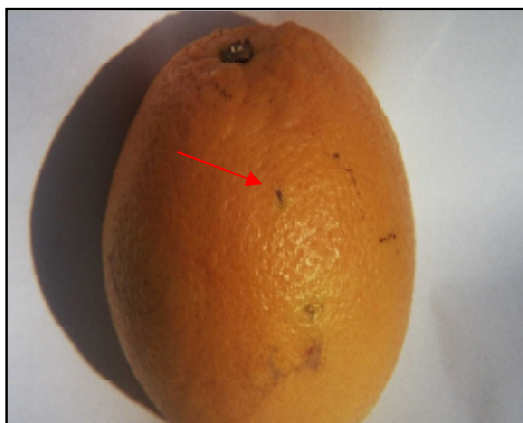
5. ודעת השו"ע שאם יפרשו אחר שמתו אינם אסורים באכילה וזאת משום שתולעת זו שהיתה בתוך החומוס לא היתה אסורה קודם שפירשה וכן בזמן שפירשה היא היתה כבר מתה ואינה אסורה באכילה וכן פסק הרב שניאור זלמן רווח שפירשה מתה מותרת, וכן כתב בעין יצחק עמ' שדעת מרן כהסתם. ויש מרבתינו האחרונים שאוסרים בפירשה מתה

6. ואם רוצים לטחון את החומוס לפלאפל או לסלט טחינה וכדומה מותר מצד הדין לטחון בלי שום בדיקה תחילה הואיל ואם יש בו תולעים הם נטחנים גם כן ובטלים ברוב, ואינו נחשב מבטל איסור לכתחילה כיון שאינו מתכוון לטחון כדי לבטל התולעים אלא כדי לעשות קציצות או סלט טחינה*, ומ"מ כיון שהדרך לשרות את החומוס במים צוננים כדי שיתרכך ויהיה אפשר לטחון, לפיכך אם רואים חומוס גרגירי מנוקבים ומתולעים צפים על פני המים, צריך להסירם ולא לטחון עם שאר החומוס, אולם יש מחמירים לבדוק את כל החומוס אחד אחד ולהסיר המנוקבים וכן נוהגים אחינו האשכנזים. (תפילה למשה ח"ג סימן ז')

*. אין ללמוד מפה לגבי טחינת פירות וירקות אחרים

כנימות הנמצאים על גבי הפירות

כנימות הנמצאות על גבי פירות שונים, אסור לאוכלן כדין שרץ הארץ, כגון: אלו הנמצאות על גבי קליפת התפוז, ובעת שקולף התפוז נדבקות על ידו וחוזרות ונדבקות על התפוז, ויש בזה משום איסור שרץ הארץ. לכן תפוז שנגוע בכנימות צריך זהירות יתירה בזמן שקולפו, והנכון יותר שישטוף את הפרי לפני הקילוף (עיין פרק טז ערך תפוז ותמונות מס' 22)

1. תולעת שני עמ' לו

א. עיין תמונה 22

פרק ה

תולעים הגדלים בפירות בזמן שאינם מחוברים לקרקע

הקדמה:

בפרק הקודם למדנו לגבי תולעים הגדלים בפרי, והלכו בתוכו בעודו מחובר לעץ שהפרי אסור באכילה אלא אם כן יסיר את התולעת מהפרי. בפרק זה נלמד לגבי תולעת שנולדה בפרי שאינו מחובר לעץ שאינה אסורה באכילה כדלהלן:

נביא דוגמא: אדם קנה פרי או ירק שדרכו להתליע לאחר שנקטף מן העץ וכשרוצה לאוכלו הוא רואה תולעת בתוך הפרי, כגון שרואה את הפרי נקוב לחוץ, ותולעת בתוך הפרי בפנים. הדין הוא שמותר לאכול את הפרי ביחד עם התולעת שבוי וזאת משום שהתולעת נולדה בפרי לאחר שנתלש מן העץ, והתורה לא אסרה עלינו תולעת זו באכילה אף על פי שהתולעת הלכה בתוך הפרי, אולם לדין זה צריך מספר תנאים, והם:

- א. שהתולעת נולדה בתוכו ולא באה מבחוץ וחדרה לתוכו.
- ב. שלא עברה מפרי לפרי כגון שני פירות דבוקים זה לזה, והתולעת עברה מאחד לשני.
- ג. שלא יצאה התולעת כולה או מקצתה מחוץ לפרי וחזרה לתוכו.
- ד. שלא הלכה על גרעינו (אם יש לו גרעין).
- ה. שלא הלכה על גבי הפרי מבחוץ.
- ו. שידוע לנו על ידי מומחים בדבר, שבודאי דרכו של פרי זה להתליע רק בתלוש.

1. כן פסק השו"ע סימן פד ס"ד שאע"פ שחורו נקוב לחוץ לא חוששים שמא יצאה וחזרה. ולדעת הרמ"א ס"ד לאסור וכן נוהגים אחינו האשכנזים וכן יש מרבתינו הספרדים שאוסרים.
2. נולדה בו דווקא אבל אם התולעת באה מבחוץ וחדרה לתוכו הרי היא אסורה והיא בכלל השרץ השורץ.

אולם להלכה ולמעשה לנו האנשים הפשוטים שאין אנו מומחים בדבר לדעת איזה פרי דרכו להתלע בתלוש, ואיזה במחובר, היות והדבר משתנה לפי המציאות, כגון: מאיזו מדינה או באיזה זמנים של השנה, וכן באיזה שיטות טופל פרי זה, האם עבר ריסוס בהיותו בשדה, ועוד דברים שעשויים להשתנות, לכן כל זמן שאיננו יודעים בבירור מאנשי מקצוע נאמנים שפרי זה דרכו להתלע בתלוש, דינו כספק ומספק אסור באכילה¹ ולכן צריך להסיר את התולעת קודם האכילה.

סיכום להלכה⁴

תולעת שנולדה בתוך פרי שאינו מחובר לקרקע, מותרת, כל זמן שלא יצאה מחוץ לפרי, אולם אם התולעת שנולדה בפרי שאינו מחובר לקרקע יצאה כולה או מקצתה אל מחוץ לפרי, או שהלכה על גבי הפרי עצמו מבחוץ, או על הגרעין שבתוכו, או שעברה מפרי לפרי, הרי היא אסורה באכילה, וכן הפרי אסור באכילה עד שיסיר את התולעת ממנו, אולם אם יצאה התולעת מתוך הפרי לאחר מותה אינה אסורה⁵, וכן אם הפרי נקוב לחוץ ורואה את התולעת בתוכו לא חוששים שמא יצאה החוצה וחזרה אלא אינה אסורה באכילה עם הפרי².

אולם כל מה שהתרנו לאכול פרי שדרכו להתלע בתלוש בתנאי שיש בו את כל התנאים הנ"ל. זהו דווקא כשאוכלם חיים כמו שהם, אולם אם רוצים לבשל פרי זה שהתלע בתלוש, צריך לבדקו היטב קודם הבישול³ וזאת משום שבזמן שנותנו בסיר הבישול, המים שבסיר גורמים לתולעים שבתוך הפרי

1. כן פסק השו"ע סימן פד ס"ד שאע"פ שחורו נקוב לחוץ לא חוששים שמא יצאה וחזרה. ולדעת הרמ"א ס"ד לאסור וכן נוהגים אחינו האשכנזים וכן יש מרבתינו הספרדים שאוסרים.
2. וכן פסק השו"ע סימן פד' סד' שבספק אם התלע בתלוש או במחובר אסור באכילה עד שיסיר את התולעת. ועיין בהליכות עולם ח"ו עמ' רסו מה שכב בזה.
3. כן פסק השו"ע סימן פד' ס"ד.
4. שו"ע שם ס"ד וכן פסק הרב שניאור ז' רווח עמ' לה-ו'יש מרבתינו האחרונים שאוסרים בפירשה מתנה וביארו גם כן בדעת השו"ע לאסור וכן פסק הרב משה ויא עמ' צא.
5. שו"ע סימן פד' ס"ח.

לצאת החוצה בעודם חיים והרי הם אסורים באכילה ואוסרים את התבשיל כולו (ואם בישלו ללא בדיקה עיין בפרק י, וכן לגבי סינון התבשיל ומה הדין שאי אפשר לסנון).
לכן קודם הבישול יבדוק את הפירות בבדיקה חיצונית ואח"כ ישרה את הפירות במים צוננים, כך שהמתולעים והמנוקבים יעלו למעלה ויצופו וכן התולעים יצופו וישליכם, ואח"כ יתנם במים רותחים כך שאם נשארו תולעים שלא יצאו, ימותו מיד בעודם בתוך הפרי⁷ (ועיין בפרק י אם בישלם בלא בדיקה זו מה הדין).

7. כן פסק השו"ע סימן פד ס"ח, ואם יפרשו אחר שמתו אינם אסורות כנ"ל בהלכה והערה 5.

פרק ו

איזה מאכלים חייבים בבדיקה קודם האכילה

בפרק זה נלמד האם כל מאכל חייב בבדיקה מתולעים קודם האכילה, או שיש מאכלים שמותר לאכלם בלא בדיקה?
תשובה:

א. כל מיני פירות, ירקות, קטניות, דגים, וכן כל מיני מאכל שאנו יודעים שברוב הפעמים מצוי שיהיו בו תולעים, חרקים, וכדומה, כגון פטרוזיליה, כרוב, חסה, פול יבש, וכדומה, אסור לנו לאוכלם ללא בדיקה, זאת משום שאנו יודעים שברוב הפעמים יש בהם תולעים ואסור בשום אופן לאכלם ללא בדיקה, ומאכלים אלו מוגדרים "מוחזק כנגוע בתולעים".

ב. ישנם גידולים שאפילו שברוב הפעמים אין מצוי בהם תולעים מכל מקום מצוי להיות בהם תולעים הכוונה היא שאמנם לא תמיד יש בהם תולעים וגם לא ברוב הפעמים, אבל מצוי להיות בהם תולעים לכן גם פירות אלו אסור לאוכלם בלא בדיקה וסוג זה מוגדר "כמיעוט המצוי" שחייבו חכמים לבודקם קודם האכילה.

ג. ישנם פירות וירקות שרק לעיתים רחוקות מצוי בהם תולעים, בסוג כזה לא חייבו חכמים כלל בדיקה קודם האכילה והם מוגדרים "מוחזק כנקי".

נגדיר אותם באחוזים:

"מוחזק כנגוע", הכוונה סוג ירק/פרי וכדומה שהימצאות תולעים בו כ - 50% או יותר, לכן חייב בבדיקה קודם האכילה.

1. שו"ע סימן פד ס"ו, ולמעשה כל מיני עלי ירק מגידול רגיל כגון פטרוזיליה וכדומה כמעט ואינו אפשרי במציאות לנקותם היטב לכן תמיד צריך לרכוש רק מגידול מיוחד ללא תולעים.
2. עיין ילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' רכד אם אכל ירק זה שלא חייבו אותו חז"ל בבדיקה והיתה בו תולעת מה הדין.

"מיעוט המצוי", הכוונה שהימצאות תולעים בסוג ירק/פרי זה, בין 30% ל 49% לכן חייב בבדיקה קודם האכילה.

"מוחזק כנקי"- הכוונה שהימצאות התולעים בו הוא פחות מ 30%³

סיכום להלכה:

מאכלים שדרכם להתליע בין שהם מוגדרים "מוחזק כנגוע" כלומר שברוב

3. נפרט כיצד מחשבים את אחוז הנגיעות בפועל: (הנעשית אך ורק על ידי מומחים בדבר, וכן ישנם עוד בדיקות שונות שעושים וזו רק אחת מהם לדוגמא) הקדמה: ישנו חילוק כיצד לחשב בין פירות או ירקות שנאכלים כל אחד בפני עצמו כגון תמר תות שדה וכדומה. לבין קטניות כגון חומס שעועית וכדומה שאינם נאכלים אחד אחד בפני עצמו אלא בכמות מסוימת:

ראשית נפרט בפירות וירקות.

נביא דוגמא וממנה נלמד לכלל: (דוגמא זו היא רק אחת משיטות הבדיקות שעושים המומחים בדבר)

אם אנו רוצים לדעת כיצד להגדיר את התמר היבש האם "מוחזק כנגוע", או "כמיעוט המצוי" או "מוחזק כנקי" ניקח לדוגמא חמש מאות תמרים במשך שנה כך שנקיף את כל עונות השנה ונבדקם כך...אם נמצא בבדיקה שבמאתיים וחמישים תמרים או ביותר מתוך החמש מאות נמצאו תולעים נמצא שתמר נחשב "מוחזק כנגוע", לכן מכאן ולהבא חובה לבדוק כל תמר שרוצים לאכול.

ואם נמצאו בבדיקה בין מאה וחמישים למאתיים וארבעים ותשע תמרים, מתוך החמש מאות עם תולעים, אז נגדיר אותו "כמיעוט המצוי" אולם עדיין חובה לבדוק קודם האכילה כמו שציוונו חכמים ולכן מכאן ולהבא חובה לבדוק כל תמר שרוצים לאכול.

אולם אם היה נמצא בבדיקה עד מאה וחמישים תמרים עם תולעים אז היינו מגדירים מאכל זה "מוחזק כנקי".

כעת נלמד כיצד מגדירים "מוחזק כנגוע", "מיעוט המצוי", או "מוחזק כנקי"

בקטניות פיצוחים ושאר גרגרים שבדרך כלל אינם נאכלים אחד אחד

בדין זה ישנם ד' דעות : באיזה כמות מאכל יש לנו לחשב את אחוזי הנגיעות.

דעה א' - שתלוי בכמות שרגילים לקנות שק/שקית וכדומה (הגרי"ש אלישיב שליט"א)

דעה ב' - שתלוי בכמות שרגילים לבדוק (הגרי"ש וזנאר שליט"א)

דעה ג' - שתלוי בכמות שרגילים לבשל (הגר"נ קרליץ שליט"א)

דעה ד' - שהולכים לפי ראשים או אגודות כגון בחסה, ולא לפי העלים (הרש"ז אוירבך זצ"ל)

הפעמים נגועים בתולעים מ- 50% ומעלה ובין מאכלים המוגדרים "כמיעוט

כעת נבארם אחת אחת בס"ד

נביא דוגמא וממנה נלמד לכלל: (הנעשית אך ורק על ידי מומחים בדבר)

לדעה א'

כגון שאנו רוצים לדעת כיצד להגדיר את האורז האם "מוחזק כנגוע", או "כמיעוט המצוי" או "מוחזק כנקי" ניקח לדוגמא מאה שקיות אורז של 1 ק"ג (זו האריזה הנמכרת בדרך כלל) במשך שנה כך שנקיף את כל עונות השנה ונבדקם כך...

אם נמצא בבדיקה שבחמישים שקיות או יותר מתוך המאה נמצאה אפילו תולעת אחת בשקית נמצא שהאורז נחשב "מוחזק כנגוע" לכן מכאן ולהבא חובה לבדוק כל אורז שרוצים לאכול.

ואם נמצא בבדיקה שבין 30 ל-49 שקיות אורז מתוך המאה נמצאה אפילו תולעת אחת בכל שקית אז נגדיר אותו "כמיעוט המצוי" אולם עדיין חובה לבדוק קודם האכילה כמו שציוונו חכמים, ולכן מכאן ולהבא חובה לבדוק כל אורז שרוצים לאכול.

אולם אם נמצא בבדיקה שבפחות מ-30 שקיות אורז נמצאו תולעים אז הינו מגדירים מאכל זה "מוחזק כנקי".

לדעה ב'

כגון שאנו רוצים לדעת כיצד להגדיר את האורז האם "מוחזק כנגוע", או "כמיעוט המצוי" או "מוחזק כנקי" ניקח לדוגמא אדם שרגיל לבדוק כוס אורז אחת פעמיים בשבוע כך שבערך הוא בודק כ 100 כוסות אורז בשנה נעשה בדיקה במשך שנה כך שנקיף את כל עונות השנה ונבדקם כך...

שם נמצא בבדיקה שבחמישים כוסות אורז או יותר נמצאה אפילו תולעת אחת בכל כוס נמצא שהאורז נחשב "מוחזק כנגוע" לכן מכאן ולהבא חובה לבדוק כל אורז שרוצים לאכול.

ואם נמצא בבדיקה שבין 30 ל-49 כוסות אורז מתוך המאה נמצאה אפילו תולעת אחת בכל כוס אז נגדיר אותו "כמיעוט המצוי" אולם עדיין חובה לבדוק קודם האכילה כמו שציוונו חכמים ולכן מכאן ולהבא חובה לבדוק כל אורז שרוצים לאכול.

אולם אם היה נמצא בבדיקה שבפחות מ-30 כוסות אורז נמצאו תולעים אז הינו מגדירים מאכל זה "מוחזק כנקי".

לדעה ג'

כגון שאנו רוצים לדעת כיצד להגדיר את האורז האם "מוחזק כנגוע", או "כמיעוט המצוי" או "מוחזק כנקי" ניקח לדוגמא אדם שרגיל לבשל כוס אורז אחת פעמיים בשבוע כך שבערך הוא מבשל כ 100 כוסות אורז בשנה נעשה בדיקה במשך שנה כך שנקיף את כל עונות השנה ונבדקם כך...

שם נמצא בבדיקה שבחמישים או ביותר כוסות אורז נמצא אפילו תולעת אחת בכל כוס אחת נמצא שהאורז נחשב "מוחזק כנגוע" לכן מכאן ולהבא חובה לבדוק כל אורז שרוצים לאכול.

המצוי" הכוונה שמצוי בו תולעים מ 30% ל- 49% חייב בבדיקה קודם

ואם נמצא בבדיקה שבין 30 ל-49 כוסות אורז מתוך המאה נמצא אפילו תולעת אחת בכל כוס אז נגדיר אותו "כמיעוט המצוי" אולם עדיין חובה לבדוק קודם האכילה כמו שציונו חכמים ולכן מכאן ולהבא חובה לבדוק כל אורז שרוצים לאכול.

אולם אם היה נמצא בבדיקה שבפחות מ-30 כוסות אורז נמצאו תולעים אז הינו מגדירים מאכל זה "מוחזק כנקי".

לדעה ד'

כגון שאנו רוצים לדעת כיצד להגדיר את הפטרוזיליה האם "מוחזקת כנגוע", או "כמיעוט המצוי" או "מוחזקת כנקי" ניקח לדוגמא מאה אגודות של פטרוזיליה במשך שנה כך שנקיף את כל עונות השנה ונבדקם כך....

שאם נמצא בבדיקה שבחמישים אגודות או ביותר מתוך המאה נמצא בכל אגודה אפילו תולעת אחת נמצא שפטרוזיליה נחשבת "מוחזק כנגוע" לכן מכאן ולהבא חובה לבדוק כל פטרוזיליה שרוצים לאכול.

ואם נמצא בבדיקה שבין 30 ל 49 אגודות מתוך המאה עם תולעים אז נגדיר אותו "כמיעוט המצוי" אולם עדיין חובה לבדוק קודם האכילה כמו שציונו חכמים ולכן מכאן ולהבא חובה לבדוק כל פטרוזיליה שרוצים לאכול.

אולם אם היה נמצא בבדיקה שבפחות 30 אגודות נמצאו תולעים אז הינו מגדירים מאכל זה "מוחזק כנקי".

האכילה⁴. ומאכלים שנגיעות התולעים בהם בפחות מ 30% "מוחזקים כנקי"⁵⁻⁶ אולם ראוי לכל ירא שמים לבדוק כל מאכל קודם האכילה. (היות ויש דעות המחמירות בפחות משעור זה עיין בהערה 7)

כל זה על פי עיקר הדין אולם למעשה בפועל קשה לשער היות ובעניין הימצאות תולעים במזון יכולה להשתנות במציאות כגון סחורה הבאה ממדינות שונות שבמדינה אחת סוג מזון אחד נחשב כנגוע בתולעים וחייב בבדיקה ואילו במדינה אחרת הוא בחזקת נקי מתולעים. וכן יכול להיות ששרדה אחת טופלה כראוי בנושא חרקים ואילו השרדה השנייה לא טופלה כלל או שגדל בגינה פרטית שעל פי רוב לא מטפלים בה כלל בנושא זה. וכן יכול להשתנות מציאות התולעים בעונות השנה. וכן כיצר אוחסן סוג מזון זה. וכן בכמות התחלופה שישנו, חילוק בין חנות לחנות וכן עוד דוגמאות שונות. לכן ראוי לכל ירא שמייס לבדוק כל מאכל קודם האכילה.

4. לא חילקנו בין מאכלים שדרכם להתלע במחובר לבין מאכלים שדרכם להתלע בתלוש שיש אומרים שהם פטורים מבדיקה וכן פסק בילקוט יוסף הנ"ל עמ' רטו, אולם עיין בהקדמה לפרק ה' שקשה לדעת איזה סוג מאכל מתלע בתלוש ואיזה במחובר.
5. בדין זה ישנם שתי שיטות עיקריות (את הדעה השנייה עיין בהערה 7), בהלכה למעלה הבאנו כמו שפסקו: הרה"ג יוסף פרץ בספרו יוסף לקח שמ - 30% ומעלה זהו שיעור של מיעוט המצוי. וכיצד בזה כתב בילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' ריא שמיעוט המצוי הוא קרוב למחצה, וכן נראה דעת מרן הרשל"צ עובדיה יוסף שליט"א. והובאו דבריו בתולעת שני עמ' צא שכתב: שבישיתי עם מו"ר הרשל"צ הגר"ע שליט"א שאמר לו כמה פעמים שאפשר שהשיעור הוא הרבה יותר מ-10%, ובכל אופן המחמיר לא יחמיר בפחות מ 10%. עכ"ל. ונראה שכוונת מרן הרשל"צ שהשיעור הוא הרבה יותר היינו כפי שכתב הריב"ש בתשובה, שמיעוט המצוי הוא קרוב למחצה. וכן הוא בילקוט יוסף איסור והיתר (ח"ב עמ' ריא), וכן הורה הרה"ג יעקב יוסף שליט"א שעיקר הדין כהריב"ש והמחמיר מ 10% תע"ב וכן הורה למעשה הרה"ג מאיר מאזוז שליט"א. והובאו דבריו בספר יוסף לקח הנ"ל.
6. עין בפרק הבא במידה וחוששים שהתלע האם חייב לבדוקו כגון שאוחסן בתנאים לא טובים.
7. כן הורה הגרש"ז אויירבך זצ"ל וכן פסק להלכה ולמעשה הרה"ג שניאור ז' רווח שליט"א עמ' צא וכן נוהגים אחינו האשכנזים שמיעוט המצוי הוא מ 10% ויש מחמירים אף בפחות מ 10%

פרק ז

דיני הבדיקה

הקדמה:

בפרק הקודם למדנו באילו סוגי מאכל יש לנו חובה לבדוקם קודם האכילה, ובפרק זה נלמד האם חובה לבדוק את כל הכמות שרוצים לאכול או להשתמש בה, או די בבדיקת מדגם, כך שאם נמצא שבדיקת המדגם נקייה, אז את השאר נאכל ללא בדיקה, ואם נמצא בה תולעים אז נבדוק את כולה. או שלא מועיל כלל בדיקת מדגם.

וכן נלמד באיזה מאכל כן מועיל בדיקת מדגם ובאיזה מאכל לא מועיל. נסביר בקצרה כיצד מבצעים בדיקת מדגם: בדיקת המדגם היא כך: לבדוק כמות שתשקף את הוודאות של הניקיון מחרקים, ולכן במקום ששלשה פריטים יכולים להוכיח על הכלל, די בזה, אולם במקום שאין די בזה, אז שיעור הבדיקה היא בכמות שתוכיח נקיות של המוצר כגון שיקח כמות קטנה מכמה מקומות בתוך השקית/השק, ואם הבדיקה מכל המקומות תצא נקייה, אזי יש להניח שהמוצר נקי – ולהלכה ולמעשה קשה להגדיר בכל סוגי המזון כמות של בדיקת מדגם, ויש לבחון כל דבר לגופו.

סיכום להלכה:

א. מאכל הטעון בדיקה, צריך לבדוק את כל הכמות שרוצים להשתמש בה, ואין להסתמך על בדיקת מדגם או בדיקת רובו¹ גם כאשר המדגם או הרוב נמצא נקי מתולעים - כגון: תאנים לעשות מהן ריבה צריך לבדוקם אחת אחת קודם השימוש בהם וכל שכן אם רוצה לאוכלם חיים כמות שהם.

1. שו"ע סימן פד ס"ח וכן פסק בספר בתולעת שני עמ' קא וכן פסק בספר בדיקת המזון כהלכתה עמ' 121.

2. אולם במאכל המוגדר כמיעוט המצוי שרוצים לטוחנו מועיל לו בדיקת מדגם כך שאם נמצא נקי בבדיקת המדגם מותר לטוחנו ואין צריך לבדוק אחד אחד ואם נמצאו תולעים בבדיקה. חובה לבדוק את כולו. (תולעת שני עמ' ע-עב).

חייב הבדיקה הוא גם כאשר משתמשים בכמות גדולה ויש טרחה בבדיקה, כגון: בבתי מלון, בבתי חרושת לשימורים ולקפואים, אולמות אירועים ועוד.³

ב. פרי המוחזק כנקי שאינו חייב בבדיקה אם חוששים שמא התליע כגון: שאוחסן זמן ממושך, אפשר להסתפק "בבדיקת מדגם", ואם נמצאו תולעים במדגם יש לבדוק את המוצר כולו.⁴

ג. מאכל שנבדק כולו, ונמצא נגוע בתולעים רק בחלק ממנו, אפשר להסיר ממנו את החלק הנגוע, ומותר להשתמש בשאר המאכל, כגון: אורז שנמצאו בו תולעים, מותר להסיר את התולעים, ולהשתמש בשאר האורז.⁵

ד. מאכל שנבדק כראוי ולאחר מכן אוחסן באופן שעלול להתליע מחדש, יש לבדוקו שוב לפני השימוש, כגון: תבלינים או קטניות שנבדקו ולאחר מכן אוחסנו זמן ממושך, צריך לבדקם שנית,⁶ לכן רצוי לאחסן תבלינים וקטניות בתא ההקפאה.

3. בדיקת המזון כהלכתה עמ' 121

4. בדיקת המזון כהלכתה עמ' 122

5. בדיקת המזון כהלכתה עמ' 122. ואם המזון מאוס בעיניו, יכול לזורקו ואין בזה משום בל תשחית עמ' 120.

6. בדיקת המזון כהלכתה עמ' 126. קמח שנופה ושהה יותר מיממה יש לנפותו שוב קודם השימוש, ואם נשמר בהקפאה מיד אחר הניפוי עד זמן השימוש לא צריך לנפותו שוב אפילו לאחר זמן רב

פרק ח

הנאמנים על הבדיקה

א. איש או אשה שהגיעו לגיל מצוות היינו אשה בגיל י"ב ואיש בגיל י"ג ומדקדקים במצוות נאמנים על בדיקת תולעים, ובתנאי שהם מכירים את הנגיעות ובודקים בצורה יעילה.

ב. אמנם אשה שאינה מדקדקת במצוות, אינה נאמנת ומי שיודע באשתו שהיא בודקת במהירות ולא במתינות אלא בהעברה בעלמא, אין לסמוך עליה, אבל אם היא זריזה מטבעה אך בודקת בדיוקנות, יש לסמוך עליה, ואם נמצאו תולעים אחר בדיקתה כגון חלזון, אין לסמוך על בדיקתה אולם אם לא נמצאו אלא תולעים המתלעים בתוך העלים שאינם נראים אלא לאחר בישול מותר לאכול מבדיקתה.²

ג. אדם שהוא בעל ראייה חלשה, שאינו מבחין בדברים קטנים אין לסמוך על בדיקתו, אך אם בעזרת משקפים הוא רואה ובודק היטב הרי הוא נאמן על הבדיקה.³

1. שו"ע סימן פד ס"יא ילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' רנ – בדיקת המזון כהלכתה עמ' 128

2. שו"ע סימן פד ס"יא ילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' רנ

3. בדיקת המזון כהלכתה עמ' 128

פרק ט

דיני ביטול

הקדמה:

בפרקים הקודמים למדנו על איסור אכילת תולעים וכן גודל התולעת האסורה, וכן באיזה פירות נולדו התולעים, וכן איזה פירות חייבים בבדיקה, וכן האם מועיל בדיקת מדגם, וכן מי הם הנאמנים בבדיקת תולעים. בפרק זה נלמד מה יהיה הדין אם התערבה תולעת במאכל האם המאכל נאסר באכילה או לא.

וכן נלמד האם יש חילוק באיזה סוג של מאכל התערבה התולעת. וכן האם יש חילוק אם התולעת התערבה מעצמה כגון שנפלה תולעת לתבשיל וכן מה יהיה הדין אם התערבה בתבשיל בשוגג, כגון: שהמבשל לא ידע שיש תולעים בסוג מאכל זה שצריך לבודקו קודם השימוש בו והשתמש בו ללא בדיקה.

וכן מה יהיה הדין אם התערבה התולעת במזיד כגון שהמבשל ידע שיש בסוג מאכל זה תולעים ואסור לבשלו ללא בדיקה ואף על פי כן בישלו ללא בדיקה. וכן האם שונה הדין אם התולעת שהתערבה במאכל היתה שלימה או חצי תולעת או פחות מחצי, או שהתולעת התרסקה לגמרי עד שאי אפשר לזהותה כלל.

להלכה: (בדיני ביטול ישנם פרטים רבים שיכולים לשנות את ההלכה, לכן בכל שאלה יש לשאול מורה הוראה מוסמך)

א. תולעת שלימה או חצי תולעת או אפילו פחות מחצי תולעת כל זמן שניתן לזהותה, שהתערבה בתבשיל או סלט וכדומה הרי היא אוסרת את המאכל באכילה עד שיוציאו אותה משם ורק אז מותר המאכל באכילה¹ (ועיין בהמשך לגבי התבשיל סעיף ג').

1. בדיקת המזון כהלכתה עמ' 138-134, תולעת שני עמ' סב

ב. תולעת שהתערבה במאכל והתרסקה לגמרי עד שאי אפשר לזהותה הרי היא בטילה בתערובת והכל מותר באכילה,² במה דברים אמורים שתולעת שנתרסקה לגמרי, בטילה בתערובת ומותר הכל באכילה זהו דווקא שנתרסקה בשוגג כגון:

1. מאכל שהוא מוחזק כנקי שלא צריך לבודקו קודם האכילה ולאחר שנטחן נודע שהיו בו תולעים, והטוחן לא ידע מזה, בדיעבד הכל מותר משום שנתרסקה התולעת לגמרי ובטילה בתערובת.³

2. כשהטוחן לא ידע שיש תולעים במאכל זה וצריך לבודקו קודם האכילה, וטחנו כדי לאוכלו טחון, מותר לאוכלו משום שהתולעת התרסקה לגמרי ובטילה בתערובת.⁴

3. אולם אם הטוחן ידע שיש במאכל זה תולעים וטחנו בכוונה כדי לבטל את התולעים בתערובת, מאכל זה אסור באכילה לטוחן ולבני ביתו. וכל זה אם המאכל שלו, או שנתכוין לטחון ולבטל האיסור בשביל עצמו אף אם אינו שלו. וכן נאסר המאכל למי שנטחן עבורו, ויודע שהטחינה והביטול נעשה בשבילו, ונוח לו בכך אף אם לא אמר לו לבטל עבורו, ואם טחן בסתם לכל אדם שיחפוץ בזה, לא נאסר עליהם המאכל, כיון שהם לא יודעים מזה ולא נוח להם.⁵

ג. מאכל שנתבשל או נאפה מבלי שנבדק מתולעים כגון שהמבשל או האופה לא ידעו שיש בסוג מאכל זה תולעים שצריך לבודקו, אם אפשר לבודקו לאחר הבישול חייבים לבודקו, ואם אי אפשר לבודקו, כגון שנמעך כל כך עד שאין אפשרות לבודקו מותר באכילה. ואפילו אם השתמשו בפירות שדרכן להתליע⁶ (מיעוט המצוי).

ואם נמצאו בתבשיל תולעת אחת או שתיים מוציא אותם, והשאר מותר באכילה. אבל

2. תולעת שני עמ' סב, בדיקת המזון כהלכתה עמ' 136.

3. תולעת שני עמ' עד, בדיקת המזון כהלכתה עמ' 139.

4. תולעת שני עמ' עד.

5. בדיקת המזון כהלכתה עמ' 151, ילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' רמט.

אם מצא שלש תולעים כל התבשיל אסור. ודווקא מאכל שאי אפשר לסננו ולהסיר ממנו התולעים ומאחר שהוחזק כולו בתולעים כולו אסור. אבל אם אפשר לסננו במסננת צפופה באופן שכל התולעים לא יעברו דרך המסננת אז המרק העובר דרך המסננת מותר והירקות אסורים. ואם היה בשר במרק אפשר לשוטפו ומותר באכילה. ובתולעים קטנים שעוברים דרך המסננת אף המרק אסור.

אולם אם מצאו ג' תולעים וכדומה שאינם מתהווים מגוף הפירות אלא מבחוץ, כגון נמלים או זבובים וכדומה מותר לאכול את התבשיל לאחר השלכת הנמלים או הזבובים, ששמא לא באו אלא אלו בלבד, ובכל זאת המחמיר גם בנמלים שלא לאכול את התבשיל תבוא עליו הברכה⁶.

ד. הרוצים להניח בתבשיל עלי ירק שונים מגידול רגיל שיש בהם חשש לתולעים, כגון כוסברה, פטרוזיליה, וכדומה כדי לתת טעם טוב בתבשיל, וחוששים שלא יצליחו לבדוק היטב את העלים, רשאים להכניס את העלים לתוך שקית מבד, כגון בד של חולצה עבה מניחים בתוכו את העלים וקושרים הדק היטב, כך שאין התולעים יכולים לעבור לתבשיל, ולהניחה כך בתבשיל, ובלבד שיזהר שבזמן שמערבב את התבשיל שלא תקרע השקית, ובגמר הבישול ישליך השקית עם עלי הירק⁷. (עיין שער רביעי ערך ע ירקות עלים ביתר ביאור)

ה. מותר לעשות מיץ מפירות שמוחזק להיות בהם תולעים אפילו אם אי אפשר לבודקם ולבררם מבלי שיישאר בהם תולעים, ובלבד שינקם היטב כמה שאפשר קודם הסחיטה ולאחר הסחיטה יסנן את המשקה היטב על ידי בגד באופן שלא יעברו דרכו תולעים או חלקים מהם⁸.

6. בדיקת המזון כהלכתה עמ' 151, ילקוט יוסף ח"ב עמ' רמט,

7. תולעת שני עמ' סה

8. ילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' רסט, בדיקת המזון כהלכתה עמ' 143

פרק י

תולעת שעברו עליה י"ב חודש

הקדמה:

חז"ל הקדושים מלמדים אותנו שכל סוגי החרקים/תולעים, אין בהם עצם ולפיכך אינם נשמרים בשלמותם לאחר שעברה עליהם שנה מזמן היוצרים. דהיינו שזמן חייהם הוא חצי שנה ואח"כ מתים, ולאחר ששה חודשים נוספים דינם כעפר ויצאו מכלל איסור אכילת תולעים. בפרק זה נלמד מתי מועיל דין זה שעברו על התולעת י"ב חודש ומתי אינו מועיל.

להלכה

א. תולעת שעברו עליה שנים עשר חודש, הרי היא כעפר ויצאה מכלל איסור תולעים, לכן מאכל מתולע שעברו עליו י"ב חודש והוא מאוחסן באופן שהתולעים אינם יכולים להתרבות, וחרקים חדשים אינם יכולים לחדור לתוכו, מותר לאוכלו, אמנם כל זה מועיל רק אם לפני האחסון החרקים שהיו בתוצרת מתו, כך שאינם יכולים להתרבות כגון שהניח את הקטניות במים רותחים² והחרקים שבתוכם מתו, מותר לייבשם ולאחסנם בצנצנת סגורה הרמטית, ולהשתמש בהם לאחר י"ב חודש³.

ב. אולם אם המאכל (כגון חומוס יבש) אוחסן באופן שחרקים חדשים יכולים לחדור לתוכו, צריך לבודקו גם לאחר י"ב חודשים על ידי שריה במים צוננים ואז המתולעים והמנוקבים יצופו למעלה, וישליכם*, ואחר כך ייתן את גרגרי

1. ובשנה מעוברת צריך להמתין י"ג חודש.

2. או שנתן את הקטניות בתא ההקפאה למשך של 48 שעות כך שכל התולעים מתו ולאחר מכן אוחסנו.

3. שו"ע סימן פד ס"ח, בדיקת המזון כהלכתה עמ' 156-157, תולעת שני עמ' פה

*. ואם זה סוג מאכל שאי אפשר ליתנו במים כגון נענע יבשה וכדומה עיין בפרק טו ירקות עליהם

החומס במים רותחים, כך שאם נשארו בהם תולעים ימותו מיד מבלי שיפרשו ממקומם⁴⁻⁵

ג. כל הדין שאמרנו שחרקים לאחר שנה אינם משתמרים, זהו דווקא אם לא עובדו בתנאים משמרים לכן מותרים משום שנעשה דינם כעפר, אולם אם התוצרת או הירק עובדו בתנאים משמרים, לא מועיל שיעברו עליו י"ב חודש כגון:

1. קופסאות שימורים, של זיתים כבושים^א שלא בדקו וניקו אותם קודם הכבישה אע"פ שעברו עליהם י"ב חודש אסור לאוכלם ללא בדיקה משום שגם התולעים משתמרים בתוכם כמות שהם^ב.

2. כרובית מגידול רגיל שהקפואו אותה למשך י"ב חודש, גם לאחר י"ב חודש אסורה באכילה משום שהתולעים נשמרו כמו שהם, מחמת ההקפאה^ג.

4. שו"ע סימן פד ס"ח, ילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' רטז, תולעת שני עמ' פה.
 5. עיין לעיל גבי תולעים הגדלים בתלוש בהלכה ובהערה 5.
 6. בדיקת המזון כהלכתה עמ' 157, תולעת שני עמ' פו – אולם בילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' כתב שקופסאות שימורים שעברו עליהם י"ב חודש מותר לאוכלם ללא בדיקה מהטעם הנ"ל.
 7. בדיקת המזון כהלכתה עמ' 157, תולעת שני ח"א עמ' פו וכן בח"ג עמ' שיא בדין החרקים בירקות הקפואים, ועיין אצלנו פרק טו כיצד בדיקתה.
 א. עיין תמונה 3
 ב. עיין תמונה 9

פרק יא

הלכות תולעים בדגים¹

יהודי יקר עליך לדעת שגם בדגים מצויים תולעים שאסורים באכילה משום "שרץ המים" לכן צריך לקנות את הדגים דווקא בחנויות הנמצאות תחת פיקוח כשרותי מהודר, המטפלת גם בעניין טפילים הנמצאים בדגים שמקורם מבריכות המטפלות בנושא זה של טפילים, או ממקורות ימיים שנקיים מטפילים, או שהדגים עובדו באופנים המסירים את הטפילים.

להלכה:

א. תולעים הנמצאות על בשר הדג מבחוץ כגון הטפילים למיניהם: "אורגולוס"^א או "לרניאה"^ב המצוי בקרפיון, או "סיפיריון לומפיי"^ג המצוי בדג רוטבש מזן מנטלה, או "כינת סלמון"^ד על גבי דגי סלמון ועוד, או בתוך מעי הדג, המצוי בהרבה מדגי הים הפתוח, או על שאר איבריו הפנימיים, כגון המצוי על ביצי הדגים השונים, או אותם הנמצאים בתוך המוח או הכבד של הדג, או הצמודים לשדרת הדג, אסורים, כיון שהתולעים הגיעו לדג מבחוץ וכיון שהם שרצו במים, הם אסורים משום שרץ המים. ולכן יש לבדוק היטב את הדגים המוחזקים כנגועים. וכמו כן יש לבדוק את ביצי הדגים המוחזקים כנגועים. וכפי המפורסם על ידי המומחים לדבר.

ב. תולעים הנמצאות בין עור הדג לבשרו, מותרים. ודווקא שאין רואים סימני חדירה על העור מבחוץ אולם אם יש סימני חדירה של הטפיל על העור, הרי שהטפיל נצמד לדג מבחוץ ואחר כך נכנס תחת העור כגון טפיל "הצטודה"^ה המצוי בדג בקלה מרלוחה, אזי דינו כטפיל של העור ואסור כדין שרץ המים.

1. ההלכות המובאות בפרק זה לוקטו מספרו של הרה"ג שניאור ז' רווח שליט"א

א. עיין תמונה 32 בשער שלישי ערך ד דגים

ב. עיין תמונה 33 בשער שלישי ערך ד דגים

ג. עיין תמונה בשער שלישי ערך ד דגים

ד. עיין תמונה 34 בשער שלישי ערך ד דגים

ה. עיין תמונה 36 בשער שלישי ערך ד דגים

ג. תולעים הנמצאות "בתוך בשר הדג" מותרים. אולם אם תולעים אלו יצאו מן הדג לשולחן או פרשו לקערה או לסיר הבישול אסורים. לכן אם מבשלים דגים טריים שיש חשש להמצאות תולעים בבשר הדג, יש להכניסם (את הדגים) לתוך סיר הבישול רק כאשר המים רותחים, כך שאם יש תולעים בדג הם ימותו מיד, ואין חשש שיפרשו.

אולם מה שכתבנו שתולעים בבשר הדג מותרות היינו "בסתם תולעים" שאנו תולים שנוצרו בדג. אולם תולעים שברור לנו שבאו מבחוץ ואחר כך נכנסו לבשר הדג אסורות כדין שרץ המים². ולכן הקונה דגים שמצוי בתוך בשרם תולעת זו, חובה עליו לחטט אחריהן ולהוציאן מן הבשר קודם האכילה.

1. ובדגים קפואים אין לחוש לכך, שכן התולעים מתות מחמת ההקפאה.
2. בזמנינו ידוע וברור שתולעת הנקראת "אנסאקיס"^א קודם כניסתה לבשר הדג, היא מתפתחת בקרקעית הים משלב ביצה לשלב הזחל, ונבלעת ע"י דגיגים שאחר כך נבלעים על ידי הדג, והתולעת ממשיכה להתפתח על דופן מעי הדג, ולאחר מיתתו היא חודרת לבשר הדג. ותולעת זו אסורה כדין שרץ המים. תולעת זו מצויה בכמה מיני דגים ידועים כגון: דגים ממשפחת הסול, פלאונדר, דגי קוד, דגי סלמון שמקורם מן הים ולא מכלובים. וראה באריכות מרובה ונפלאה בספרי תולעת שני כרך א' פרק ו' וכן בכרך ב' העוסק אך ורק בדגים.
א. עיין תמונה

פרק יב

בדיקת תולעים בשבת (משום איסור בורר)

א. מותר לבדוק ירקות בשבת אם אין עליהם חרקים, וכשימצא תולעת גדולה ע"ג הירק מותר להסירה, כי הרי התולעת עומדת בפני עצמה, ואין בהסרתה משום איסור בורר אך טוב שייקח את התולעת בזהירות עם קצת מן הירק, ולא יטלטל אותה בפני עצמה, גם מחשש שלא יהרגה בידיו, אך שמוצא תולעים קטנים לא יוציאם בשבת לבדם, אלא עם קצת מן הירק¹.

ב. אסור ליתן בשבת פירות בתוך קערת מים כדי שהפסולת והתולעים יצופו על פני המים, שיש בזה איסור בורר².

ג. ירקות ופירות שנקיים בדרך כלל מלכלוך, וכן נקיים בדרך כלל מחרקים [כגון ירקות המוחזקים ללא תולעים], החושש לנקיותא [מחמת ריסוס וכיו"ב] ורוצה להשרות את הירקות או הפירות עם מעט חומר המפיג את החומר המסוכן, מותר לעשות כן בשבת³. [ובלבד שיוציא את הפירות מתוך המים לאחר הניקוי ולא את המים מתוך הפירות משום בורר].

ד. זבוב או יתוש וכדומה שנפלו לתוך כוס של משקה, מעיקר הדין מותר להוציאם בשבת ביד או בכף כדי לזורקם, ואפילו בלי משקה כלל, ואין בזה חשש איסור בורר, ומהיות טוב, ונכון להחמיר ולהסירם יחד עם מעט מהמשקה, או שיעשה כן על ידי הטיית הכוס לצד ושפיכת מעט משקה עם הזבוב⁴.

1. תולעת שני עמ' קיד.

2. ילקוט יוסף שבת ג עמ' שכה.

3. תולעת שני ח"א עמ' קטז.

4. ילקוט יוסף שבת ג עמ' רפז.

פרק יג

ביצד להינצל מאיסור אכילת תולעים¹

ראוי להתבונן במתינות במה שאוכל ועל ידי זה ינצל מאיסור אכילת תולעים. לצערנו ישנם "דעות מוטעות" בנושא בדיקת המזון מתולעים כדלהלן.

כגון: יש אנשים שאומרים ברוך ה', החקלאים עושים ריסוס ובוזה נפטרה הבעיה, אולם צריך לדעת שאין הריסוס מונע במאה אחוז את הימצאות התולעים, ובדרך כלל נשארות עדיין תולעים בירק או בפרי, או שהתולעים מתו מהריסוס אבל נשארו עדיין צמודים לפרי או לירק, גם תולעת מתה אסורה כמו תולעת חיה ולכן תמיד צריך לבדוק.

ניקיון ע"י חומץ ומלח, בהתייעצות עם מומחים וכן ע"פ ניסיונות, שיטה זו מוגבלת מאוד, שכאשר משהים את הירק במי המלח או החומץ, החרקים אמנם מתים, אבל חלקם נותרים צמודים לעלה או בתוכו, גם לאחר שטיפה.

יש שטוענים שקנו מוצר בהשגחת הבד"ץ ולכן אין חשש לתולעים, אולם אין זה מספיק ונסביר: כאשר גוף כשרות נותן השגחה על מוצרי מזון המוכנים לאכילה, כגון: עוגות, סלטים וכדומה בזה אין חשש לתולעים, אולם לגבי מוצרים שאינם מעובדים, כגון: ירקות טריים, קטניות ארוזות כגון: אורז, שעועית, אפונה יבשה, ההשגחה היא רק על כשרות המוצר שאינו מכיל חומרים אסורים, ושהופרשו תרומות ומעשרות וכדומה, אבל על נקיות מתולעים אין הבד"ץ נותן כשרות [ואע"פ שהבד"ץ בודקים מחרקים קודם האריזה, אף על פי כן המוצר יכול להתליע מחדש] לכן על הקונה לבדוק.

(1) מתוך בדיקת המזון כהלכתה של הרה"ג משה ויא שליט"א

מאכל החייב בדיקה, כגון: תאנים, אין מועיל לבדוק מספר תאנים מתוך הכמות שקנה ועל סמך זה לאכול הכל, אלא צריך לבדוק אחת אחת.²

ירקות מגידול בחזקת נקי מתולעים גם כן צריכים בדיקה קלה, שאע"פ שהם בחזקת נקיים מתולעים, יכול לפעמים להימצא בהם חרקים ומעופפים וכדומה.³

(2) שו"ע סימן פד' ס"ח

(3) ילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' רכה. וראה באריכות נפלאה אודות ירקות עלים מגידול מיוחד במה שכתב בספר תולעת שני כרך ג בנספח א.

פרק יד

בדיקת המזון

הבא לבדוק מזון מתולעים דרוש שתהיה לו יראת שמים, ראייה טובה, וישוב הדעת, ומעל לכל הכרחי שיידע מה הם התולעים או החרקים השכיחים באותו מזון, כדי שיידע איך לבדוק ומה לחפש, שאם לא יידע יתכן שיבדוק את אותו מוצר בעיון רב מספר פעמים מבלי לגלות החרקים המצויים בו.

שיטות בדיקה (בהמשך נפרט באריכות)

ראשית בעת קניית המצרכים צריך להקפיד על ירקות טריים לקנות סחורה מטיב מעולה, לבדוק שאין ריקבון, או סימני כירסום.

מוצרים יבשים, התבוננות בשקית האריזה שתראה נקייה וחדשה, אם יש הצטברות פירורים רבים בתחתיתה (סימן לכירסום חרקים), גושים של גרגירים דבוקים ע"י קורי משיא, או חורים בקטניות, סימן לנגיעות.

שטיפת פירות וירקות בסבון כלים, או בחומר מיוחד לשטיפת פירות וירקות, אולם ישנם חרקים שלא מועיל שריה ושטיפה אלא צריך גם שפשוף.

בדיקה כנגד האור – במינים מסוימים.

בדיקת קטניות רצוי לסנן אותן במסננת בעלת נקבים גדולים יחסית באופן שהפסולת וחרקים קטנים (אם ישנם) יעברו דרכה והקטניות תשארנה בתוך המסננת (לתת תמונת מצב). ולאחר מכן מכינים קערה עם מים, שופכים לתוכה את הקטניות, כך שגובה פני המים יהיה מספר סנטימטרים מעל

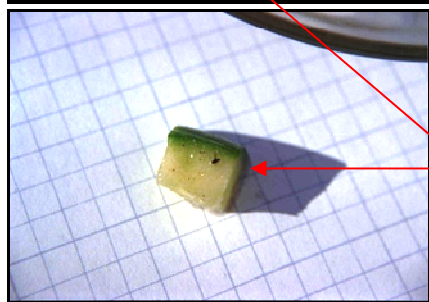
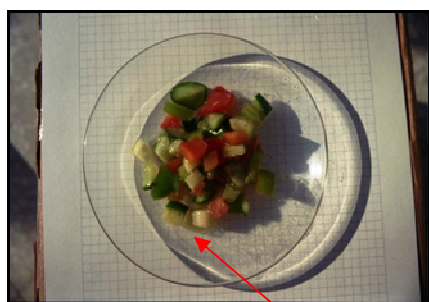
לקטניות ומיד לפני שהגרירים סופגים מים בוחשים בתנועה סיבובית בתחתית הקערה והחרקים והגרירים הנגועים עולים וצפים על פני המים אולם בדיקה זו אינה מוחלטת, לכן אין להסתפק בה, אלא כתוספת לבדיקת הקטניות.

עצות להישמר מתולעים

מוצרים יבשים, כגון: קטניות, תבלינים, קמח, רצוי לאחסן בתא ההקפאה.

בתחילת הקיץ מצויים הרבה יצורים מעופפים למיניהם, לכן רצוי תמיד לכסות את המאכלים.

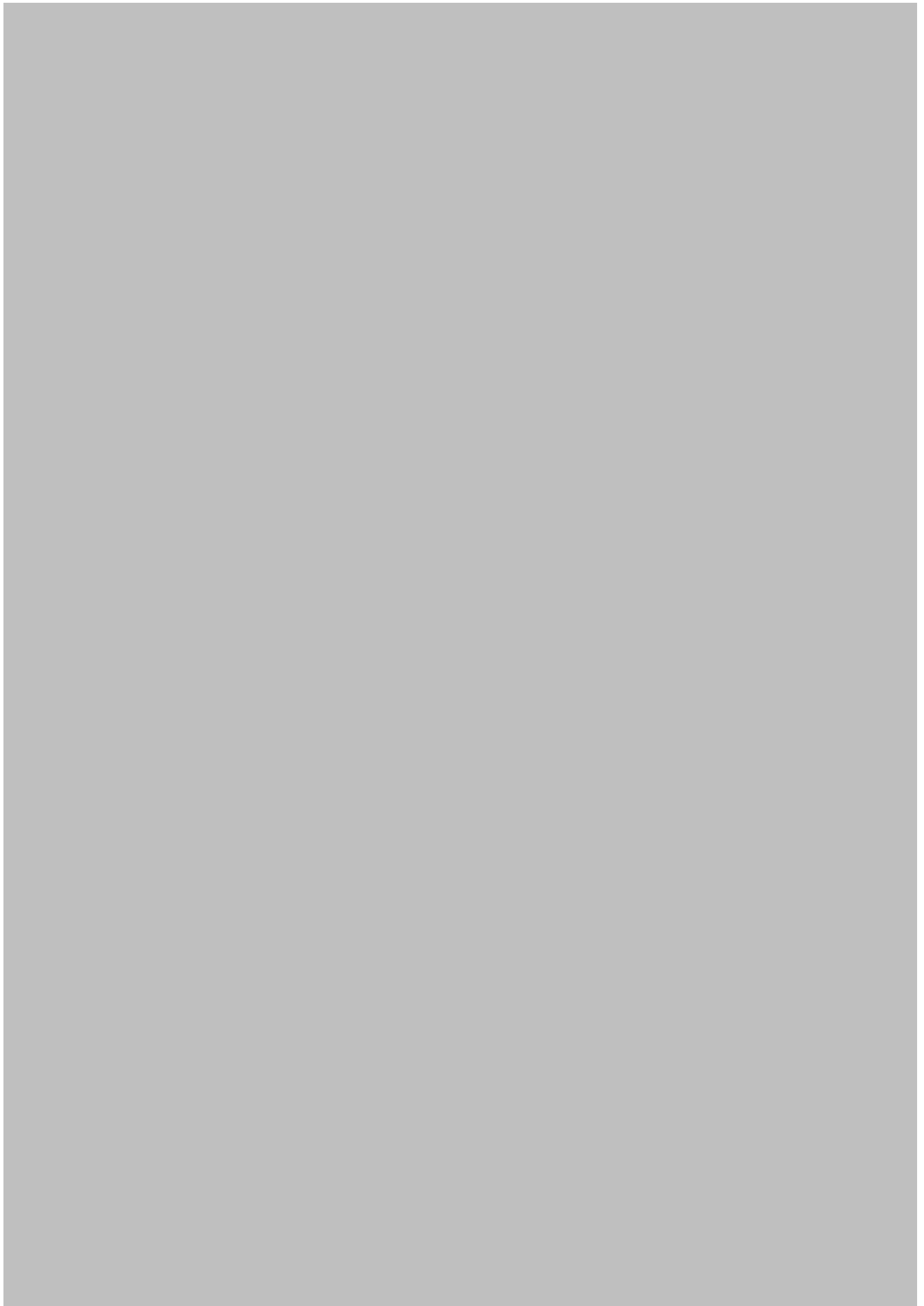
מצוי להיות בספרים שעומדים זמן רב חרקים קטנים, לכן רצוי שלא לשים ספרים אלו על גבי שולחן שאוכלים בו.

כינת ספרים

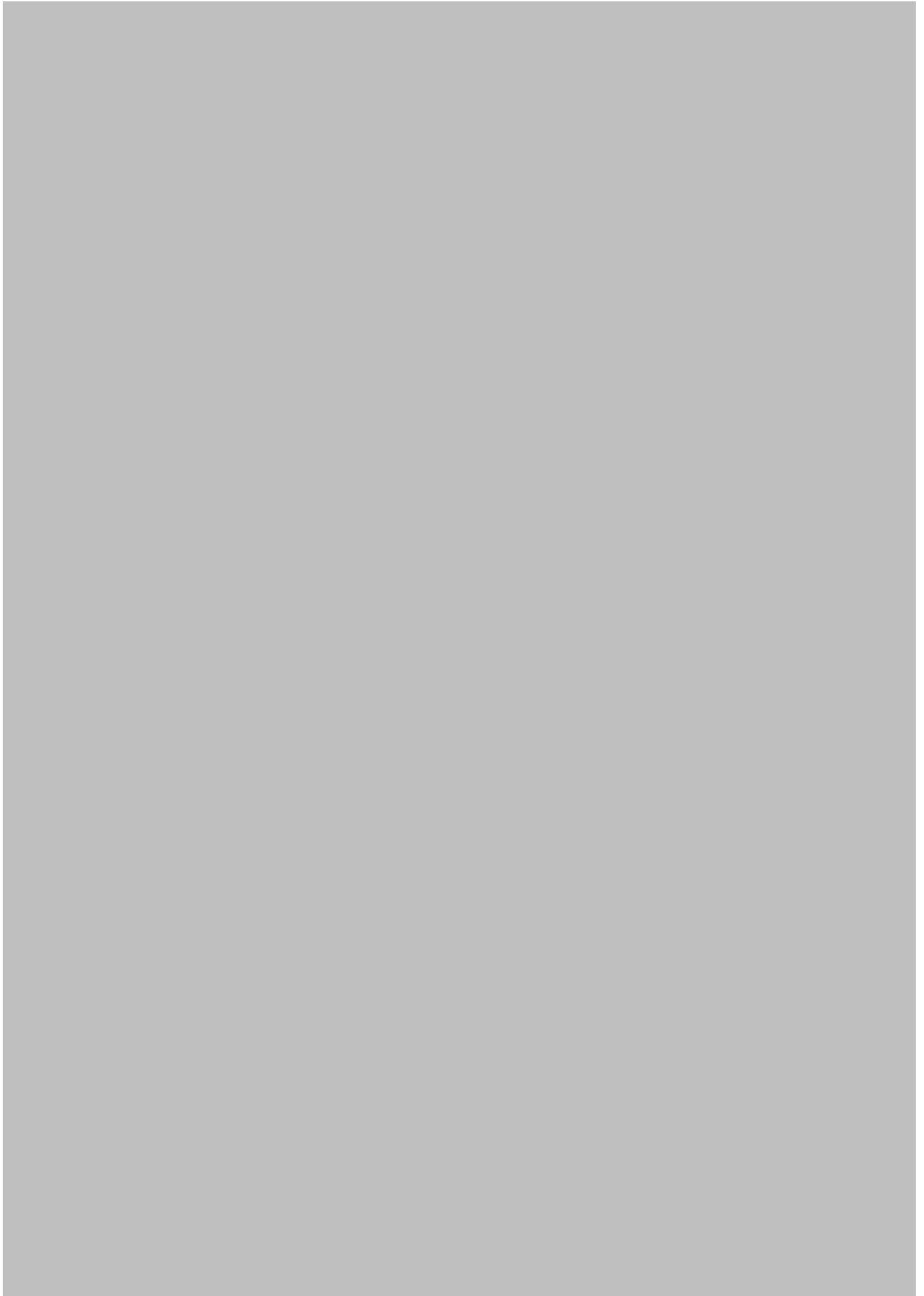

זבוב בסלט

שער
שלישי

בדיקת
המזון
למעשה

פרק טו

בדיקת המזון למעשה

הקדמה א'

כתבו רבותינו הפוסקים שהימצאות תולעים במזון יכולה להשתנות במציאות כגון: סחורה הבאה ממדינות שונות שממדינה אחת סוג מזון אחד נחשב כנגוע בתולעים וחייב בבדיקה ואילו הבא ממדינה אחרת הרי הוא בחזקת נקי מתולעים. וכן יכול להיות ששדה אחת טופלה כראוי בנושא חרקים ואילו בשדה השנייה לא טופל כלל, או שגדל בגינה פרטית שעל פי רוב לא מטפלים בה כלל בנושא זה. וכן יכול להשתנות מצב התולעים בעונות השנה. וכן כיצד אוחסן סוג מזון זה. וכן בכמות התחלופה בין חנות לחנות, וכן עוד דוגמאות שונות.

לכן בפרק זה כתבנו כיצד נעשית הבדיקה בסוגי המזון ולא חילקנו האם סוג המזון מוחזק כנקי ופטור מבדיקה או שנקנה משדה שטופלה בנושא תולעים ולכן פטור מבדיקה (חוץ ממספר מקומות שכן ציינו מה דינו) אלא שכתבנו בפרק זה כיצד נעשית הבדיקה בכל סוג וסוג.

הקדמה ב'

כיצד להשתמש בפרק זה:

בפרק זה כתבנו כיצד נעשית בדיקת המזון למעשה, ובנוסף הבאנו בחלק מסוגי המזון תמונה אחת או יותר של חרק/תולעת באותו סוג המזון להמחשת העניין, ואת שאר סוגי החרקים העשויים להימצא בסוג מזון זה כתבנו עיין עוד בתמונות מספר...לכן יש לעיין באותם מספרי התמונות כך שנדע מה עלינו לחפש בסוג מזון זה.

אחר פרק זה הבאנו את התמונות של החרקים המצויים בדרך כלל בירקות ובפירות וכן בקטניות, כגון כנימות עלה תריפסים זחלי עש ועוד. התמונות ממוספרות בסדר רץ, אולם מכל סוג של תולעת הבאנו מספר תמונות כדי להמחיש את אותו יצור, כגון תולעת ששמה זחלים הבאנו מספר תמונות של זחלים וכל התמונות ממוספרות באותו מספר משום שזו אותה התולעת אלא

במצבים או בפירות שונים. לכן כאשר נכתוב עיין תמונה כגון מ"ס 5 יכול להיות שיהיו מספר תמונות שממוספרים במספר 5 אולם זו אותה תולעת.

נביא דוגמא וממנה נלמד לכלל:

אדם שרוצה לדעת כיצד בודקים ארטישוק פותח בערך ארטישוק וכך כתוב שם:

ארטישוק

נגוע מאוד בחרקים רבים המסתתרים בין העלים.

א. אם רוצים להשתמש רק בתחתית הארטישוק, מפרידים את כל העלים, ומשתמשים רק בתחתית המוצקת לאחר שטיפה, כאשר היא נקיה לגמרי מכל העלים והבליטות.

ב. אם רוצים להשתמש בעלים, יש להפריד אותם לפני הבישול, להשרותם במי ניקוי ל 5 דקות לשפשף כל עלה משני צדדיו, ולשטוף היטב תחת זרם מים חזק.

תולעים/ חרקים העשויים להימצא בארטישוק עיין עוד תמונה מ"ס 1,19,31,20

ביאור: ראשית כתבנו כיצד בודקים ולבסוף כתבנו במודגש כך: "תולעים או חרקים העשויים להימצא בארטישוק עיין עוד בשער רביעי תמונות מס'. 1,19,31,20, נעבור לפרק התמונות ונראה את התמונות הנושאות מספרים אלו כך נדע איזה תולעים צריך לחפש בארטישוק.....

אלו חלק מהתמונות שנראה שם, ואלו החרקים שצריכים לחפש אחריהם שהם

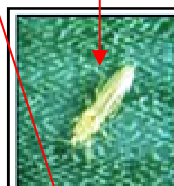
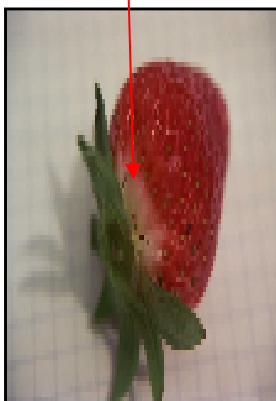
תריפס

בנימות עלה

חלזונות

אקריות צבעם, אדום/לבן

צבעו, לבן/צהוב/חום/שחור צבעם, ירוק צהבהב/אפור/שחור

➔ רשימת סוגי המזון מסודרים לפי א- ב ➔

➔ אגוז אורן (צנובר)

לשטחו על גבי משטח ולבודקו בדיקה חיצונית מתולעים וחרקים, ואם נמצא נגיעות, אין להשתמש בסחורה זו היות ועלולה להיות נגיעות פנימית. (אלא אם כן יעשה בדיקה פנימית בכולם)
תולעים או חרקים העשויים להימצא באגוז אורן עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' – 10,18

➔ אגוז (אילסר) בונדוק

שלב א' יש לבודקם בדיקה חיצונית לראות אם ישנם חרקים, זחלים, סימני כירסום, או חורים.
שלב ב' לחצות חלק מהאגוזים לשם בדיקת מדגם (עיין בפרק ז' כיצד נעשית בדיקת המדגם). אם נמצאה נגיעות פנימית יש לפתוח את כולם ולבודק בפנים.
תולעים או חרקים העשויים להימצא באגוז בונדוק עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' – 10,18

זחל

➔ אגוז גן עדן (פיסטוק)

שלב א' לאחר הסרת הקליפה יש להתבונן על האגוז ולראות אם ישנם חרקים, זחלים, חורים, סימני כירסום, או קורים.

שלב ב' לעשות בדיקת מדגם פנימית (עיין פרק ז' כיצד נעשית בדיקת המדגם) ואם נמצא נגוע בבדיקה הפנימית יש לפתוח אחד אחד קודם האכילה.

תולעים או חרקים העשויים להימצא באגוז גן עדן עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 10,18

חרק - גולם

➔ אגוז מוסקט

בדיקה חיצונית לראות שאין בהם נקבים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא באגוז מוסקט עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 10,18

➔ אגוז מוסקט טחון

עיין בדיקת תבלינים (אות ת').

➡ אגוז מלך

בקליפתו

אחר הקילוף לראות שאין על גבי האגוז חרקים קטנים, זחלים, קורי משי, או סימני כירסום.

תולעים או חרקים העשויים להימצא באגוז מלך עיין עוד בשער רביעי

תמונות מס' – 10,18

➡ אגוז מלך קלוף

שלב א' בדיקה חיצונית האם ישנם חרקים, זחלים, או קורי משי, הרי זה סימן לנגיעות.

שלב ב' מסננים דרך מסננת עם חורים גדולים באופן שהאגוז נישאר למעלה ומתבוננים בנשורת אם ישנם חרקים או תולעים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא באגוז מלך עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' – 10,18

➡ אגוז מלך שבור

שלב א' בדיקה חיצונית האם ישנם חרקים, זחלים, או קורי משי הרי זה סימן לנגיעות.

שלב ב' מסננים דרך מסננת עם חורים גדולים באופן שהאגוז נישאר למעלה ומתבוננים בנשורת אם ישנם חרקים או תולעים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא באגוז מלך עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' – 10,18

➔ אגוז פקאן בקליפתו

אחר הקילוף לראות שאין על גבי האגוז וכן על הקליפה מצידה הפנימי חרקים קטנים, זחלים, קורי משי, או סימני כירסום.

תולעים או חרקים העשויים להימצא באגוז פקאן עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' – 10,18

➔ אגוז פקאן קלוף

שלב א' בדיקה חיצונית האם ישנם חרקים. זחלים, או קורי משי הרי זה סימן לנגיעות.

שלב ב' מסננים דרך מסננת עם חורים גדולים באופן שהאגוז נישאר למעלה ומתבוננים בנשורת אם ישנם חרקים או תולעים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא באגוז פקאן עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' – 10,18

➔ אגוז פקאן שבור

שלב א' בדיקה חיצונית האם ישנם חרקים, זחלים, או קורי משי הרי זה סימן לנגיעות.

שלב ב' מסננים דרך מסננת עם חורים גדולים באופן שהאגוז נישאר למעלה ומתבוננים

בנשורת אם ישנם חרקים או תולעים. תולעים או חרקים העשויים להימצא

באגוז מלך עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' – 10,18

➡ אגוז קשיו

שלב א' יש לבדוקם בדיקה חיצונית לראות אם ישנם חרקים, זחלים, סימני כירסום, או חורים.

שלב ב' לחצות חלק מהאגוזים לשם בדיקת מדגם (עיין בפרק ז' כיצד נעשית בדיקת המדגם). אם נמצאה נגיעות פנימית יש לפתוח את כולם ולבדוק בפנים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בקשיו עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' – 10,18

גולם בתוך האגוז

חרק

➡ אגוז קשיו שבור

שלב א' בדיקה חיצונית האם ישנם חרקים, זחלים, או קורי משי הרי זה סימן לנגיעות.

שלב ב' מסננים דרך מסננת עם חורים גדולים באופן שהאגוז נישאר למעלה ומתבוננים בנשורת אם ישנם חרקים או תולעים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בקשיו עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' – 10,18

פגמו גידול ואינם סימני נגיעות

➔ **אורז** (יש לרכוש סוג אורז איכותי

ורצוי באריזה ולא במשקל)

שלב א. לבדוק בעת הקניה אם יש הרבה אבקה בתחתית השקית, וכן אם מצויים גרגרים הדבוקים יחד או לשקית ע"י קורים. אם רואים סימני נגיעות כמתואר, אין לקנות את המוצר.

שלב ב. בעוד הגרגרים יבשים, מסננים

אותם במסננת רשת על גבי משטח לבן באופן שהאורז נישאר למעלה

ומתבוננים במה שנפל אם ישנם חרקים קטנים או תולעים לבנות.

שלב ג. בודקים את האורז על גבי משטח לבן, בין הגרגירים. יש לבדוק מתולעים לבנות וחרקים קטנים בצבע שחור או חום. נקודות שחורות על האורז, שינוי צבע או גרגירים סדוקים, זהו פגם גידול ואינו סימן לנגיעות.

שלב ד' נותנים את האורז במים

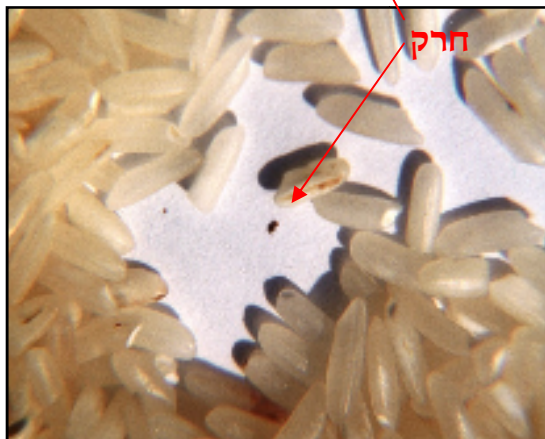
ומתבוננים אם ישנם חרקים או תולעים צפים על פני המים.

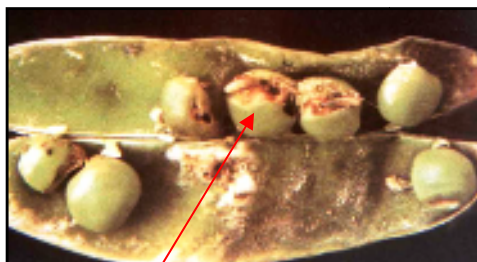
תולעים או חרקים העשויים להימצא באורז עיין עוד בשער רביעי תמונות מס'

13,17,26,14,10,21,2,18

חרק

➡ אפונה טרייה

לאחר פתיחת התרמילים לבדוק האם ישנם תולעים, או סימני כירסום על גבי הגרגרים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא

באפונה טרייה עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 9

זחל

➡ אפונה בשימורים או בהקפאה

(יש לרכוש בהשגחה מהודרת) בחזקת נקייה.

➡ אפונה יבשה (רצוי)

לקנות באריזה ולא במשקל ומטיב מעולה)

שלב א. לבדוק בעת הקניה אם יש הרבה אבקה בתחתית השקית,

וכן אם מצויים גרגרים הדבוקים יחד או לשקית ע"י קורים. אם רואים סימני נגיעות כמתואר, אין לקנות את המוצר.

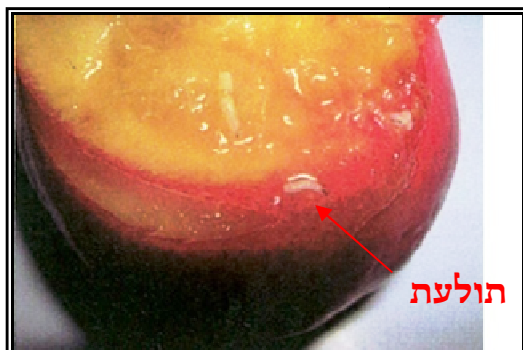
שלב ב. בעוד הגרגרים יבשים, מסננים אותם במסננת רשת על גבי משטח לבן באופן שהאפונה תישאר למעלה ומתבוננים במה שנפל אם ישנם חרקים קטנים או תולעים לבנות.

שלב ג. בודקים את האפונה על גבי משטח לבן, בין הגרגירים. יש לבדוק מתולעים לבנות וחרקים קטנים בצבע שחור או חום.

שלב ד. הצפה במים לוקחים כלי ובו מים בכמות כפולה מכמות האפונה, שופכים פנימה את האפונה ומערבבים מיד, גרגירים נגועים יצופו על פני המים וכן חרקים אם ישנם.

תולעים או חרקים העשויים להימצא באפונה יבשה עיין עוד בשער רביעי

תמונות מס' – 18,10,2,21

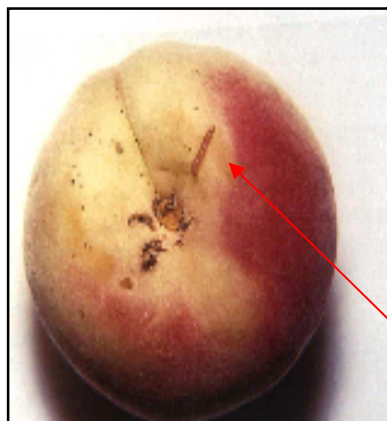

אפרסק

שלב א' בדיקה חיצונית האם ישנם חורים ובפרט באזור העוקץ וכן לבדוק מכנימות כעין כתמים אדומים על גבי הקליפה. **שלב ב'** לחצותו לשנים ולבדוק

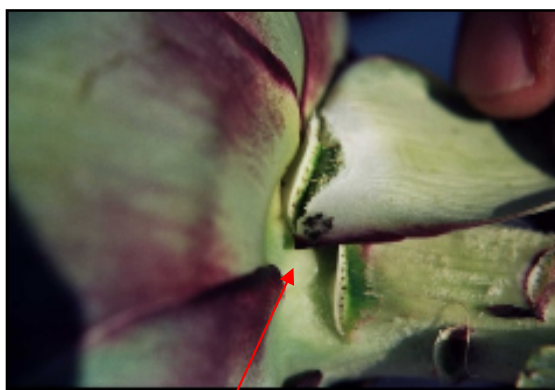
אם ישנם תולעים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא באפרסק עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' – 10,22,4,30

אפרסק בשימורים

(לקנות בהשגחה מהודרת) בדרך כלל נקי

כנימות עלה

ארטישוק טרי

נגוע מאוד בחרקים רבים המסתתרים בין העלים. **א'** אם רוצים להשתמש רק בתחתית מפרידים את כל העלים, ומשתמשים רק בתחתית המוצקת לאחר שטיפה, כאשר היא נקייה לגמרי מכל העלים והבליטות.

ב. אם רוצים להשתמש בעלים, יש להפריד אותם לפני הבישול, להשרותם במי ניקוי ל 5 דקות לשפשף כל עלה משני צדדיו, ולשטוף היטב תחת זרם מים חזק.

בנימות עלה

תולעים או חרקים העשויים

להימצא בארטישוק

עין עוד בשער רביעי תמונות מס' – 20,31,

1,19

תחתיות ארטישוק קפוא

יש לקנות בהשגחה מהודרת, בחזקת נקי.

יש לשוטפו תחת זרם מים קודם השימוש

בוטנים בקליפתם הקשה

לאחר הסרת הקליפה להתבונן שאין חרקים, זחלים או קורים על גבי הקליפה מצידה הפנימי וכן על הבוטן.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בבוטנים עין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 10,18

בוטנים קלופים

שלב א' - לבדוק את כולם מבחוץ אם ישנם חורים, או סימני כירסום.

שלב ב' - לעשות בדיקת מדגם (עין בפרק ז' כיצד נעשית בדיקת המדגם)

פנימית ולבדוק אם יש נגיעות, אם נמצאו תולעים בבדיקה הפנימית יש לחצות

את כולם ולבדוק בפנים.

תולעים או חרקים העשויים

להימצא בבוטנים עין עוד

בשער רביעי תמונות מס' –

19,18

חרק

בוטנים חצויים/שבורים

שלב א' בדיקה חיצונית האם ישנם חרקים, זחלים, או קורי משי הרי זה סימן לנגיעות.

שלב ב' מסננים דרך מסננת עם חורים גדולים באופן שהבוטנים נשארים למעלה ומתבוננים בנשורת אם ישנם חרקים או תולעים או חרקים.

תולעים העשויים להימצא בבוטנים עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' – 10, 18

בורגול (רצוי לקנות באריזה ולא במשקל ומטיב מעולה)

שלב א' לבדוק בעת הקניה אם מצויים גרגרים הדבוקים יחד או לשקית ע"י קורים. אם רואים סימני

נגיעות כמתואר, אין לקנות את המוצר.

שלב ב' לסנן דרך מסננת באופן שהבורגול ישאר למעלה ומתבוננים בנשורת אם ישנם חרקים או תולעים בין הפירורים שנופלים.

שלב ג' לפזר גרגרי בורגול על משטח לבן ולבדוק ביניהם האם ישנם חרקים, זחלים או קורים. אם נמצאה נגיעות באחד מן השלבים אין להשתמש במוצר.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בבורגול עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' – 10, 18

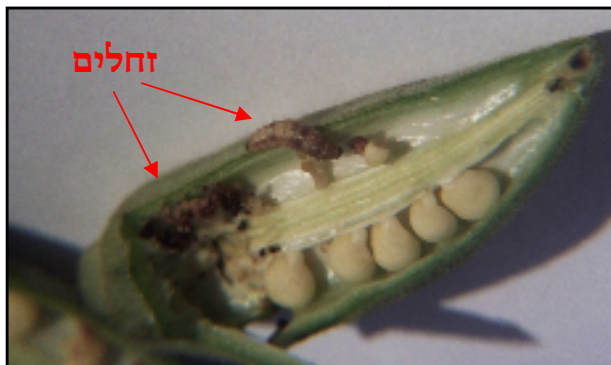
בזילקום

עיין ירקות עלים כיצד בדיקתם ועוד דינים (אות ע')

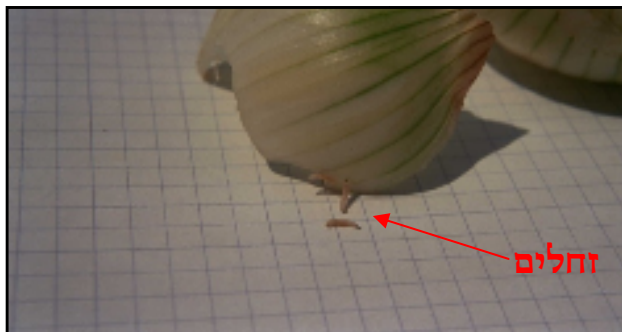
במיה טרייה

לבדוק בדיקה חיצונית לראות שאין בה חורים ואם יש חור לחצות לאורך ולבדוק האם ישנם תולעים. תולעים או חרקים העשויים להימצא בבמיה עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 9

במיה קפואה

יש לרכוש בהשגחה מהודרת) בחזקת נקייה. אפשרי לעשות בדיקת מדגם כנ"ל בטרייה.

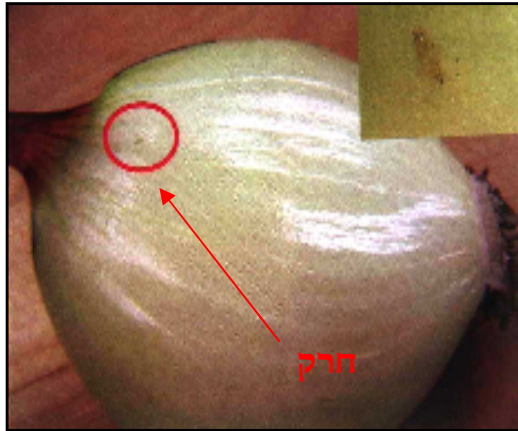

בצל יבש

בצל סוג א' בעל מראה יפה, קשה וסגור, וללא נביטת עלים, בחזקת נקי.

בצל באיכות נמוכה ובפרט אם נבטו ממנו

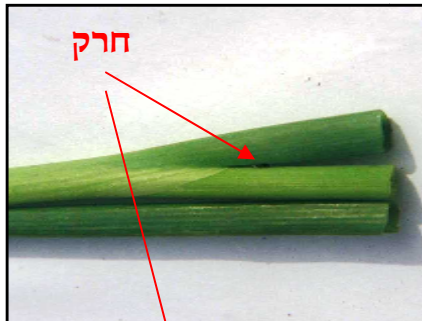
עלים ירוקים, או שהוא פתוח שאין הגלדים סגורים היטב, יש לבדוקו כך.. שלב א' יש לחתוך את החלק העליון של הבצל עד המקום שהגלדים שוכבים וסגורים אחד על משנהו.

שלב ב' להפריד בין השכבות ולשטוף כל אחד בפני עצמו תחת זרם מים חזק תוך כדי שפשוף.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בבצל עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 1,2,31,30

בצל ירוק (מגידול רגיל)

בדרך כלל נגוע מאוד ע"י חרקים זעירים שחורים או צהובים, המצויים בין שכבות הבצל, וגם נכנסים לתוך הצינורות החלולים של הירק. וכן נגוע ברימות זבוב המנהרות ברקמת העלה.

שלב א' חותכים את השורש ועוד כ 2 ס"מ מעל השורש וזורקו.

שלב ב' חוצים את הבצל לכל האורך.

שלב ג' מפרידים בין כל השכבות.

שלב ד' משרים במי ניקוי במשך 5 דקות.

שלב ה' שוטפים היטב כל שכבה תחת זרם מים חזק תוך כדי שפשוף באצבעות.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בבצל ירוק עיין עוד

בשער רביעי תמונות מס' 31,4

למעשה קשה מאוד לנקות את הבצל הירוק באופן מוחלט לכן יש להשתמש רק מגידול מיוחד ללא תולעים

➡ **בצל ירוק** (מגידול מיוחד ללא תולעים) בחזקת נקי.

שלב א' חותכים את השורש ועוד כ 1 ס"מ מעל השורש וזורקו.

שלב ב' משרים במי ניקוי במשך 3 דקות.

שלב ג' שוטפים היטב תחת זרם מים חזק.

➡ **ברוקולי**

נגוע מאוד וקשה לנקותו היות והזחלים והחרקים מסתתרים בין פרחי הברוקולי ואינם יוצאים בשטיפה.

אולם אפשר להשתמש בגבעולים בלבד

שלב א' להוריד את כל הפרחים והעלים ולזרוקם.

שלב ב' לבדוק שאין סימן חדירת תולעת בעובי הקלח.

שלב ג' להשרות את הגבעולים במי ניקוי 3 דקות ולשטוף היטב.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בברוקולי עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 1,20,9,31

זחל

➡ **ברוקולי** מגידול

מיוחד ללא תולעים

בחזקת נקי.

שלב א' להפריד לענפים

קטנים.

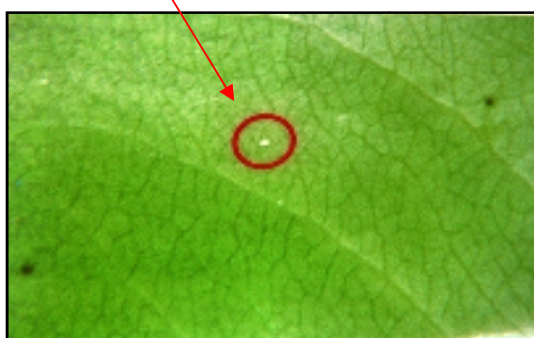
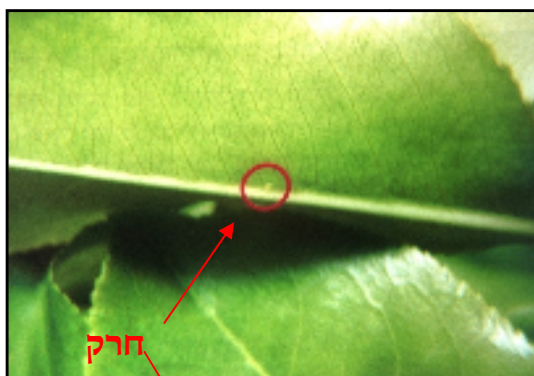
שלב ב' להשרות במי

ניקוי ל 3 דקות.

שלב ג' לשטוף היטב. אם

מתגלות נגיעות, אין להשתמש

ברוקולי מוקפא מגידול רגיל אין להשתמש בו כלל עיין כרובית

גת (קאת) עלים

שלב א' יש להפריד את העלים הנאכלים ולהשרותם 5 דקות במי ניקוי.

שלב ב' לשפשף עם ספוג ומי ניקוי, כל עלה משני צדדיו, בכל שטח העלה.

שלב ג' לשטוף היטב את העלים תחת זרם מים חזק.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בעלי קאת עיין עוד בשער רביעי תמונות מס'–

1,20,31

גויאבה

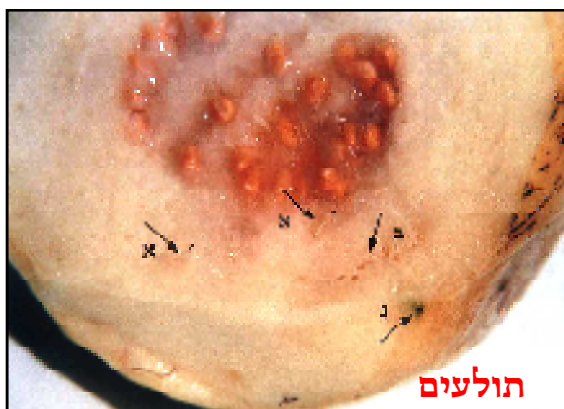
צבע התולעים כצבע הפרי עם נקודה שחורה קטנה בראשם. הן חודרות לכל עובי הפרי דרך מחילות דקות. לעיתים מצויות כנימות על הקליפה, וצריך להסירן.

שלב א' התבוננות חיצונית לראות שאין כנימות וכן שאין חורים בפרי.

שלב ב' לחתוך פרוסות לרוחב הפרי, ולבדוק כל פרוסה משני צדדיה שאין בו תולעים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בגויאבה עיין עוד בשער רביעי תמונות מס'–

10,22,5,30

➡ גריסים (רצוי לקנות

באריזה סוגרה ולא במשקל ומטיב מעולה)

שלב א. לבדוק בעת הקניה אם יש הרבה אבקה בתחתית השקית, וכן אם מצויים גרגרים הדבוקים יחד או לשקית ע"י

קורים. אם רואים סימני נגיעות כמתואר, אין לקנות את המוצר.

שלב ב. בעוד הגרגרים יבשים, מסננים אותם במסננת רשת על גבי משטח לבן

באופן שהגריסים נשארים למעלה ומתבוננים במה שנפל אם ישנם חרקים קטנים או תולעים לבנות.

שלב ג. בודקים את הגריסים על גבי משטח לבן, בין הגרגירים. אם ישנם תולעים לבנות או חרקים קטנים בצבע שחור או חום.

שלב ד. הצפה במים לוקחים כלי ובו מים בכמות כפולה מכמות

הגריסים, שופכים פנימה את הגריסים ומערבבים מיד, גרגירים נגועים יצופו על פני המים וכן חרקים אם ישנם.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בגריסים עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' – 18,13,17,14,10,21,2

➡ גרנולה

מוצר בעייתי המורכב ממוצרים רגישים כגון: צימוקים, שיבולת שועל, חמניות, תמרים, קשיו, וכד". יש לרכוש גרנולה בהשגחה מהודרת, רצוי לבדוק קודם האכילה. לפזר את הגרנולה קודם האכילה ולבדוק ביניהם האם ישנם חרקים, או תולעים היות והוא עלול להתליע מחדש. תולעים או חרקים העשויים

להימצא בגרנולה עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' – 18,10

גרעינים שחורים

צריך לפתוח אחד אחד ולבדוק אם ישנם חרקים, תולעים, או סימני כירסום. תולעים או חרקים העשויים להימצא בגרעינים עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 10,18

זחל

גרעינים שחורים קלופים

שלב א' בדיקה חיצונית האם ישנם חרקים, זחלים, או קורי משי, הרי זה סימן לנגיעות.

שלב ב' מסננים דרך מסננת עם חורים גדולים באופן שהגרעינים נשארים למעלה ומתבוננים בנשורתם אם ישנם חרקים או תולעים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בגרעינים עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 10,18

גרעיני אבטיח

יש לפתוח חלק מהגרעינים לבדיקת מדגם (עיין פרק ח' כיצד נעשית בדיקת המדגם), אם נמצא נגיעות פנימית יש לפתוח אחד אחד קודם האכילה.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בגרעינים עיין עוד

בשער רביעי תמונות מס' 10,18

גרעינים לבנים

בחזקת נקיים.

דגים

ראשית צריך לדעת שאת הדגים יש לקנות מחנויות שיש להם השגחה שמטפלת בבעיית טפילים (תולעים) בדגים "ואין לקנות מחנות שיש לה השגחה רגילה" אלא צריך תמיד לברר אם השגחה זו מטפלת בבעיה זו של טפילים (תולעים) בדגים. אם הדג נקנה בחנות הנמצאת תחת השגחה קפדנית שמטפלת גם בענייני הטפילים (תולעים) בדגים, אפשר להסתפק בשטיפה טובה של הדג לפני השימוש (ובדגים מסויימים יש לגרד בתוך חלל הבטן).

כל המובא להלן כולל הטבלה נלקח מן הספר תולעת שני כרך שני מאת הרב הגאון שניאור ז' רווח שליט"א בחודש כסלו תש"ע וכל זה רק מעט מן המעט וביתר הרחבה וביאור בכל נושא טפילים בדגים עיין שם.

דגים טריים מתוצרת הארץ:

א. דגי בריכות כגון: קרפיון, אמנון, בורי, כסיף, באס ועוד. בחשש נגיעות של טפילים, ויש לרוכשם רק בחנויות שתחת כשרות מהודרת כולל איזכור בתעודה שהדגים נקיים מחשש טפילים [כלומר שנרכשו מבריכות דגים שמטופלים ומפוקחים]. ראוי לציין שנכון להיום ב"ה מעל 80% מבריכות הדגים בארץ מפוקחים על עניין הטפילים, אם כי יש לדעת שכאשר אצלם נפסלים דגים או בריכה, התוצרת נוסעת לחנויות שעומדות תחת פיקוח כשרות שלצערנו איננו חושש לטפילים, וסומך על נקינה של עקרת הבית.

ב. דגי כנרת כגון: קרפיון, אמנון בורי וסרדין טבריה, יש לרכוש רק מחנויות שתחת פיקוח לעניין תולעים.

ג. דגי נחלים כגון: פורל מנחל דן- בחזקת נקי.

ד. דגי כלובים שבים כגון: דג הדניס, מכלובים שבמכמורת או אשדוד, בחזקת נקיים מטפילים.

ה. דגי הים התיכון כגון: לברק, פלמידה, בקלה ים תיכונית, ברקודה, לוקוס ועוד, לעיתים קרובות מאד נגועים בתולעים בחלל המעיין ובחלל הפה. ניש להסיר את הראש ולנקות היטב את חלל המעיין ולעתים ראוי לנהוג כך גם בגלל שאריות המאכל שכולל בתוכו דגיגים טמאים או סרטנים, וטרם עברו למעינים והתעכלו.

דגים קפואים

ייבוא מחו"ל [רשימה חלקית של הדגים המצויים]. [טפילים ופרזיטים שבתוך בשר הדגים, כיון שנפסק להלכה שהם מותרים לא נכללו ברשימה הבאה, להוציא תולעי אניסאקיס שאסורים גם כשהם בתוך בשר הדגים, כיון שמקורם מבחוץ, וכפי הוראת גדולי הפוסקים בדורינו, דגים אלו מופיעים ברשימה בהדגשה]

הנתונים ברשימה דלקמן נכונים לכסלו תש"ע, ונכון לאופני השיווק והעיבוד המצויים כיום, ובהחלט יכולים להשתנות, והכול לפי הזמן והמקום

שם הדג	ארץ ייצור	אופן העיבוד	אופן הנגיעות	אופן הבדיקה והנקיון
אמנון	סין	פילה-וואקום/תפוזרת	בחזקת נקי	בחזקת נקי
בקלה מרלזה	ארגנטינה	פילה ללא עור	עקב העיבוד בחזקת נקי	בחזקת נקי
	ארגנטינה	פילה עם עור	חשש לטפילים שנכנסו מהעור ונמצאים בין העור לבשר. ולעיתים חשש לתולעי אניסאקיס ובפרט בתוצרת שנארזה באוניות	לא להשתמש אלא עם חותמת נברק ללא טפילים
	ארגנטינה	בקלה צעיר ללא ראש	אניסאקיס בדפנות הבטן	נגוע מאד בחלל ובדפנות הבטן, ויש לנקות היטב ולהסיר את הקרום השחור

שם הדג	ארץ יצור	אופן העיבוד	אופן הנגיעות	אופן הבדיקה והנקיון
בקלה מרלוזה	סין	פילה עם עור	תולעי אניסאקיס בבשר	לא להשתמש נגוע מאד
	סין	בקלה צעיר ללא ראש	אניסאקיס בבטן ובבשר	לא להשתמש נגוע מאד
	סין	פילה ללא עור	אניסאקיס בבשר הדג	לא להשתמש אלא עם חותמת נבדק ללא טפילים
ברבוניה	תיאלנד	פרוסות פילה עם עור	בחזקת נקי	בחזקת נקי
הליבוט	כל המדינות	פרוסות ונתחים	אניסאקיס בדפנות הבטן	חלקי הדג עם הבטן, חובה לגרד ולנקות היטב.
הרינג	סקנדינביה	שלם	אניסאקיס בדפנות הבטן	חובה לגרד את דפנות הבטן ולהסיר את הקרום
		פילה ופרוסות דג מלוח	עקב העיבוד בחזקת נקי	בחזקת נקי
זהבון/ פולוק	סין	פילה ללא עור	אניסאקיס בבשר הדג	עם עור אין להשתמש. ללא עור רק עם חותם ללא טפילים
טונה	כל המדינות	נתחים ופרוסות	עקב העיבוד בחזקת נקי	בחזקת נקי
מקרל	כל המדינות	שלם/מעושן	אניסאקיס בדפנות הבטן	חובה לגרד את דפנות הבטן ולהסיר את הקרום

שם הדג	ארץ יצור	אופן העיבוד	אופן הנגיעות	אופן הבדיקה והנקיון
מקרל	כל המדינות	פילה פרוסות	עקב העיבוד בחזקת נקי	בחזקת נקי
נסיכת הנילוס	אפריקה	נתחים ופרוסות	בחזקת נקי	בחזקת נקי
סול	הולנד	פילה עם עור לבן	בחזקת נקי [לעיתים נדירות נגוע ויש חוששים לבדוק ממול מקור האור]	
סול	סין	פילה עם עור לבן	אניסאקיס בבשר הדג	לא להשתמש אלא עם חותמת נברק ללא טפילים
סלמון [כלובים]	נורבגיה	שלם, נתחים, פרוסות, מעושן	כינה חיצונית, ללא אניסאקיס	להפשיר, לשטוף, להבריש או לגרד את העור
	צ'ילה	שלם, נתחים, פרוסות, מעושן	כינה חיצונית, ללא אניסאקיס	להפשיר, לשטוף, להבריש או לגרד את העור.
סלמון [מהים]	סין	שלם, פילה, נתחים, פרוסות	אניסאקיס בבשר+ כינה חיצונית	עם עור אין להשתמש, ללא עור רק עם חותם ללא טפילים

שם הדג	ארץ ייצור	אופן העיבוד	אופן הנגיעות	אופן הבדיקה והנקיון
סלמון	ארה"ב	שלם, פילה, נתחים, פרוסות	אניסאקיס בבשר+ כינה חיצונית	עם עור אין להשתמש. ללא עור רק עם חותם ללא טפילים.
סלמון	קנדה	שלם, פילה, נתחים, פרוסות	אניסאקיס בבשר+ כינה חיצונית	עם עור אין להשתמש. ללא עור רק עם חותם ללא טפילים.
סלמון	יפן	שלם, פילה, נתחים, פרוסות	אניסאקיס בבשר+ כינה חיצונית	עם עור אין להשתמש. ללא עור רק עם חותם ללא טפילים
סרדינים	מרוקו	שימורים, מעושנים	בחזקת נקי	בחזקת נקי
	שאר המדינות	שימורים, מעושנים, תפוזרת	אניסאקיס בדפנות הבטן	חובה לגרד את דפנות הבטן ולהסיר את הקרום
פורל ים	ארגנטינה	שלם, פילה, נתחים	אניסאקיס בבשר הדג	לא להשתמש אלא עם חותמת נבדק ללא טפילים
פלאונדר	הולנד	פילה ללא עור	בחזקת נקי [לעיתים נדירות נגוע ויש חוששים לבדוק ממול מקור אור]	
	הולנד	פילה עם עור	כינה חיצונית	להפשיר, לשטוף, להבריש או לגרד את העור

שם הדג	ארץ יצור	אופן העיבוד	אופן הנגיעות	אופן הבדיקה והנקיון
פלאונדר	סין	פילה ללא עור	אניסאקיס בבשר הדג	עם עור אין להשתמש. ללא עור רק עם חותם ללא טפילים
קוד	כל המדינות	פילה ללא עור	אניסאקיס בבשר הדג	עם עור אין להשתמש. ללא עור רק עם חותם ללא טפילים
רוטברש/ מנטלה	איסלנד	שלם- פילה	טפיל חיצוני+ אניסאקיס בבטן	להוריד את העור ולראות אם יש שורש טפיל, ניקוי הבטן
רוטברש/ איסלנד	איסלנד	שלם/פילה	אניסאקיס בדפנות הבטן	חובה לגרד את דפנות הבטן ולהסיר את הקרום
רוטברש/ לוטוס	אלסקה/ סין	שלם/פילה	אניסאקיס בבשר הדג	עם עור אין להשתמש. ללא עור רק עם חותם ללא טפילים

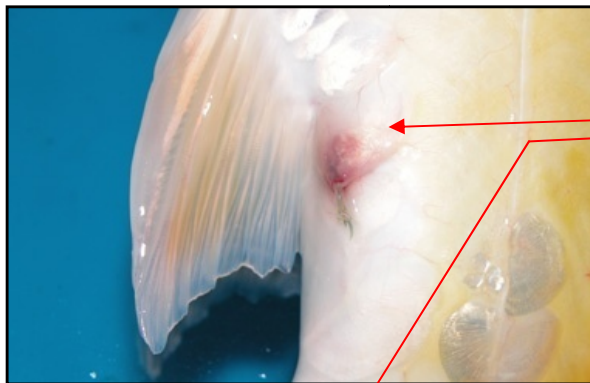

נציין חלק מן הטפילים המצויים בדגים

אורגולוס

תיאור – טפילים קטנים צורת גופם כעין עיגול מעוך, צבעם כמעט שקוף ויש להם שתי עיניים שחורות, גודלם חצי מילימטר עד שתי מילימטר.
זהו – נצמד לעור הדג בחזקה וקשה מאוד להבחין בו, נמצא במיוחד באזור הזנב, הסנפירים, והראש.
מצוי ב – בדגים המגיעים מבריכות ולעיתים מאגמים, ומצויים בקרפיון ולעיתים באמנון, בורי ועוד.

תמונה מס' 32

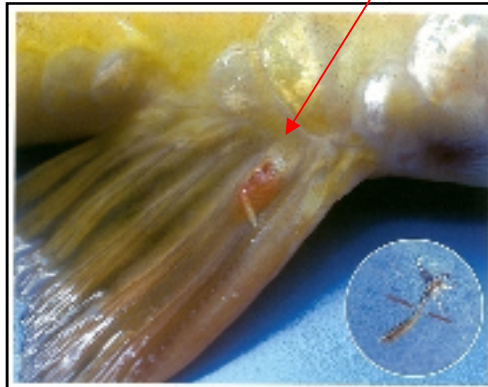

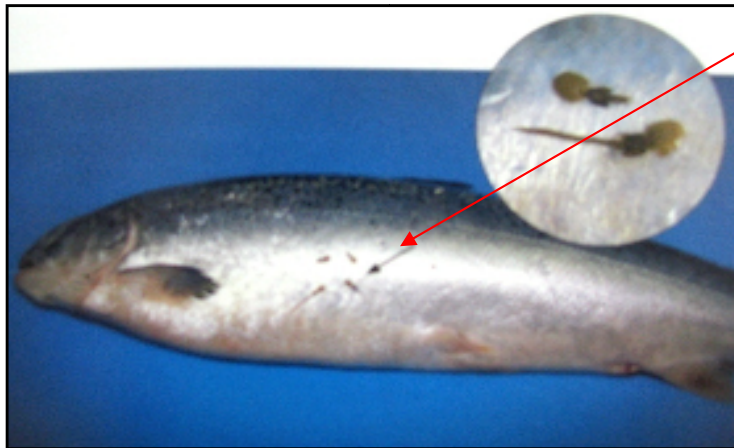
לרניאה

תיאור – נראים כחוטים לבנים או אפורים, אורכם סנטימטר אחד.
זהו – חלק מגופו מוחדר לתוך עור הדג וגורם לפצע אדום, הניכר היטב, נמצא בעיקר באזור הזנב, הסנפירים, והצוואר.

מצוי ב – בעיקר בדגי קרפיון, ולעיתים גם בכסיף, בורי, לקס, אמור, אמנון.

תמונות מס' 33

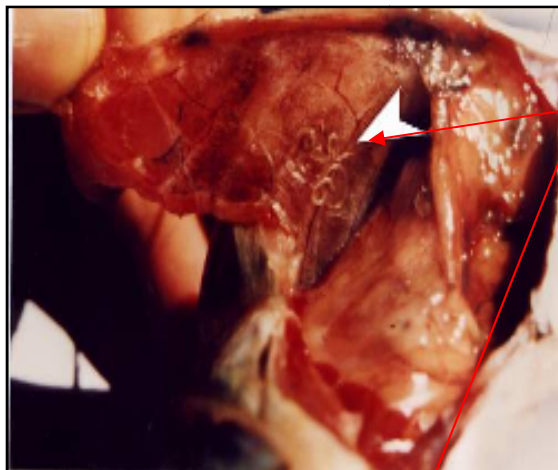

כינת סלמון

תיאור - צבעו
חום אורכו
כסנטימטר
אחד עם זנב
שאורכו כשני
סנטימטר.
זיהוי -
נצמדים לעור
הדג וניכרים
היטב.

תמונה מס' 34

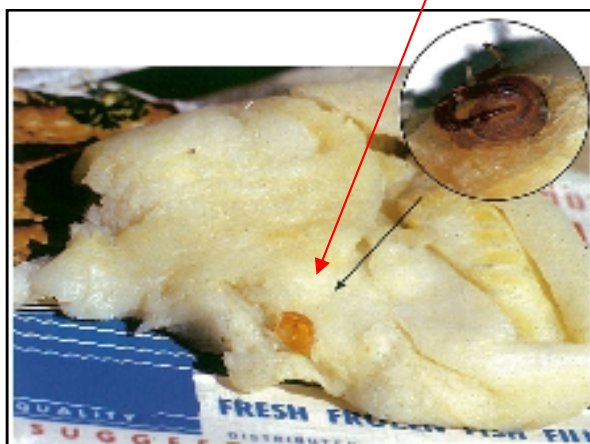

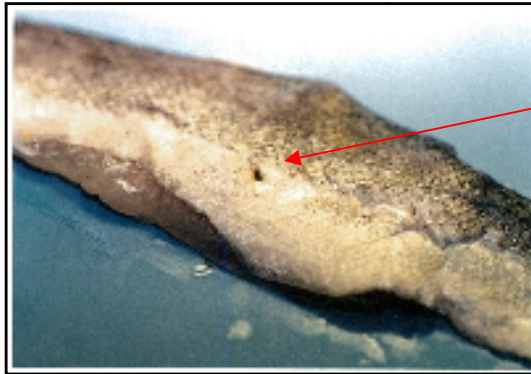
תולעי (אניסאקיס)

תיאור - תולעים קטנות צבען
המקורי הוא שקוף, ולעיתים
הם מקבלים צבע שונה עקב
המאכל שלהם, לבן, ורוד,
אפור, אורכן סנטימטר אחד
עד ששה סנטימטר.
זהוי - כעין נחשים דקיקים,
נצמדות לאברים הפנימיים,
או לדפנות הבטן, וכן
לאשכול ביצי הדג, מצויות
לעיתים בתוך בשר הדג.

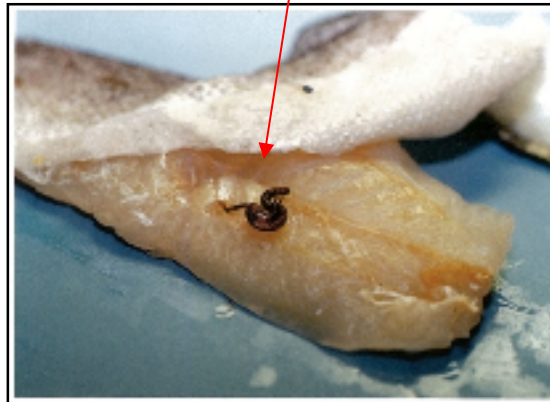
מצוי ב - חלל הבטן של דג
אדום, מטיאס, בקלה
צעיר, סלמון מן הים, סול,
פלאונדר, קוד, ועוד. ובסוגי
דגים מסוימים ובדיג
מסוים ניתן למצוא תולעים
אלו בבשר הדגים.

תמונות מס' 35

טפיל הצצטודה
בדג בקלה

תולעים

דובדבן

לחצות את הפרי, להוציא את הגרעין ולבדוק אם יש תולעים לבנות קטנות. תולעים או חרקים העשויים להימצא בדובדבן עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' –

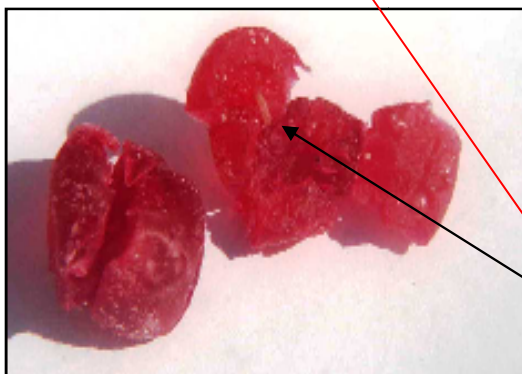
5,30

➔ דובדבן מסוכר

לקנות בהשגחה מהודרת ורצוי לעשות בדיקת מדגם פנימית (עיין בפרק ז' כיצד נעשית בדיקת המדגם) על ידי חציית הדובדבן ובדיקה פנימית, ואם נמצא נגיעות יש לבדוק את כל הכמות.

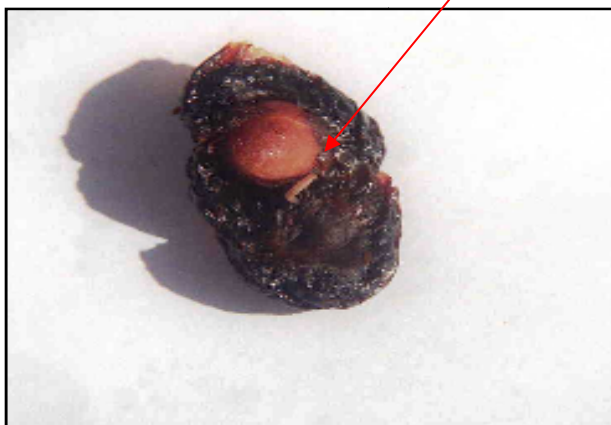
תולעים או חרקים העשויים להימצא בדובדבן עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 30

תולעים

(לקנות בהשגחה מהודרת)

➔ דובדבנים מיובשים

שלב א' לעשות בדיקת מדגם (עיין בפרק ז' כיצד נעשית בדיקת המדגם) על ידי שריה במים פושרים למשך שעותיים.
שלב ב' לפתוח ולראות אם יש נגיעות של תולעים, או חרקים, אם נמצא נגיעות, אין להשתמש בסחורה זו.

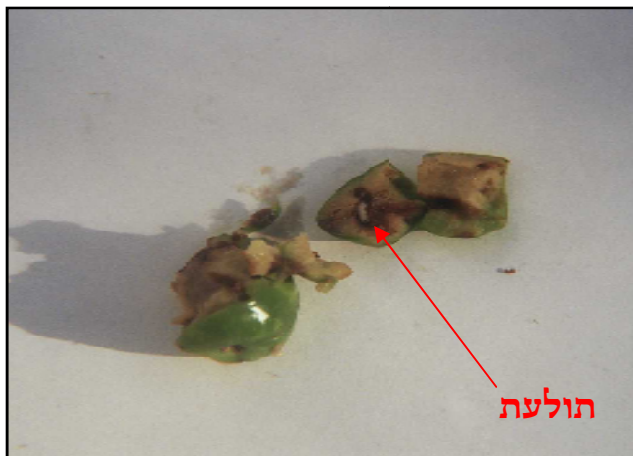
תולעים או חרקים העשויים להימצא בדובדבן עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 18, 30, 5

דובדבנים בשימורים (לקנות בהשגחה מהודרת) בחזקת נקיים

אפשרי לעשות בדיקת מדגם (עיין בפרק ז' כיצד נעשית בדיקת המדגם) על ידי חציית הדובדבן ובדיקה פנימית מתולעים ואם נמצא נגיעות יש לבדוק את כולם.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בדובדבן עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 5,30

זיתים ירוקים בשימורים (בהשגחה מהודרת, בחזקת נקיים)

בהשגחה רגילה יש לעשות בדיקת מדגם (עיין בפרק ז' כיצד נעשית בדיקת המדגם) לעתים נגועים בתולעים הגורמות לכתם חום בזית.

אולם במקרים רבים הכתם החיצוני נובע רק ממכה או מעקיצה. אם מבחינים בכתם או בעקיצה בצבע חום, שחור, יש לפתוח ולהתבונן אם מצויה מחילה בפנים סימן לחדירת תולעים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בזיתים עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 22,3

זיתים שחורים בשימורים (בהשגחה מהודרת, בחזקת נקיים)

בהשגחה רגילה יש לעשות בדיקת מדגם (עיין בפרק ז' כיצד נעשית בדיקת המדגם) יש חשש גבוה לנגיעות כי הם בשלים ורכים וצבעם השחור מקשה על הבדיקה.

➔ זיתים ללא חרצנים או טבעות זיתים בשימורים (בהשגחה

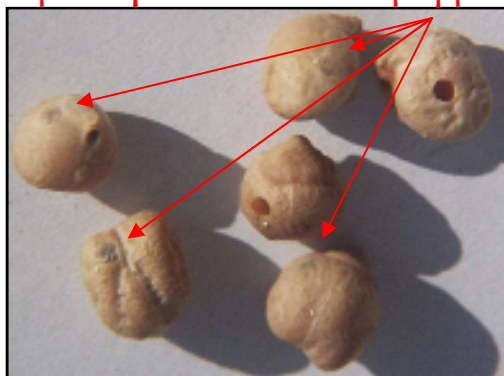
מהודרת, בחזקת נקיים)

בהשגחה רגילה יש לעשות בדיקת מדגם (עיין בפרק ז' כיצד נעשית בדיקת המדגם) קלים יותר לבדיקה כנ"ל בשלמים.

➔ זעתר

עיין ירקות עלים כיצד בדיקתם ועוד דינים (אות ע').

מראה שקוף קודם ההשריה סימן לחרקים

➔ חומוס גרגירים (רצוי

לקנות סוגרה ולא במשקל ומטיב מעולה)

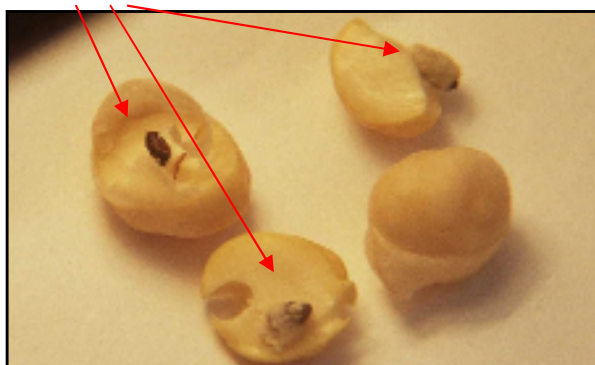
שלב א. לבדוק בעת הקניה אם יש הרבה אבקה בתחתית השקית, וכן אם רואים חרקים קטנים, אין לקנות סחורה זו.

שלב ב' ממלאים קערה במים שכמות המים כפולה מכמות החומוס, שופכים את החומוס למים ומיד בוחשים שני סיבובים, גרגירים שצפים על פני המים להוציאם ולהשליכם וכן להתבונן אם ישנם חרקים או תולעים צפים על פני המים, להשאיר את החומוס במים 8 שעות לפחות.

שלב ג' לאחר 8 שעות לבדוק את כל הגרגירים על גבי משטח בדיקה חיצונית לראות אם ישנם חורים

בגרגירים או מראה שקוף סימן שישנה תולעת בתוך הגרגר.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בגרגרי חומוס עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 12,18,8

חומוס בשימורים (בהשגחה מהודרת בחזקת נקיים)

בהשגחה רגילה יש לעשות בדיקת מדגם (עיין בפרק ז' כיצד נעשית בדיקת המדגם) לפזר גרגרים על גבי משטח בדיקה חיצונית לראות אם ישנם חורים בגרגירים או מראה שקוף סימן שישנה תולעת בתוך הגרגר אם נמצא נגיעות יש לבדוק את כל הכמות.

חומוס קלוי

בדרך כלל נקי. רצוי להתבונן בעת האכילה אם יש חורים או חרקים.

חיטה (רצוי לקנות

באריזה ולא במשקל, ומטיב מעולה)
שלב א. לבדוק בעת הקניה אם יש הרבה אבקה בתחתית השקית, וכן אם מצויים גרגרים הדבוקים יחד או לשקית ע"י קורים. אם רואים סימני נגיעות כמתואר, אין לקנות את המוצר.

שלב ב. בעוד הגרגרים יבשים, מסננים אותם במסננת רשת על גבי משטח לבן באופן שגרגרי החיטה נשארים למעלה ומתבוננים במה שנפל אם ישנם חרקים קטנים או תולעים לבנות.

שלב ג. בודקים את החיטה על גבי משטח לבן, בין הגרגירים. יש לבדוק מתולעים לבנות וחרקים קטנים בצבע שחור או חום.

שלב ד. הצפה במים לוקחים כלי ובו מים בכמות כפולה מכמות החיטה, שופכים פנימה את החיטה ובוחרים מיד שני סיבובים גרגירים נגועים יצופו על פני המים וכן חרקים אם ישנם.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בחיטה עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 2, 14, 17, 13, 8, 18

חילבה (רצוי לקנות באריזה ולא במשקל ומטיב מעולה)

שלב א. לבדוק בעת הקניה אם יש הרבה אבקה בתחתית השקית, וכן אם מצויים גרגרים הדבוקים יחד או לשקית ע"י קורים. אם רואים סימני נגיעות כמתואר, אין לקנות את המוצר.

שלב ב. בעוד הגרגרים יבשים, מסננים אותם במסננת רשת על גבי משטח לבן באופן שגרגרי החילבה נשארים למעלה, ומתבוננים במה שנפל אם ישנם חרקים קטנים או תולעים לבנות.

שלב ג. בודקים את החילבה על גבי משטח לבן, בין הגרגירים. אם ישנם תולעים לבנות או חרקים קטנים בצבע שחור או חום.

אם נמצא נגיעות באחד מן השלבים אין להשתמש בסחורה זו.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בחילבה עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 18,8

חילבה טחון

עיין תבלינים (אות ת').

זבוב

חסה מגידול

רגיל נגוע מאוד

בחרקים, זחלים,

זבובים, ועוד,

המסתתרים בין

העלים

שלב א' מפרידים

את העלים.

שלב ב' להשרות במי ניקוי ל 5 דקות.

שלב ג' לשפשף על ידי ספוג ומי ניקוי, כל עלה משני צדדיו, בכל הקפלים והפינות.

שלב ד' לשטוף היטב, תחת זרם מים חזק.

כנימת עלה

שלב ה' להתבונן על כל עלה ממול מקור אור שלא נותרו חרקים ושאינן פיתולי מנהרות שנוצרו מרימת זבוב המנהרות. תולעים או חרקים העשויים להימצא בחסה עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 19, 29, 1, 9, 7, 4, 31, 20

למעשה קשה מאוד לנקות את החסה באופן מוחלט לכן להשתמש רק מגידול מיוחד ללא תולעים.

חסה מגידול מיוחד ללא תולעים

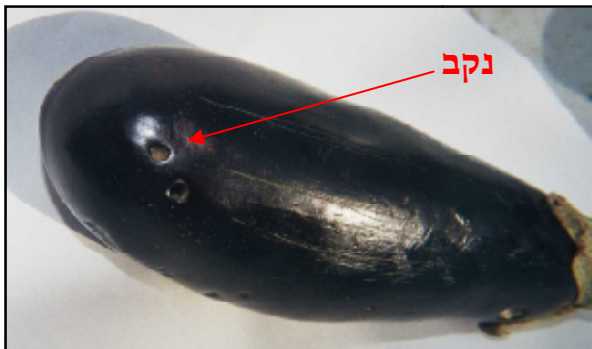
בחזקת נקייה.

שלב א' מפרידים את העלים.

שלב ב' משרים במי ניקוי ל 3 דקות.

שלב ג' שוטפים היטב, תחת זרם מים חזק.

חציל

שלב א' להסיר את העלים שבקצה החציל ולשטוף היטב.

שלב ב' בדיקה חיצונית אם ישנם חורים, אם נמצאו חורים מחטטים לראות האם ישנה מחילה זהו סימן לחדירת

תולעת וצריך לפתוח ולבדוק בפנים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בחציל עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 1, 20, 9

➡ כוסברה

עיין ירקות עלים כיצד בדיקתם ועוד דינים (אות ע').

➡ כוסמת (רצוי לקנות באריזה סוגרה ולא במשקל ומטיב מעולה)

שלב א. לבדוק בעת הקניה אם יש הרבה אבקה בתחתית השקית, וכן אם מצויים גרגרים הדבוקים יחד או לשקית ע"י קורים. אם רואים סימני נגיעות כמתואר, אין לקנות את המוצר.

שלב ב. בעוד הגרגרים יבשים, מסננים אותם במסננת רשת על גבי משטח לבן באופן שגרגרי הכוסמת

נשארים למעלה ומתבוננים במה שנפל אם ישנם חרקים קטנים או תולעים לבנות.

שלב ג. בודקים את הכוסמת על גבי משטח לבן, בין הגרגירים. יש לבדוק מתולעי עש לבנות וחרקים קטנים בצבע שחור או חום.

שלב ד. לוקחים כלי ובו מים

בכמות כפולה מכמות הכוסמת, שופכים פנימה את הכוסמת ומיד בוחשים שני סיבובים, גרגירים נגועים יצופו על פני המים וכן חרקים אם ישנם.

אם נמצאה נגיעות אין להשתמש בסחורה זו

תולעים או חרקים העשויים להימצא בכוסמת עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 18,8,21,2

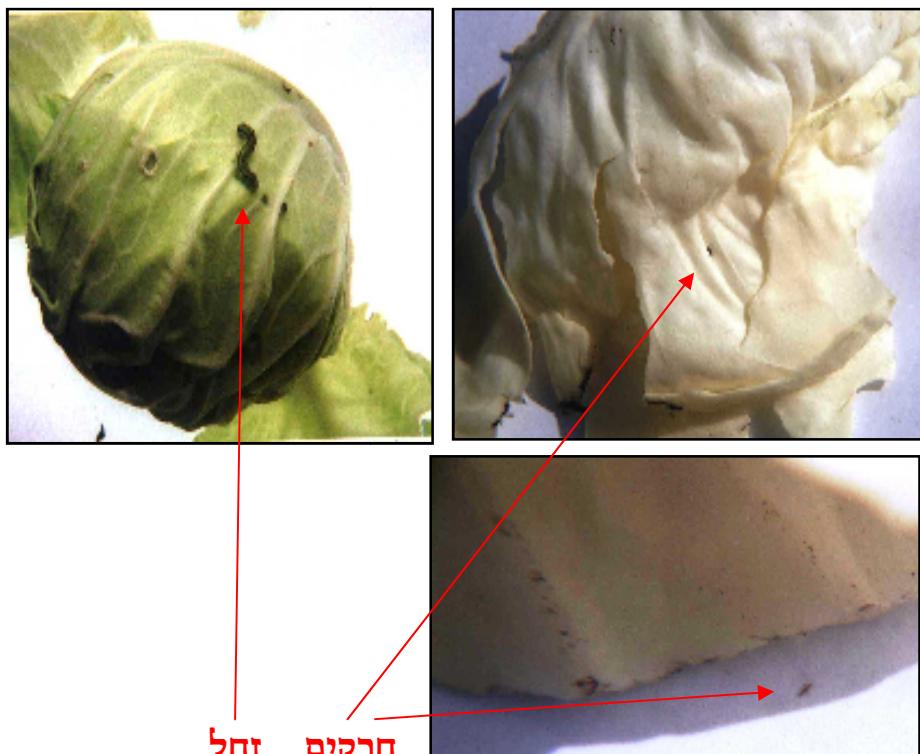
➡ כרוב (מגידול רגיל) נגוע מאוד בחרקים וזחלים המסתתרים בין עלי

הכרוב אם רוצים להשתמש בכרוב לבישול ולמילוי

שלב א' להסיר מספר עלים ראשונים ולהתבונן אם יש נקב, ובמידה ויש - להסיר את האזור הנגוע.

שלב ב' להקפיא למשך 48 שעות לפחות.
שלב ג' להפשיר מעט ולהפריד את העלים.
שלב ד' לשטוף היטב כל עלה תחת זרם מים חזק תוך פתיחת כל קפל וכל פינה משני צידי העלה.
שלב ה' להתבונן על כל עלה ממול מקור אור שלא נותרו חרקים ושאינן פיתולי מנהרות שנוצרו מרימת זבוב המנהרות.
 תולעים או חרקים העשויים להימצא בכרוב עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 31,20,9,1

למעשה קשה מאוד לנקות את הכרוב באופן מוחלט לכן להשתמש רק מגידול מיוחד ללא תולעים

חרקים זחל

ואם רוצים להשתמש בכרוב להכנת סלט (מגידול רגיל)
שלב א' להסיר מספר עלים ראשונים ולהתבונן אם יש נקב, ובמידה ויש נקב להסיר את האזור הנגוע.

שלב ב' חוצים את הכרוב לשתיים או לארבע ומפרידים את העלים.

שלב ג' משרים במי ניקוי ל 5 דקות.

שלב ד' שפשוף כל עלה משני צידי העלה על ידי ספוג עם מי ניקוי בכל שטח העלה

שלב ה' שוטפים היטב תחת זרם מים חזק, תוך פתיחת כל קפל וכל פינה משני צידי העלה.

שלב ו' להתבונן על כל עלה ממול מקור אור שלא נותרו חרקים ושאינן פיתולי מנהרות שנוצרו מרימת זבוב המנהרות

תולעים או חרקים העשויים להימצא בכרוב עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 1,9,20,31

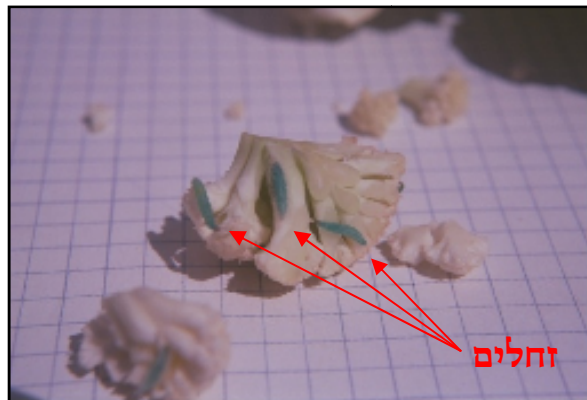
למעשה קשה מאוד לנקות את הכרוב באופן מוחלט לכן להשתמש רק מגידול מיוחד ללא תולעים

כרוב מגידול מיוחד ללא תולעים

בחזקת נקי.

צריך לבדוק מספר עלים ראשונים שאין סימנים לחרקים או סימני חדירת תולעת, ואם נמצאו חרקים לנקותו כנ"ל מגידול רגיל.

כרובית טרייה מגידול רגיל

נגוע מאוד וקשה לנקותו היות והזחלים והחרקים מסתתרים בין פרחי הכרובית אולם אפשר להשתמש בקלח הרחב ובענפים העבים בלבד ללא הפרחים בכלל.

שלב א' להסיר את כל הפרחים עם הענפים הדקים ולזרוקם.

שלב ב' לבדוק שאין סימן חדירת תולעת בעובי הקלח.
שלב ג' להשרות את הקלח והענפים העבים במי ניקוי ל 3 דקות.
שלב ד' לשטוף היטב תחת זרם מים.
תולעים או חרקים העשויים להימצא בכרובית עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 31,20,9,1,7

כרובית קפואה מגידול רגיל

בכרובית קפואה קיימת אותה בעיה כמו בכרובית טרייה אך לא ניתן לנקותה מחמת לחותה עקב ההקפאה. לכן אין להשתמש, אלא אם כן ישנו הכשר מוסמך בנושא תולעים.

כרובית מגידול מיוחד ללא תולעים

שלב א' להפריד לענפים קטנים.
שלב ב' להשרות במי ניקוי ל 3 דקות.
שלב ג' לשטוף היטב. אם מתגלית נגיעות, אין להשתמש. (או להשתמש כמו בכרובית מגידול רגיל)

כרפס (סלרי)

מגידול רגיל
 נגוע מאוד בכל מיני חרקים.
אם רוצים להשתמש בקלחי הכרפס בלבד (סלרי)

שלב א' מפרידים את הקלחים זה מזה וכן את הענפים הדקים עם העלים מן הקלחים עם מקום התפצלותם.
שלב ב' משרים את הקלחים במי ניקוי ל 5 דקות.

שלב ג' משפשפים בספוג משני הצדדים.

שלב ד' שוטפים היטב תחת זרם מים חזק.

אם רוצים להשתמש בעלי הכרפס (סלרי)

שלב א' משרים במי ניקוי ל 5 דקות.

שלב ב' משפשפים משני צידי העלה על ידי ספוג עם מי ניקוי.

שלב ג' שוטפים תחת זרם מים חזק.

שלב ד' להתבונן על כל עלה ממול מקור אור שלא נותרו חרקים ושאינן פיתולי

מנהרות שנוצרו מרימת זבוב המנהרות.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בכרפס (סלרי) עיין עוד בשער רביעי

תמונות מס' 20,31,9,29

למעשה מומלץ לא להשתמש בעלי הכרפס (סלרי) מגידול רגיל היות וזה קשה

מאד לנקותם לגמרי

כרפס (סלרי) מגידול מיוחד ללא תולעים

בחזקת נקי

שלב א' מפרידים את העלים.

שלב ב' משרים במי ניקוי ל 3 דקות.

שלב ג' שוטפים היטב, תחת זרם מים חזק.

כרתי מגידול רגיל

נגוע מאוד בחרקים קטנים המסתתרים בין שכבות הכרתי

שלב א' לחתוך כ-2 ס"מ בסמוך לשורש ולזרוק.

שלב ב' לחצות לכל אורך הכרתי ולהפריד את העלים.

שלב ג' להשרות את העלים למשך 5 דקות במי סבון.

שלב ד' לשטוף כל שכבה תחת זרם מים חזק תוך כדי שפשוף באצבעות.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בכרתי עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 31,1

למעשה קשה מאוד לנקות את הכרתי באופן מוחלט לכן להשתמש

רק בכרתי מגידול מיוחד ללא תולעים

זבובון

כרתי מגידול מיוחד ללא תולעים.

בחזקת נקי.

לחתוך את החלק התחתון כ 2 ס"מ מעל השורש וכן מעט מחלקו העליון להשרות במי סבון ל 3 דקות ולשטוף תחת זרם מים חזק.

חרק

לדר (לקנות בהשגחה מהודרת)

הנמכר ללא אריזה, יש לבדוק את כל הדף כנגד האור, אולי נדבק זבוב וכד'.

הנמכר ארוז, בחזקת נקי ורצוי להתבונן שלא נדבק זבוב וכדומה.

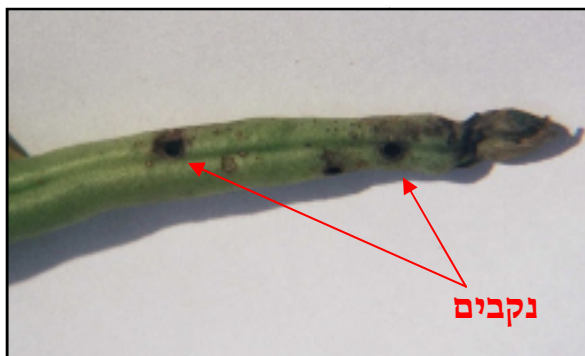
תולעים או חרקים העשויים להימצא בלדר עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 7,18

לואיזה

עיין ירקות עלים כיצד בדיקתם ועוד דינים (אות ע').

לוביא טרייה

שלב א' שטיפה חיצונית היטב.

שלב ב' בדיקה חיצונית שאין חורים בתרמיל ואם ישנו חור לפתוח ולראות אם ישנה תולעת.

תולעים או חרקים העשויים

להימצא בלוביא עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 9,27

לוביא יבשה

(רצוי לקנות באריזה ולא במשקל, ומטיב מעולה) **שלב א'** לבדוק בעת הקניה אם יש הרבה אבקה בתחתית השקית, וכן אם רואים חרקים קטנים, אין לקנות סחורה זו.

שלב ב' ממלאים קערה

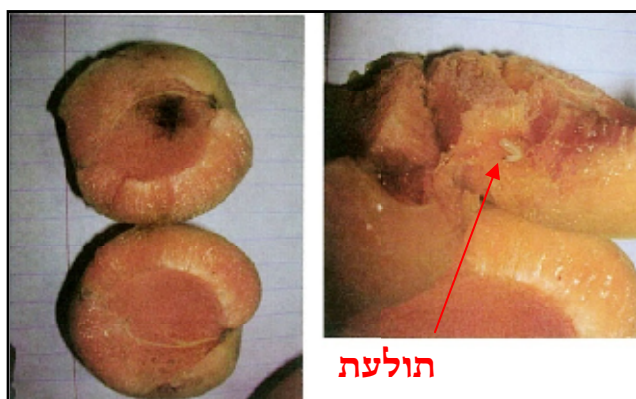
במים, כשכמות המים כפולה מכמות הלוביה, שופכים את הלוביה למים ומיד בוחשים שני סיבובים, גרגרים שצפים על פני המים להוציאם ולהשליכם וכן להתבונן אם ישנם חרקים או תולעים צפים על פני המים, להשאיר את הלוביה במים 8 שעות לפחות.

שלב ג' לאחר 8 שעות לבדוק את כל הגרגירים על גבי משטח בדיקה חיצונית לראות אם ישנם חורים בגרגירים או מראה שקוף סימן שישנה תולעת בתוך הגרגר.
תולעים או חרקים העשויים להימצא בגרגרי לוביט עין עוד בשער רביעי
 תמונות מס' 12,8

מרוה

עין ירקות עלים כיצד בדיקתם ועוד דינים (אות ע')

משמש טרי

משמש טרי
 לחצות את הפרי,
 להוציא את הגרעין
 ולבדוק בפנים הפרי
 שאין תולעת.
תולעים או חרקים
העשויים להימצא
במשמש עין עוד
בשער רביעי תמונות
 מס' 10,5,30

➡ משמש מיובש (לקנות בהשגחה מהודרת)

בדיקה חיצונית שלא נדבקו עליו חרקים זבובים וכדומה ובדיקה פנימית שאין בו תולעת.

תולעים או חרקים העשויים להימצא במשמש עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 10,5,30,7,2

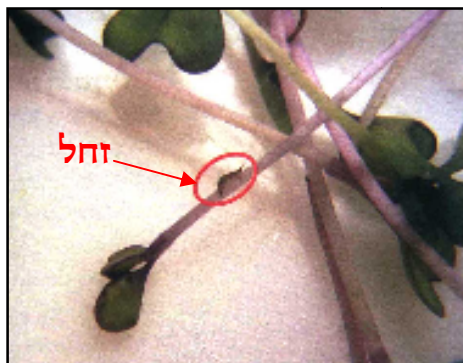
➡ משמש בשימורים (לקנות בהשגחה מהודרת)

בדרך כלל נקי.

➡ נבטים

בדיקה חיצונית

שלב א' פיזור הנבטים על מגש כזה תוך כדי ניעור על המגש ולראות אם נופלים זחלים על המגש.
שלב ב' לראות שאין זחלים צמודים לנבטים.

אם הנבטים נמכרים עם גרגרי הקטניות מהם צומחים, להתבונן על הגרגרים שאינם מנוקבים, או כשיש כתם מתחת לקליפה הרי זה סימן לנגיעות בגרגירים. תולעים או חרקים העשויים להימצא בנבטים עיין עוד בשער רביעי

תמונות מס' 9,12

נענע

עיין ירקות עלים בדיקתם ועוד דינים נוספים (אות ע').

סובין (רצוי לקנות באריזה ולא במשקל ומטיב מעולה)

שלב א' לבדוק בעת הקניה אם מצויים גרגרים הדבוקים יחד או לשקית ע"י קורים. אם רואים סימני נגיעות כמתואר, אין לקנות את המוצר.
שלב ב' מסננים במסננת באופן שהסובין נשארים למעלה ומתבוננים אם נשרו חרקים שחורים חומים או תולעים קטנות.
שלב ג' מפזרים מעט סובין על גבי משטח לבן ומתבוננים אם ישנם חרקים, תולעים, או קורי משי. אם נמצאה נגיעות באחד מן השלבים אין להשתמש במוצר.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בסובין עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 18,8

סולת (רצוי לקנות באריזה ולא במשקל ומטיב מעולה)

שלב א' מסננים את הסולת במסננת באופן שפירורי הסולת יעברו בדוחק. מה שנותר במסננת

שופכים על צלחת לבנה ומתבוננים אם ישנם חרקים שחורים, חומים, זחלים, או קורי משי דביקים.

שלב ב' שוטחים שכבה דקה של סולת על גבי משטח לבן ומתבוננים אם ישנם חרקים שחורים, חומים, זחלים, או קורי משי. בודקים בצורה זו את כל כמות הסולת. בתוך הסולת מצויות חתיכות חומות, יש לעיין היטב אם אלו קליפות או חלקי חרקים. אם נמצאה נגיעות באחד משלבי הבדיקה, אין להשתמש בסולת. תולעים או חרקים העשויים להימצא בסולת עיין עוד בשער רביעי

תמונות מס' 18,8

זחלים

סלק עלים

מגידול רגיל

נגוע מאוד בכל מיני חרקים.

שלב א' משרים במי ניקוי למשך 5 דקות.

שלב ב' משפשפים על ידי ספוג כל עלה משני צידיו ובפרט במקום הקפלים

שלב ג' שוטפים כל עלה בנפרד תחת זרם מים חזק.

שלב ד' להתבונן על כל עלה ממול מקור אור שלא נותרו חרקים ושאינן פיתולי מנהרות שנוצרו מרימת זבוב המנהרות

תולעים או חרקים העשויים להימצא בסלק עלים עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 20,4,9,19

למעשה קשה מאוד לנקות את עלי הסלק באופן מוחלט לכן להשתמש רק בסלק עלים מגידול מיוחד ללא תולעים

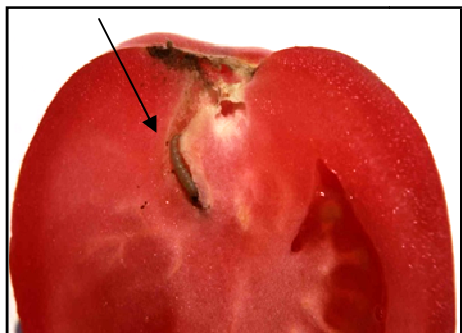
סלק עלים מגידול מיוחד ללא תולעים

בחזקת נקי

שלב א' משרים במי ניקוי ל 3 דקות.

שלב ב' שוטפים היטב, תחת זרם מים חזק.

זחל

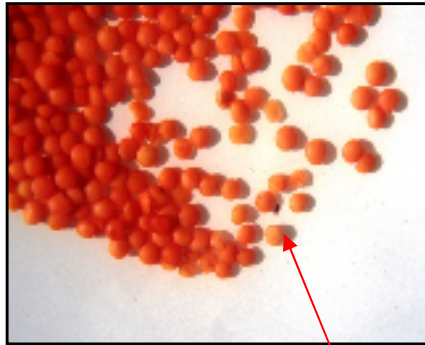
עגבניה

סוג א' בדרך כלל נקיים.

עגבניות באיכות נמוכה בדיקה חיצונית שאין חורים ובפרט באזור הגבעול.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בעגבניות עיין עוד בשער רביעי

תמונות מס' 9

➔ **עדשים** (רצוי לקנות באריזה ולא

במשקל ומטיב מעולה)

חומים / אדומים

שלב א. לבדוק בעת הקניה אם יש הרבה אבקה בתחתית השקית, וכן אם מצויים גרגרים הדבוקים יחד או לשקית על ידי

קורים. אם רואים סימני נגיעות כמתואר, אין לקנות את המוצר.

שלב ב. בעוד הגרגרים יבשים, מסננים אותם במסננת רשת על גבי משטח לבן באופן שגרגרי האפונה נשארים למעלה ומתבוננים במה שנפל אם ישנם חרקים קטנים שחורים, חומים, לבנים או תולעים לבנות.

שלב ג. בודקים את העדשים על גבי משטח לבן, בין הגרגירים. אם ישנם תולעים לבנות, חרקים קטנים בצבע שחור, חום, או לבנים.

שלב ד. הצפה במים לוקחים כלי ובו מים בכמות כפולה מכמות העדשים, שופכים פנימה את העדשים ומיד בוחשים שני סיבובים, גרגירים נגועים יצופו על פני המים וכן חרקים אם ישנם.

אם נמצא נגיעות באחד מן השלבים אין להשתמש בסחורה זו.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בעדשים עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 12,8,2,21,18

➔ **עירית**

עיין ירקות עלים בדיקתם ועוד דינים נוספים (אות ע').

➔ **עלי גפן ממולאים בשימורים** יש לרכוש רק בהשגחה

מהודרת המטפלת בנושא חרקים ושיהיה מצוין כן על גבי תווית ההשגחה.

עלי גפן

יש לבחור עלים יפים ולנקותם באופן יסודי.

אופן א':

שלב א' להשרות במי ניקוי ל 5 דקות באופן שכל עלה יהיה בנפרד מהשני ולא יהיו כמין מגדל אחד על

השני אלא שיהיה מרווח בין עלה לעלה.

שלב ב' לשפשף עם ספוג ומי ניקוי, כל עלה משני צדדיו, בכל שטח העלה. תשומת לב מיוחדת דרושה לשפשף בזוויות החדות שבין העורקים, בצדו התחתון של העלה.

שלב ג' לשטוף היטב כל עלה בנפרד תחת זרם מים חזק.

אופן ב':

שלב א' להקפיא למשך 48 שעות לפחות.

שלב ב' לשטוף היטב תחת זרק מים חזק כל עלה בנפרד תוך כדי שפשוף עם ספוג בכל הפינות.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בעלי גפן עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 1,31,22

עלי גפן בשימורים (לקנות רק בהשגחה מהודרת בלבד)

שלב א' להפריד את העלים.

שלב ב' להשרותם בקערת מים ל 2 דקות באופן שכל עלה יהיה בנפרד מהשני ולא יהיו כמין מגדל אחד על השני.

שלב ג' לשטוף כל עלה משני צידיו תחת זרם מים חזק תוך כדי שפשוף בכל שטח העלה ביד או בספוג.

עלי דפנה (רצוי לקנות באריזה ולא במשקל ומטיב מעולה)

בדרך כלל נקיים עלול להיות על העלים כנימות מגן.

ירקות עלים קטנים מגידול רגיל

כגון: פטרוזיליה, שמיר, רוזמרין, כוסברה, נענה, זעתר, טרגון, לואיזה, מרווה, שיבה, עירית, עלי ביבי, וכדומה.. נגועים מאוד על ידי חרקים רבים תולעים או חרקים העשויים להימצא בירקות עלים עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 20,31,1,4,9,7,29,23

1. אם מעוניינים "בטעמים" של העלים כגון לעשות תמצית (מעלי ירק מגידול רגיל) כמו תה נענע, לואיזה, או שמיר במרק וכד' – ישנם שתי אפשרויות:

אופן א'

עשיית תמצית.

שלב א' להשרות את העלים במי ניקוי ל 5 דקות.

שלב ב' לשוטפם תחת זרם מים חזק.

שלב ג' לבשל את העלים בסיר, ולאחר מכן לסנן דרך בד, ניר, פילטר, וכדומה באופן שלא תהיה אפשרות לתולעים לעבור דרך הבד ואז אפשר להשתמש בתמצית.

אופן ב'

נתינת העלים בתוך שקית מבד ולהכניסה לתוך סיר הבישול.

שלב א' להשרות את העלים במי ניקוי ל 5 דקות.

שלב ב' לשוטפם תחת זרם מים חזק.

שלב ג' להכניס את העלים לתוך שקית מבד צפופה מאוד כך שלא תהיה אפשרות לתולעים לצאת לתוך התבשיל, לסגור היטב ולשים את השקית בתבשיל שרוצים לקבל בו את הטעם. ובלבד שבזמן שבוחש בתבשיל יזהר שלא תקרע השקית.

שלב ד' עם גמר הבישול מוציאים את שקית הבד ומשליכה כך שהטעם נשאר בבישול בלבד.

2. אם מעוניינים לאכול את העלים עצמם מגידול רגיל קשה מאוד לנקותם באופן יסודי לכן יש להשתמש רק בעלים מגידול מיוחד ללא תולעים.

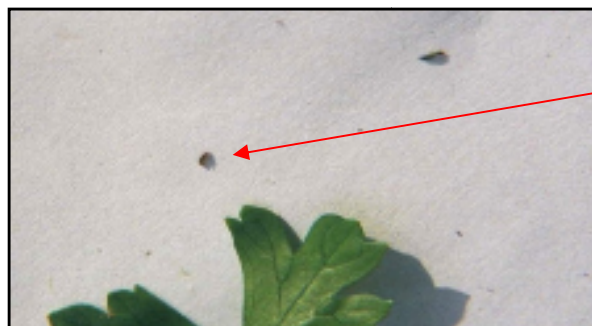
3. אם מעוניינים לעשות עלים מיובשים מגידול רגיל

שלב א' מייבשים היטב את העלים בשמש או בתנור.

שלב ב' אחרי הייבוש יש לאחסן אותם בצנצנת סגורה הרמטית במשך י"ב חודש (ובשנה מעוברת י"ג חודש).

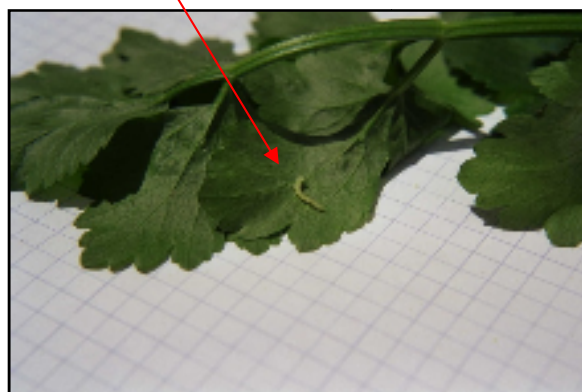
שלב ג' לאחר 12 חודש מותר להשתמש בהם ואין צורך לחשוש מהתולעים שהיו על הירק.

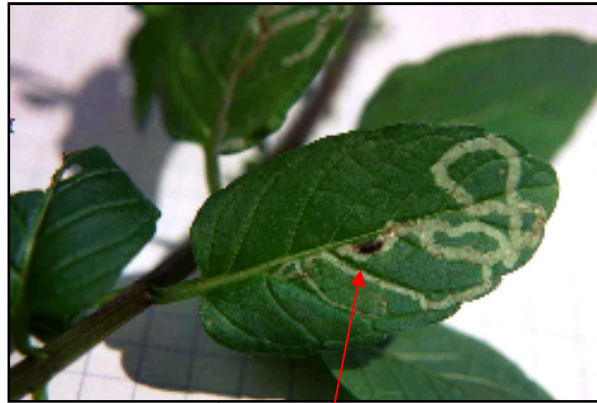
ואם החזיקו את העלים במשך י"ב חודש ללא סגירה הרמטית, הם עלולים להתליע מחדש, לכן צריך לבדוקם לפני השימוש וכיצד לבדוקם עיין בסעיף הבא

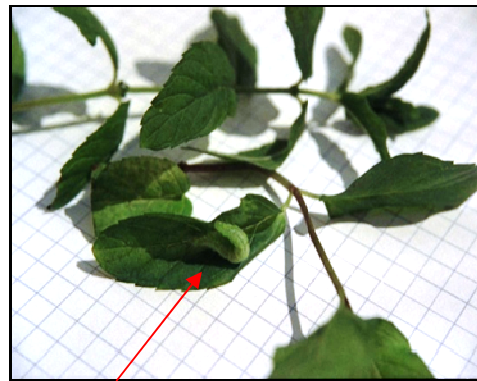
חרקים קטנטנים

זחל

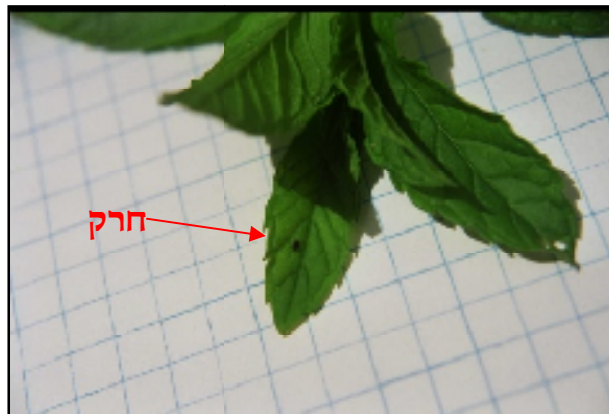

רימת זבוב המנהרות

זחל

חרק

4. עלים מיובשים קצוצים הנמכרים כתבלין (בהשגחה מהודרת) לפזור על צלחת ולבדוק אם ישנם חרקים, תולעים, או קורי משי ביניהם אם נמצא אין להשתמש בהם.

➡ ירקות עלים קטנים מגידול מיוחד ללא תולעים

כגון: פטרוזיליה, שמיר, רוזמרין, כוסברה, נענה, וכדומה בחזקת נקיים
שלב א' מפרידים את העלים.
שלב ב' משרים במי ניקוי ל 3 דקות.
שלב ג' שוטפים היטב, תחת זרם מים חזק.

➡ ענבים ירוקים

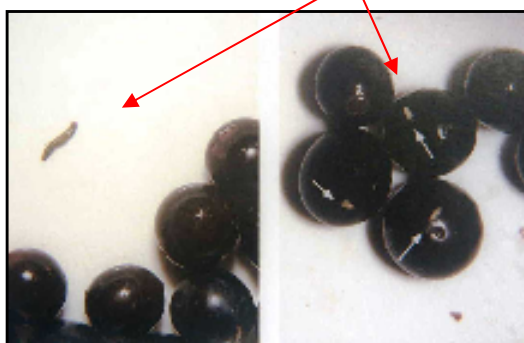
לשוטפם היטב. יש להתבונן בענבים בזמן האכילה, אם מבחינים בצללית כהה, בנקב או בכתם כהה החודרים פנימה, יש לחצות אותו ענב ולבדוק אם יש תולעים בתוכו.
 תולעים או חרקים העשויים להימצא בענבים עיין עוד בשער רביעי
 תמונות מס' 5,30,6,10,7

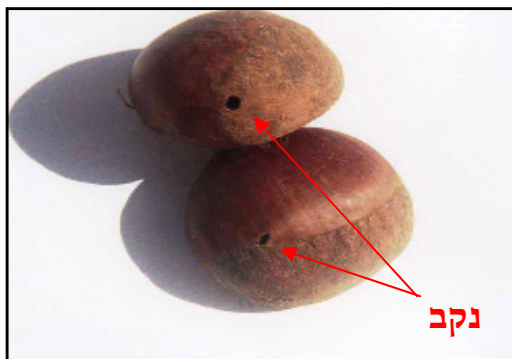
תולעים

➡ ענבים שחורים

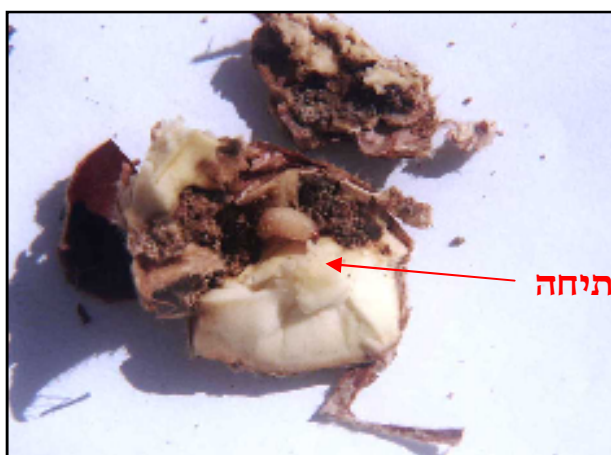
לבדקם היטב בזמן האכילה היות שמקום העקיצה פחות ניכר.

ערמונים

שלב א' בעת הקניה לראות שאינם ישנים ואין עליהם כעין ירוקת עובש
שלב ב' בדיקה חיצונית שאין בהם חורים.
שלב ג' לאחר הקילוף לראות שאין חורים או סימני חרקים ואם ישנם לחצות את הערמון.

נמצא זחל לאחר הפתיחה

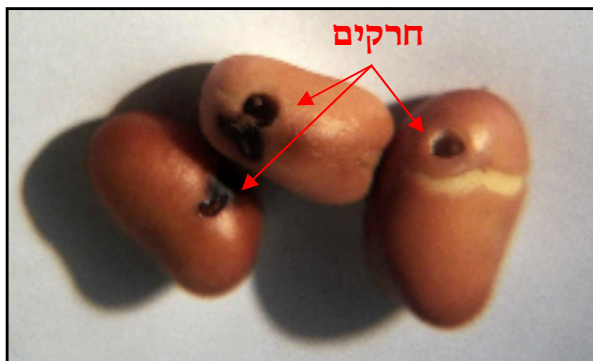
חרקים

פול יבש (רצוי לקנות

באריזה ולא במשקל ומטיב מעולה)

שלב א' לבדוק בעת הקניה אם יש הרבה אבקה בתחתית השקית, וכן אם רואים חרקים קטנים, אין לקנות סחורה זו.

שלב ב' ממלאים קערה במים כשכמות המים כפולה מכמות הפול, שופכים את הפול למים ומיד בוחשים שני סיבובים, גרגרים שצפים על פני המים

להוציאם ולהשליכם וכן להתבונן אם ישנם חרקים או תולעים צפים על פני המים, להשאיר את הפול במים 8 שעות לפחות.

שלב ג' לאחר 8 שעות לבדוק את כל הגרגירים על גבי משטח בדיקה

חיצונית לראות אם ישנם חורים בגרגירים או מראה שקוף סימן שישנה תולעת בתוך הגרגר.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בפול יבש עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 12,8,18

פול בשימורים

בהשגחה מהודרת בחזקת נקיים.

פול יבש שבור (רצוי לקנות באריזה ולא במשקל ומטיב מעולה).

שלב א' בעוד הגרגרים יבשים, מסננים אותם במסננת רשת על גבי משטח לבן

באופן שגרגרי הפול נשארים למעלה ומתבוננים במה שנפל אם ישנם חרקים קטנים או תולעים לבנות.

שלב ב' בודקים את הפול על גבי משטח לבן, בין הגרגירים. יש לבדוק אם ישנם תולעים או חרקים קטנים.

שלב ג. הצפה במים לוקחים כלי ובו מים בכמות כפולה מכמות הפול, שופכים פנימה את הפול ומערבבים מיד, גרגירים נגועים יצופו על פני המים וכן חרקים אם ישנם.
תולעים או חרקים העשויים להימצא בפול יבש עיין עוד בשער רביעי תמונות
 מס' 18,8,12

פול ירוק

שלב א' שטיפה חיצונית היטב.
שלב ב' בדיקה חיצונית שאין חורים בתרמיל ואם ישנו חור לפתוח ולראות אם ישנה תולעת.

תולעים או חרקים
 העשויים להימצא
 בפול ירוק עיין עוד
 בשער רביעי תמונות
 מס' 9,1,20

פול ירוק

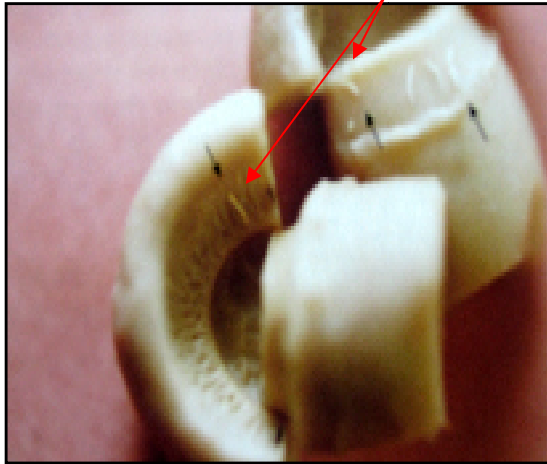
קפוא (יש לרכוש

בהשגחה מהודרת)
 בדרך כלל נקי.
 אפשרי בדיקה חיצונית שאין חורים בתרמיל ואם ישנו חור לפתוח ולראות אם ישנה תולעת.

פטרוזיליה

עיין ירקות עליים בדיקתם ועוד דינים נוספים (אות ע').

תולעים

פטריות טריות

1. פטריות בר.

(בדרך כלל נגועות בתולעים, ובדיקתן קשה לכן מומלץ לא להשתמש בהן).

ואם בכל זאת משתמשים יש להשתמש בפטריות טריות בעל מראה יפה ומוצק שלב א. מפרידים את הרגל

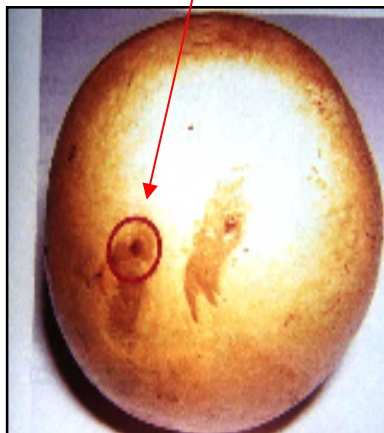
מכובע הפטריה ומתבוננים באזור חיבור הראש עם הרגל אם מצויות תולעים לבנות קטנות וכן האם יש נקבים דקים קטנים וכן יש לבדוק על גבי הרגל ובחלק הפנימי של הראש וכן לבדוק האם ישנם עכבישים קטנטנים או אקריות ואם נמצא עדיף שלא להשתמש בכל הפטריות מקניה זו

שלב ב. שוטפים את הראש והרגל היטב תחת זרם מים חזק.

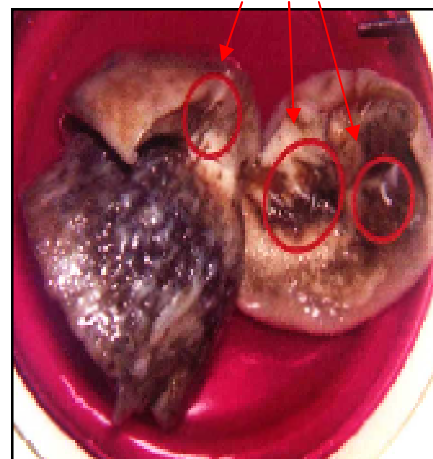
שלב ג. חותכים את הפטריות לפרוסות מאונכות כולל הרגל ובודקים אם יש מחילות דקות הנראות כדקירות מחט בצבע חום, או עכבישים, או אקריות.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בפטריות עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 1, 30, ועכבישים קטנים.

עכביש

תולעים

2. פטריות מגידול מסודר.

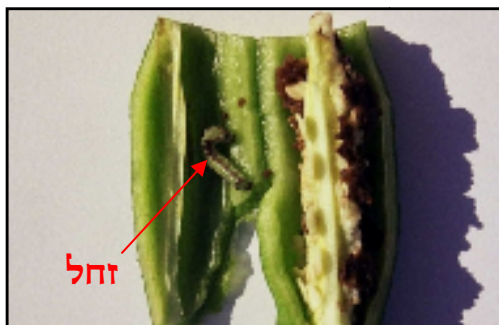
יש להשתמש בפטריות טריות בעלות מראה יפה ומוצק
שלב א. מפרידים את הרגל מכובע הפטריה ומתבוננים באזור חיבור הראש עם
 הרגל אם מצויות תולעים לבנות קטנות וכן האם יש נקבים דקים קטנים וכן יש
 לבדוק על גבי הרגל ובחלק הפנימי של הראש וכן לבדוק האם ישנם עכבישים
 קטנטנים או אקריות ואם נמצא עדיף שלא להשתמש בכל הפטריות מקניה זו
שלב ב. שוטפים את הראש והרגל היטב תחת זרם מים חזק.
שלב ג. רצוי לחתוך את הפטריות לפרוסות מאונכות כולל הרגל ובודקים אם
 ישנם תולעים קטנות או מחילות דקות הנראות כדקירות מחט בצבע חום.
 תולעים או חרקים העשויים להימצא בפטריות עיין עוד בשער רביעי תמונות
 מס' 1,30, ועכבישים קטנים.

פטריות בשימורים/פטריות מיובשות

יש לרכוש אך ורק בהשגחה מהודרת המטפלת בנושא חרקים.

פלפל (גמבה) אדום/ ירוק/צהוב/כתום

שלב א' בדיקה חיצונית שאין חורים ובפרט באזור העוקץ.
שלב ב' לאחר הפתיחה לבדוק שאין תולעת בפנים.
 תולעים או חרקים העשויים להימצא בפלפל עיין עוד בשער רביעי תמונות
 מס' 20,1,9

פלפל חריף ירוק/אדום

שלב א' בדיקה חיצונית שאין
 חורים.

שלב ב' רצוי לחצות לאורך
 ולבדוק שאין תולעת בפנים.
 תולעים או חרקים העשויים

להימצא בפלפל עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 9

פלפל חריף (שיפקה)

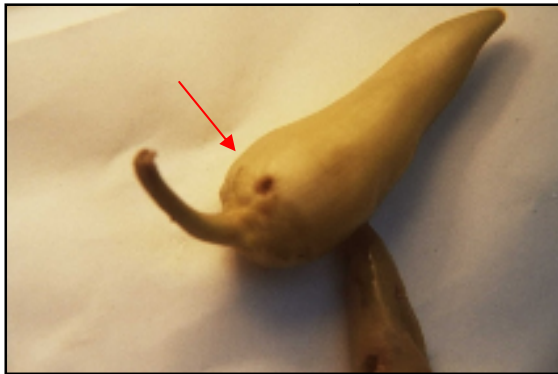
(בהשגחה מהודרת בחזקת נקי)

בהשגחה רגילה לעיתים
נגוע

שלב א' בדיקה חיצונית
שאינן חורים.

שלב ב' רצוי לחצות לאורך
ולבדוק שאין תולעת
בפנים.

תולעים או חרקים העשויים
להימצא בפלפל עיין עוד
בשער רביעי תמונות מס' 9

פלפל חריף מיובש (שאטה) (רצוי לקנות באריזה ולא

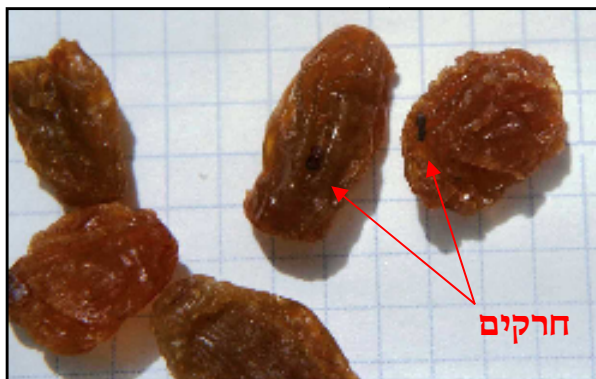
במשקל)

שלב א' לסנן את הפלפל במסננת כך שהפלפל נשאר במסננת והפסולת
שביניהם תיפול. מתבוננים בנשורת אם נשרו תולעים או חרקים.

שלב ב' לחצות ולבדוק בדיקה פנימית אם ישנם תולעים או קורים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בפלפל עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 8,18,21

צימוקים

(יש

לרכוש בהשגחה מהודרת ומטיב מעולה)

הצימוקים מאוחסנים זמן רב ולכן עלולים להתלע.

לכן יש להוציא מעט צימוקים לצורך בדיקת מדגם (עין פרק ח' כיצד

היא בדיקת המדגם) ולהשרותם במים חמים ל 10 דקות ולערב, להמתין עד שהמים יעמדו. אם יש נגיעות, התולעים יצופו למעלה. אם נמצאה נגיעות אין להשתמש בצימוקים, היות והם עלולים להיות נגועים בפנים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בצמוקים עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 18,17,8,2

קולורבי

בדרך כלל נקי.
יש לקלפו היטב.

כנימת מגן

קלמנטינה

על הקליפה מצויות כנימות בצבע חום או אפור. לכן כשחותכים/קולפים קלמנטינה יש להיזהר שהכנימות לא תחדורנה לפרי. וכן שלא

תעבורנה מהיד לפרי בעת הקליפה.
 אם ישנם כנימות על הקלמנטינה אם הם בודדות ניתן להורידם בשפשוף ידני
 ובמידה והם רבים יש להשרות את הקלמנטינה במים עם חומר ניקוי כדי
 שיתרככו ובעזרת מברשת קשה לשפשף את הפרי מכל צדדיו.
 וכן לראות שאין סימני עקיצות של זבוב הפירות.
 תולעים או חרקים העשויים להימצא בקלמנטינה עיין עוד בשער רביעי תמונות
 מס' 5,30,22

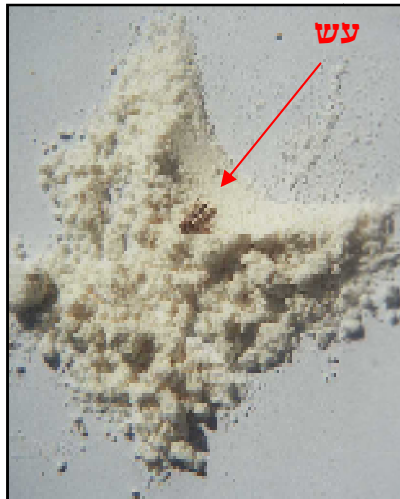
חרק

קמח לבן

לנפותו בנפה צפופה של 70 "מש
 (והמינימום 60 "מש").
 ניתן לאחסן את הקמח מיד אחר
 הניפוי במקרר עד ג' שבועות, ובתא
 ההקפאה ללא הגבלת זמן.
 קמח שנופה כדין, ושהה מחוץ
 להקפאה יותר מ 24 שעות צריך לנפותו שוב קודם השימוש.
 תולעים או חרקים העשויים להימצא בקמח עיין עוד בשער רביעי תמונות
 מס' 15,28,2,21

עש

תולעת

קמח מלא

1. קמח מלא עבה יותר מקמח לבן, לכן אין אפשרות לנפותו בנפה צפופה של 70 "מש". אלא בנפה 50 - 60 "מש".
 2. ניתן להשיג בחנויות קמח מלא שנשמר בהקפאה מרגע הטחינה עד זמן השימוש כך שאין בו חשש תולעים ואין צורך לנפותו קודם השימוש (ובלבד שיהיה בהשגחה מהודרת). או שניתן לקנות קמח מלא שמגיע באריזת וואקום או באריזה מנופחת ושיהיה מצוין על גבי האריזה שאינו זקוק לניפוי ושיהיה בהשגחה מהודרת.
- תולעים או חרקים העשויים להימצא בקמח עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 15,2,28,21

רוזמרין

עיין ירקות עלים בדיקתם ועוד דינים נוספים (אות ע').

רוקולה

עיין ירקות עלים בדיקתם ועוד דינים נוספים (אות ע').

ריחן תימני

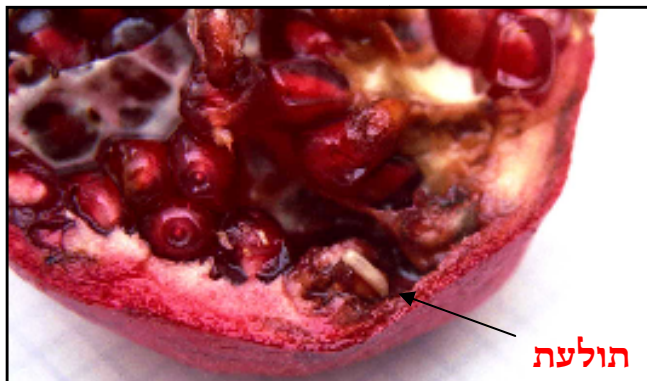
עיין ירקות עלים בדיקתם ועוד דינים נוספים (אות ע').

רימון

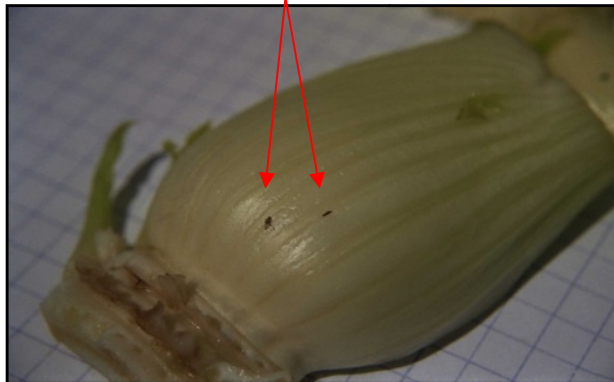
שלב א בדיקה

חיצונית שאין חורים וכן מכנימות.

שלב ב' לאחר חציית הרימון לראות שאין בו תולעים או אזורי כהים.

זבובים

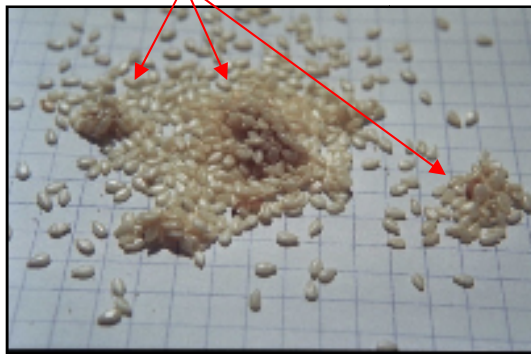

שומר

חרקים וזבובים
מסתתרים בין השכבות.
שלב א' מסירים את
הגבעולים והעלים
הירוקים וזורקים.
שלב ב' מפרידים את
השכבות.

שלב ג' שוטפים תחת זרם מים היטב כל שכבה משני צידיה תוך כדי שפשוף.
תולעים או חרקים העשויים להימצא בשומר עיין עוד בשער רביעי תמונות
מס' 31,7,29

נוצרים כעין גושים בעת התגלמות הזחל

שומשום

רגיל/מלא (רצוי לקנות
באריזה ולא במשקל ומטיב
מעולה).
שלב א' בעת הקניה לבדוק אם
מצויים גרגרים הדבוקים יחד או

לשקית על ידי קורים. אם רואים סימני נגיעות כמתואר, אין לקנות את המוצר.
שלב ב' לסנן את השומשום במסננת כך שהשומשום נשאר במסננת והפסולת

שביניהם תיפול. מתבוננים
בנשורת אם נשרו תולעים
או חרקים.

שלב ג' מפזרים שומשום
על גבי משטח לבן ובודקים
ביניהם מחרקים, תולעים,
או גושים הדבוקים על ידי

קורי משי, אם נמצא נגיעות אין להשתמש בסחורה זו. נקודות כהות על השומשום או קצה שחור אינם סימן לנגיעות. תולעים או חרקים העשויים להימצא בשומשום עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 8,18

שום ירוק

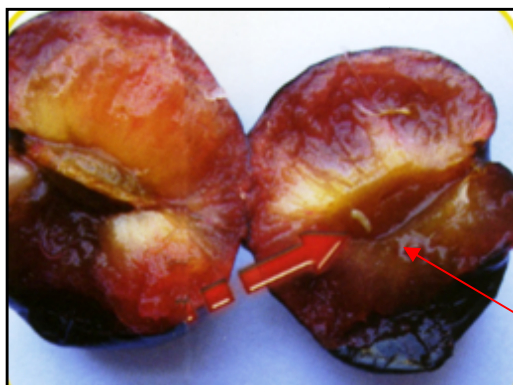
בדרך כלל נקי. לקלף את שיני השום ולשטפם תחת זרם מים.

שום יבש

לקלף את שיני השום ולשטפם תחת זרם מים. תולעים או חרקים העשויים להימצא בשום עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 8,21

שזיף טרי

שלב א' בדיקה חיצונית מכנימות. שלב ב' לחצות ולבדוק אם ישנה תולעת באזור הגרעין. תולעים או חרקים העשויים להימצא בשזיף עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 22,10,5,30

תולעת

שזיף יבש

שלב א' שטיפה חיצונית תוך כדי שפשוף בעדינות.

שלב ב' בדיקת מדגם פנימית שאין בו תולעים וכדומה (עיין פרק ח' כיצד היא בדיקת המדגם).

תולעים או חרקים

העשויים להימצא בשזיף יבש עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 10,30,8,18,7,2

שיבה

עיין ירקות עלים כיצד בדיקתם ועוד דינים (אות ע').

שיבולת שועל

(רצוי לקנות באריזה ולא במשקל ומטיב מעולה)

שלב א' בעת הקניה לבדוק אם מצויים גרגרים הדבוקים יחד או לשקית על ידי קורים. אם רואים סימני נגיעות כמתואר, אין לקנות את המוצר.

שלב ב' מסננים במסננת על גבי משטח לבן באופן שהשיבולת

שועל נשאר למעלה ומתבוננים במה שנפל אם ישנם חרקים קטנים שחורים, חומים, לבנים, או תולעים לבנות.

שלב ג' לפזר על משטח לבן ולבדוק בין פתיתי השיבולת שועל אם ישנם חרקים שחורים, חומים, לבנים, או תולעים אם נמצא נגיעות אין להשתמש בסחורה זו.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בשיבולת שועל עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 18,8,21

שמיר

עיין ירקות עלים כיצד בדיקתם ועוד דינים (אות ע').

שסק

לחתוך את אזור הפרח, לחצות לשנים, ולבדוק בפנים מתולעים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בשסק עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 5,30

שעועית טרייה

לבנה/ירוקה

שלב א' שטיפה חיצונית היטב.

שלב ב' בדיקה חיצונית שאין חורים בתרמיל ואם

ישנו חור לפתוח ולראות אם ישנה תולעת.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בשעועית טרייה עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 9,1,20

➡ שיעועית ירוקה/לבנה קפואה/שימורים (יש לקנות

בהשגחה מהודרת) בדרך כלל נקיה
אפשרי לעשות בדיקת מדגם חיצונית (עיין בפרק ז' כיצד נעשית בדיקת
המדגם) שאין חורים בתרמיל ואם ישנו חור לפתוח ולראות אם ישנה תולעת

➡ שיעועית יבשה (רצוי לקנות באריזה ולא במשקל ומטיב מעולה)

שלב א. לבדוק בעת הקניה אם יש הרבה אבקה בתחתית השקית, וכן אם
רואים חרקים קטנים, אין לקנות סחורה זו.

שלב ב' ממלאים קערה במים כשכמות המים כפולה מכמות השיעועית,
שופכים את השיעועית למים ומיד בוחשים שני סיבובים, גרגרים שצפים על
פני המים להוציאם ולהשליכם וכן להתבונן אם ישנם חרקים או תולעים צפים
על פני המים, להשאיר את

השיעועית במים 8 שעות
לפחות

שלב ג' לאחר 8 שעות לבדוק
את כל הגרגירים על גבי משטח
בדיקה חיצונית לראות אם
ישנם חורים בגרגירים או
מראה שקוף סימן שישנה
תולעת בתוך הגרגר.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בגרגרי השיעועית עיין עוד בשער רביעי
תמונות מס' 12,8,18

➡ שיעועית בשימורים

בהשגחה מהודרת בחזקת נקי.

שקדים בקליפתם הקשה

לאחר הסרת הקליפה להתבונן שאין חרקים, זחלים, או קורים על גבי הקליפה מצידה הפנימי וכן על השקד או סימני כירסום בשקד.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בשקדים עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 8,18

שקדים קלופים

שלב א' לבדוק את כולם מבחוץ אם ישנם חורים, או סימני כירסום.

שלב ב' לעשות בדיקת מדגם (עיין בפרק ז' כיצד נעשית בדיקת

המדגם) פנימית אם יש נגיעות, אם נמצאו תולעים בבדיקה יש לחצות את כולם ולבדוק בפנים.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בשקדים עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 8,18

שקדים חצויים/שבורים

שלב א' בדיקה חיצונית האם ישנם חרקים, זחלים, או קורי משי הרי זה סימן לנגיעות.

שלב ב' מסננים דרך מסננת עם חורים גדולים באופן שהשקדים נשארים למעלה ומתבוננים בנשורת אם ישנם חרקים או תולעים.

חרקים או תולעים העשויים להימצא בשקדים עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 8,18

חרק

תאנה טרייה

נגועה מאוד. קשה להבחין בתולעים כי הן דומות מאד לנימים שבפנים הפרי.

שלב א' בדיקה חיצונית מכנימות.

שלב ב' חוצים את התאנה, מקפלים אותה החוצה ומתבוננים אם יש תולעים לבנות.

שלב ג' שמים את התאנה בצלוחית

זכוכית שקופה עם מים, כאשר פנים הפרי כלפי מטה. אם התאנה נגועה, אפשר להבחין בתולעים קטנות השטות במים. לאחר כ-2 דקות הן שוקעות

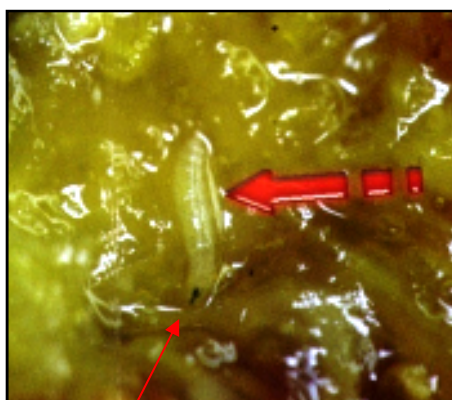
בתחתית הצלוחית. במקרה ונמצאה

נגיעות, אין לאכול את התאנה.

תולעים או חרקים העשויים להימצא

בתאנה טרייה עיין עוד בשער רביעי

תמונות מס' 18,5,30,22

תולעת

תאנה יבשה (יש לקנות

מטיב מעולה)

בעייתית מאד, היות וצבע התולעים והחרקים דומים לצבע הפרי, וקשה להבחין בהן.

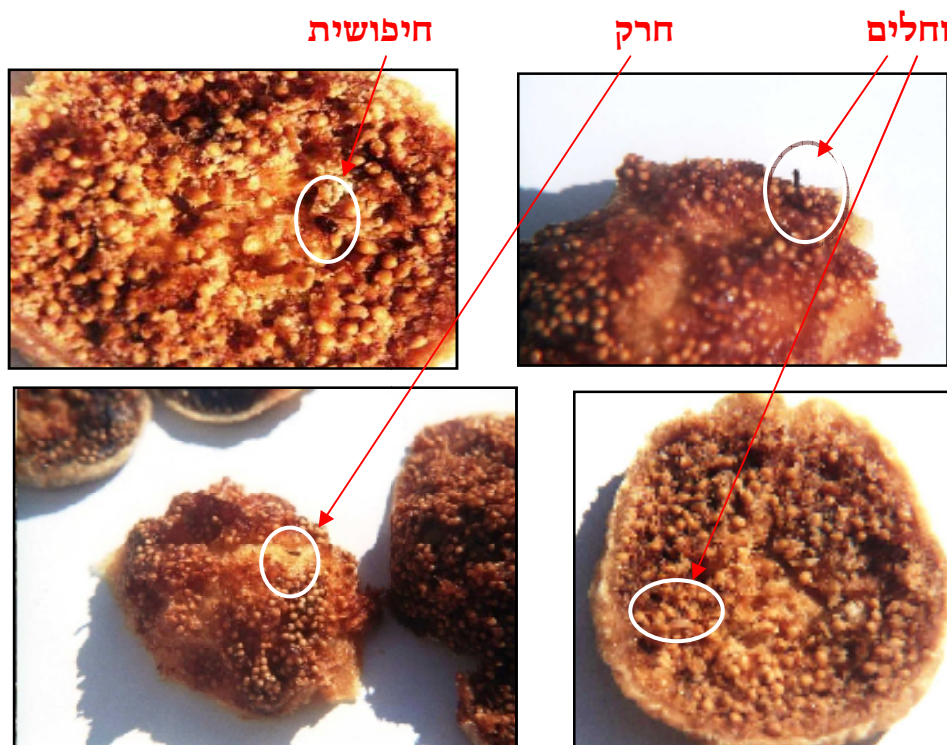
שלב א' בדיקה חיצונית, מתבוננים אם מצויים חרקים קטנים הנראים כגררי חול. במידה ונמצאו אין להשתמש בפרי.

שלב ב' שוטפים היטב מבחוץ.

שלב ג' מסירים את האזור מסביב שבתחתית התאנה.

שלב ד' חוצים את התאנה לשתיים ומקפלים את פנים הפרי החוצה ולבדוק היטב כנגד אור.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בתאנה יבשה עיין עוד בשער רביעי
תמונות מס' 8,18,30,2

תבלינים במשקל

עלולים להיות נגועים מחמת אחסון ממושך וכן משום היותם פתוחים וצריך
לבדוק לפני השימוש:

אופן א'

לפזר על צלחת ולבדוק אם ישנם חרקים קטנים שחורים, לבנים, תולעים, או
קורי משי, אם נמצא נגיעות אין להשתמש בתבלין.

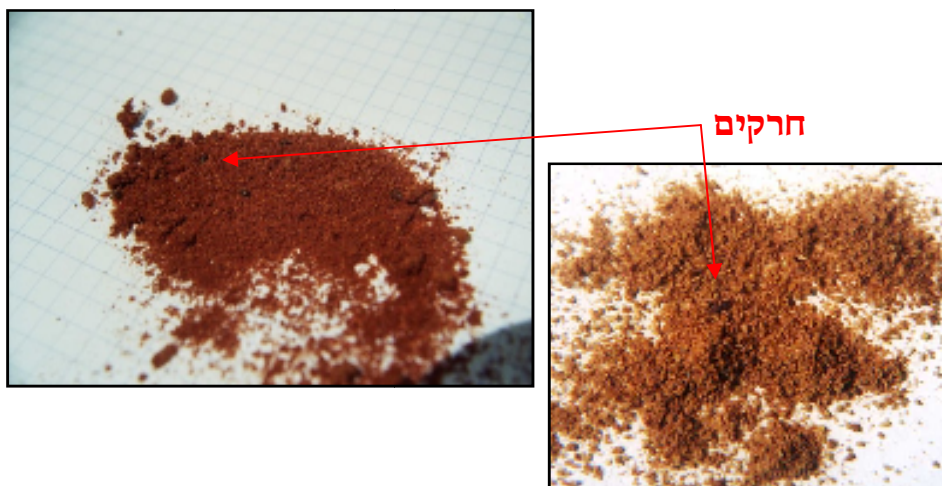
אופן ב'

או לסנן במסננת צפופה באופן שהתבלין יעבור בדוחק ולהתבונן היטב במה
שנותר במסננת. אם נמצא נגיעות אין להשתמש בתבלין.

רצוי לאחסן את התבלינים בתא ההקפאה.

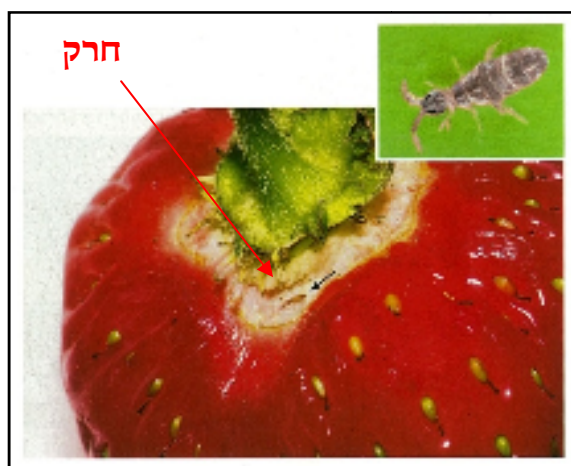
תולעים או חרקים העשויים להימצא בתבלינים עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 18,8,2,21

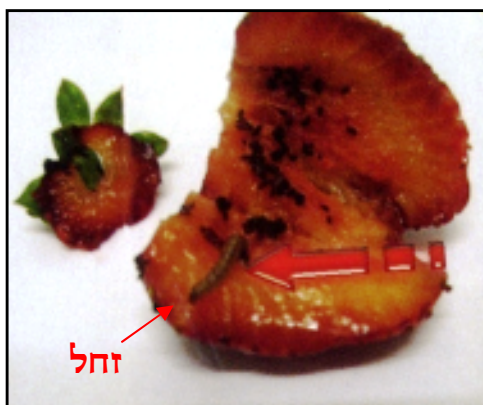
תבלינים באריזה סגורה הרמטית ובהשגחה מהודרת

בדרך כלל נקיים, אפשרי לבודקם כנ"ל במשקל, ולאחר הפתיחה רצוי להחסן אותם בתא ההקפאה.

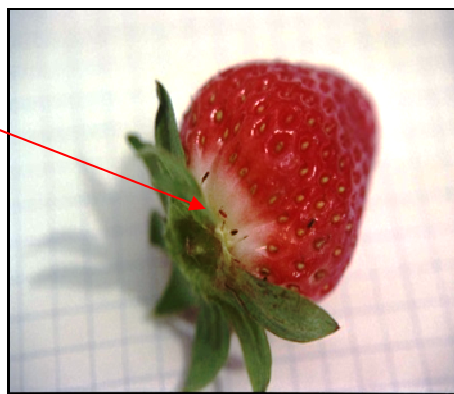
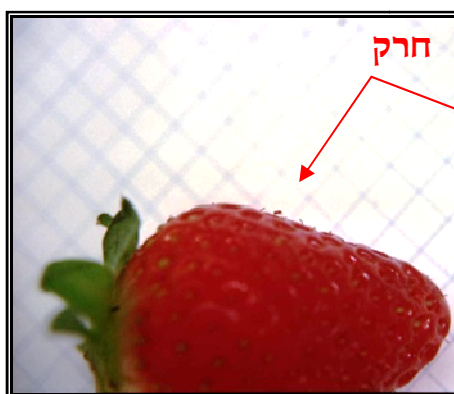

תות שדה

שלב א' לקנות מטיב מעולה.
שלב ב' חותכים את העלה הירוק עם מעט מהפרי, וכן מסירים מקומות מקופלים וסדוקים ואזורים רכים מאוד.

שלב ג' משרים במי ניקוי ל- 3 דקות.
שלב ד' שוטפים היטב תחת זרם מים חזק תוך כדי שפשוף על ידי ספוג/מברשת מכל הצדדים.
מומלץ לחצות את התותים ולבדוק בפנים, אם מצויה תולעת בתוך התות.
תולעים או חרקים העשויים להימצא בתות שדה עיין עוד בשער רביעי

תמונות מס' 20,1,6,30,9,29

תירס גרגירים

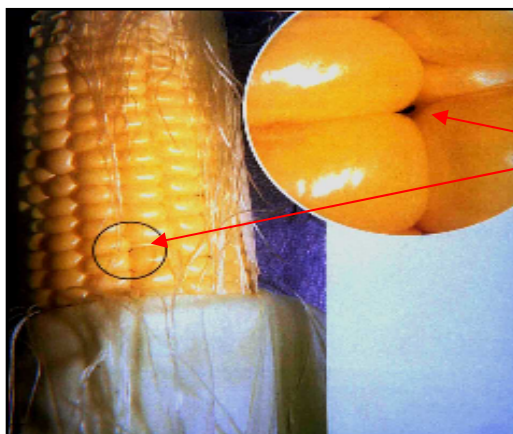
(פופקורן)

שלב א' מסננים במסננת עם חורים גדולים באופן שגרגרי התירס נשארים למעלה ומתבוננים אם יש חרקים קטנים בנשורת.

שלב ב' מפזרים על גבי משטח

ובודקים אם יש חרקים בין הגרגירים או חורים עגולים בגרגירים. נקודה

שחורה בקצה הגרגיר אינה סימן לנגיעות. אם נמצאה נגיעות עדיף לא להשתמש היות ועלולה להיות נגיעות פנימית שלא נראית מבחוץ. תולעים או חרקים העשויים להימצא בתירס גרגרים עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 18,8,2,21

תירס קלחים

נגוע מאוד בחרקים, הנכנסים בין הגרגרים ונעלמים מן העין. שלב א' חותכים את כל הגרגרים מהקלח לפני הבישול. שלב ב' משרים את הגרגרים במי ניקוי ל 5 דקות. שלב ג' שוטפים היטב תחת זרם מים חזק בתוך מסננת.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בתירס קלחים עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 31,20,9,1

קלחי תירס "מגידול בחזקת נקי מתולעים"

המשווקים תחת השגחה מהודרת בחזקת נקי. לשטפם תחת זרם מים.

גרגרי תירס קפוא או מתוק (יש לרכוש בהשגחה מהודרת)

שניהם בחזקת נקיים.

תירס גמדי

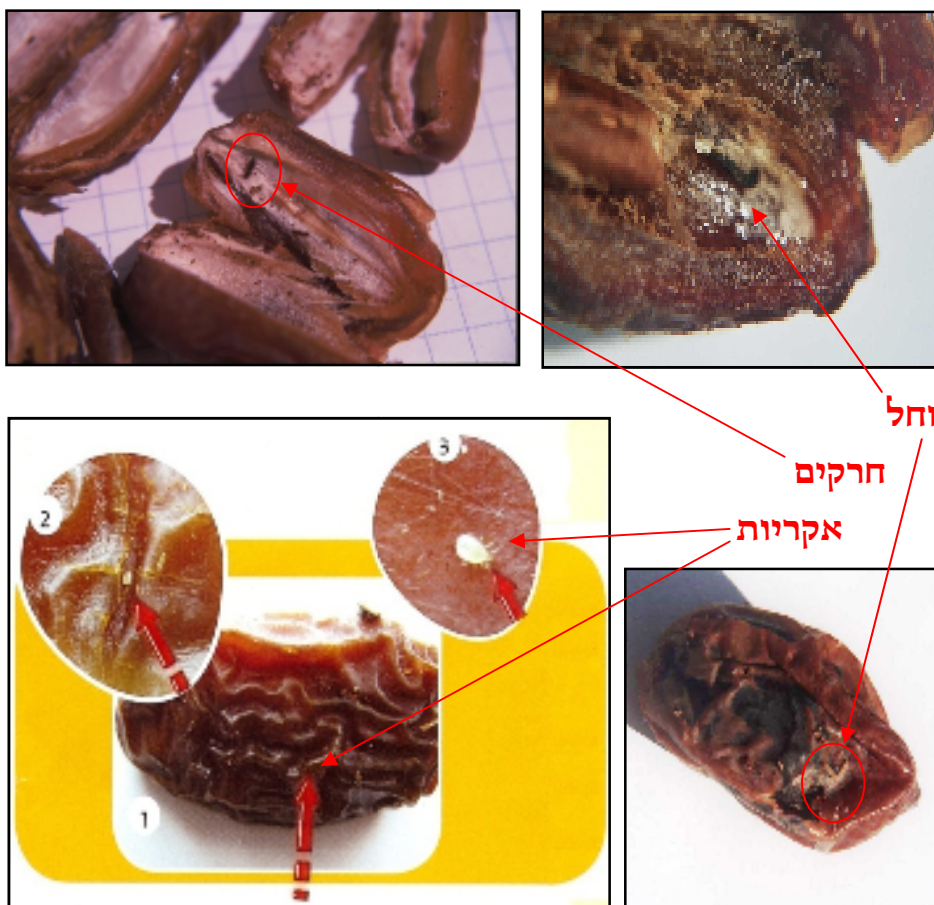
בחזקת נקי.

תמר יבש

שלב א' בדיקה חיצונית מחורים, או אקריות הנראים כגרגרי חול.
שלב ב' חוצים לשנים, מוציאים את הגרעין ובודקים היטב משני הצדדים שאין תולעת או חרקים, צריך התבוננות טובה היות וצבע התולעים כצבע התמר. גבישים לבנים אינם סימן לנגיעות.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בתמר יבש עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 18,14,16,8,2

תמר לח צהוב

בחזקת נקי.

➡ תמרים לחוצים (תמרים ללא חרצנים)

רצוי לא להשתמש.

➡ ממרח תמרים (יש לרכוש בהשגחה מהודרת)

בחזקת נקי.

➡ תפוז

על הקליפה מצויות כנימות בצבע חום או אפור. לכן כשחותכים תפוז יש להיזהר שהכנימות לא תחדורנה לפרי. וכן שלא תעבורנה מהיד לפרי בעת הקליפה.

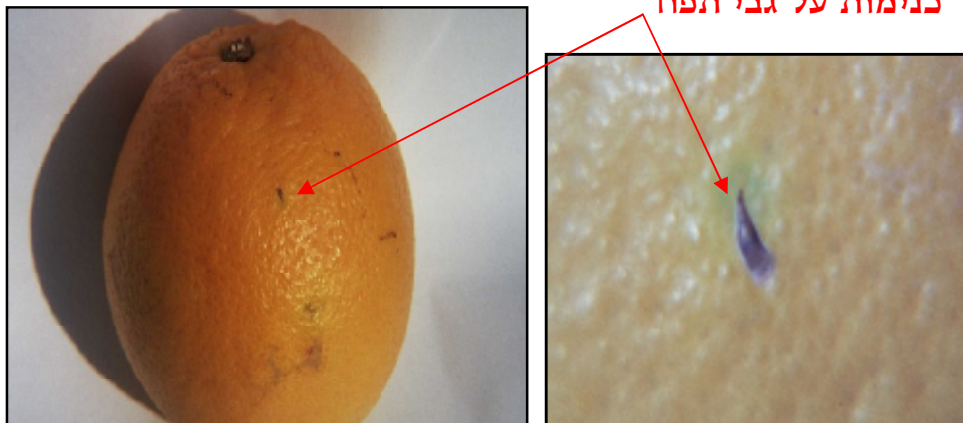
אם ישנם כנימות על התפוז אם הם בודדות ניתן להורידם בשפשוף ידני ובמידה והם רבים יש להשרות את התפוז במים עם חומר ניקוי כדי שיתרכבו ובעזרת מברשת קשה לשפשף את הפרי מכל צדדיו.

וכן לראות שאין סימני עקיצות של זבוב הפירות.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בתפוז עיין עוד בשער רביעי תמונות

מס' 22,5,30

כנימות על גבי תפוז

חרקים קטנים מצויים משני צדי העלה, וכן ישנם חרקים החודרים דרך מחילות לתוך עובי העלה והשדרה.

שלב א' מפרידים את העלים ומשרים אותם במי ניקוי ל 5 דקות.
שלב ב' לשפשף על ידי ספוג עם מי ניקוי, כל עלה משני צדדיו, בכל הקפלים והפינות.

שלב ג' לשטוף היטב, תחת זרם מים חזק.
שלב ד' להתבונן על כל עלה ממול מקור אור שלא נותרו חרקים ושאינן פיתולי מנהרות שנוצרו מרימת זבוב המנהרות.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בעלי תרד עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 20,4,31,1,9

למעשה קשה מאוד לנקות את עלי התרד באופן מוחלט לכן להשתמש רק מגידול מיוחד ללא תולעים

עלי תרד מגידול מיוחד ללא תולעים

שלב א' להשרות את העלים במי ניקוי ל 3 דקות.
שלב ב' לשטוף תחת הברז.

תרד מיובש (רצוי לקנות באריזה ולא במשקל ומטיב מעולה)

להשתמש רק בתרד טחון דק. לסנן ולבדוק מה שעבר את הסינון וגם מה שנותר במסננת. אם נמצאה נגיעות, אין להשתמש.

תולעים או חרקים העשויים להימצא בתרד מיבש עיין עוד בשער רביעי תמונות מס' 18,8

שער רביעי

תמונות צבע

לסוגי

החרקים

המצויים

בירקות

פירות

במזון היבש

ובדגים

תמונות מספר 1

אקריות

אדומות/הלבד

תיאור - יצורים זעירים ביותר בגודל של 0.3 מילימטר, צבעם חום אדום.

זהוי - נראים כגרגר חול.

מצויים בדרך כלל ב -

תות שדה, חסה, כרפס, פטרוזיליה, שמיר, תרד, ועוד ירקות עליים.

אקריות פירות יבשים תמונה מספר 2

תיאור - יצורים זעירים ביותר גודלם שליש עד חצי מילימטר.

זהוי - צבעם לבן וקשה להבחין בהם.

מצויות ב -

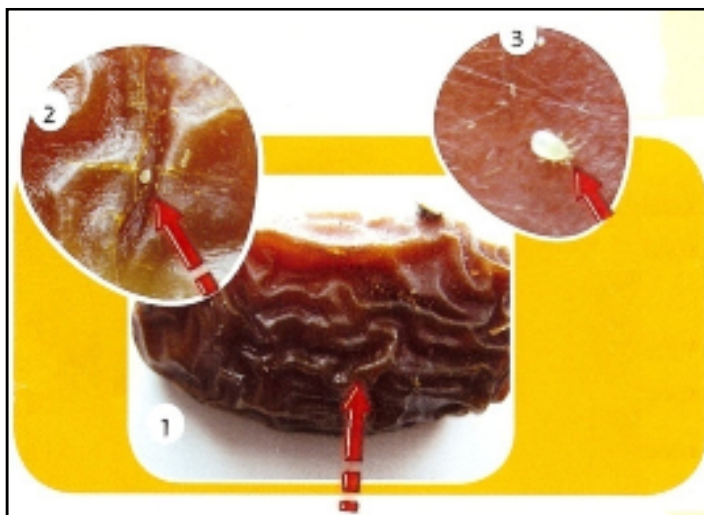
עלולות להימצא

כמעט בכל סוגי

המזון קמח,

פירות יבשים,

קטניות, ועוד.

זבוב הזית

והרימה

תיאור – גודלו כ 5 ס"מ מטילה ביצה בתוך הזית על ידי צינור הטלה.

זיהוי – מקום הדקירה שקוע מעט, ועם התפתחות הרימה נראה כחלון שקוף ובזית כבוש מראה חום.

תמונה מספר 3

זבוב המנהרות

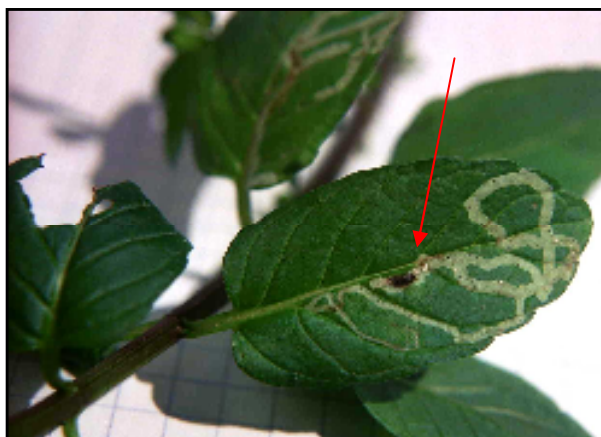
תיאור – זבוב קטן העוקץ את העלה ומטיל בתוכו ביצים זעירות, ומהן בוקעות תולעים קטנות המתפתחות מתחת לקרום הדק של העלה וחופרות מנהרות בעובי העלה.

תיאור התולעים – גודל התולעת בצעירותה הוא כמילימטר אחד ולאחר מכן גדילה לכ שני מילימטר. **זיהוי** – כעין שבילים על גבי העלה.

מצוי בדרך כלל ב – חסה, עלי סלק, כרפס, בצל ירוק, פטרוזיליה, כוסברה, וכן על עוד עלי ירקות אחרים.

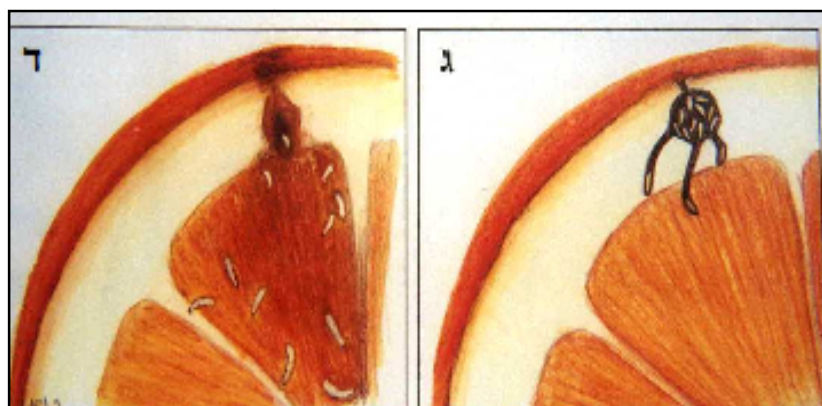
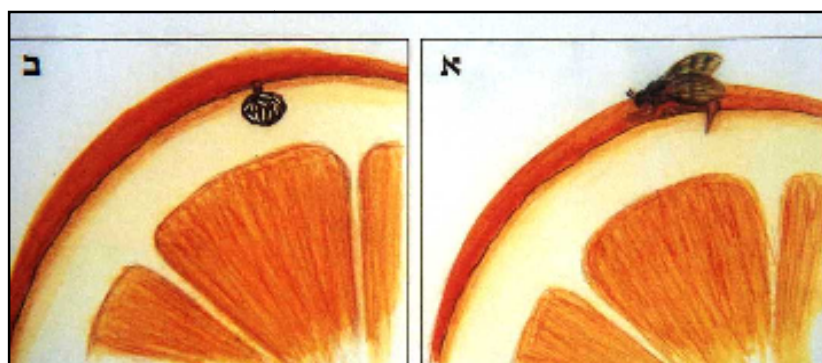
תמונות מספר 4

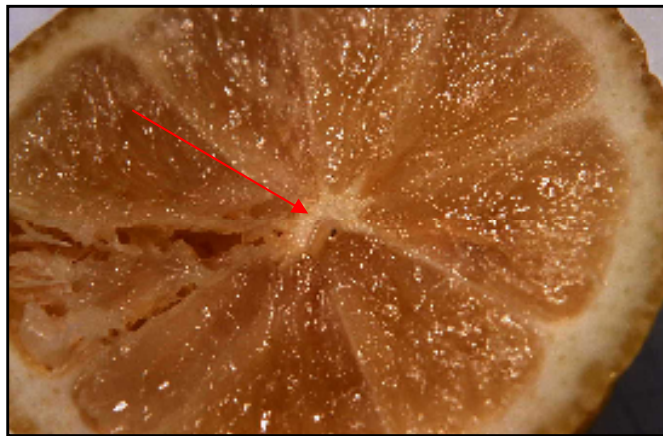
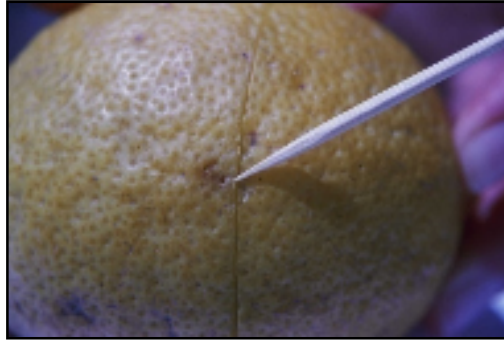
זבוב הפירות

תיאור - גודלו חצי סנטימטר, נועץ הזבוב את צינור ההטלה שלו בפרי ומטיל לתוך הפרי ביצים, ומביצים אלו בוקעות רימות (תולעים) באורך מילימטר אחד וגדלות עד תשעה מילימטר, צבעם לבן קרם ובראשן נקודה שחורה. זהוי - אזור העקיצה משתנה לכהה ורך, אולם כאשר הרימות עדין קטנות קשה להבחין. **מצוי ב-** תאנה, אפרסק, דובדבן, גויאבה, ועוד.

תמונות מספר 5

תמונות מספר 5

זבוב התסיסה

תיאור – גודלו שלוש עד ארבע מילימטר, צבעו חום, הזבוב מטיל ביצים ומזהם בוקעים ריחות (תולעים).

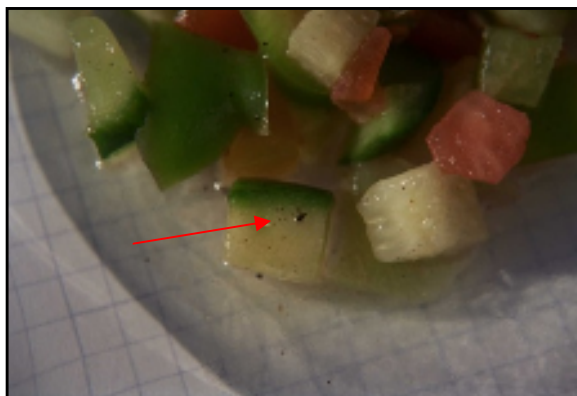
תמונות מספר 6

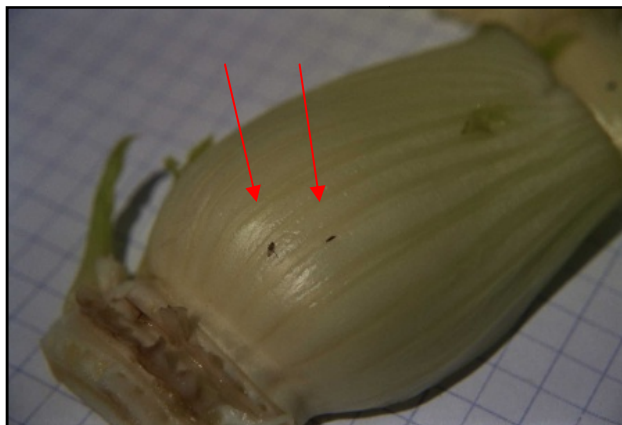
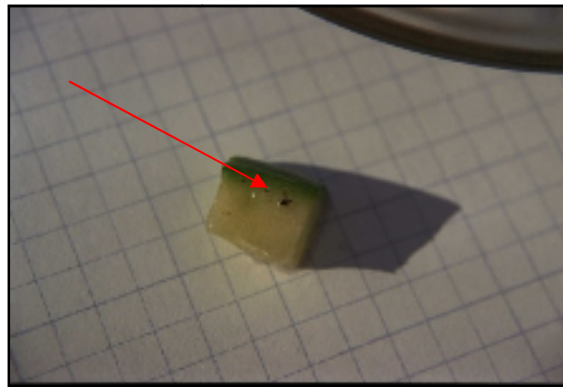
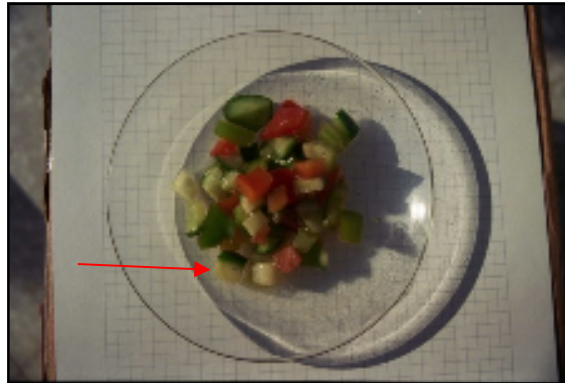
זבובי כבול/ושאר

זבובונים

תיאור - זבובונים קטנים שחורים, גודלם שנים שלוש מילימטר.

תמונות מספר 7

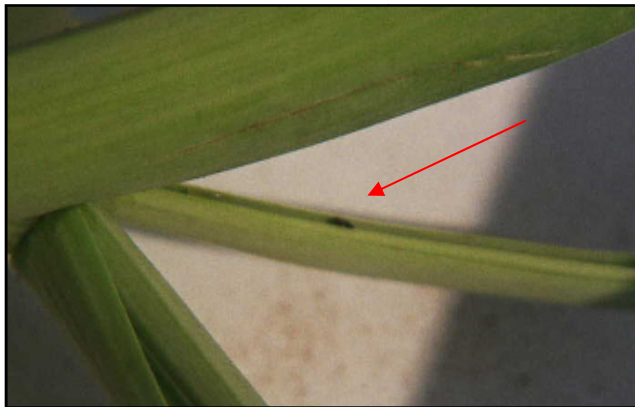
תמונות מספר 7

קנט

תהיו

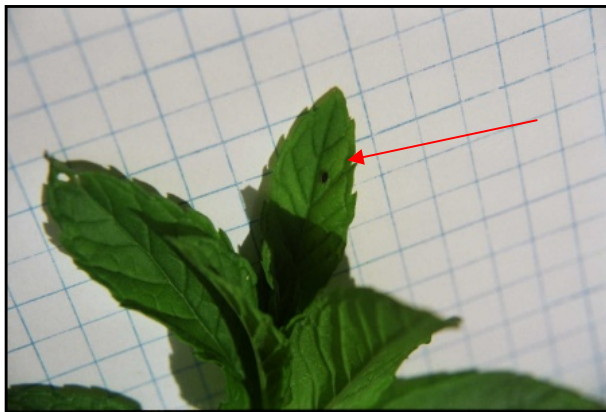
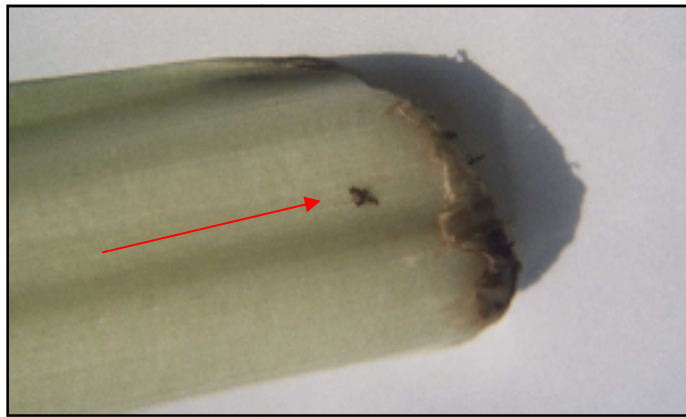
הלכות תולעים

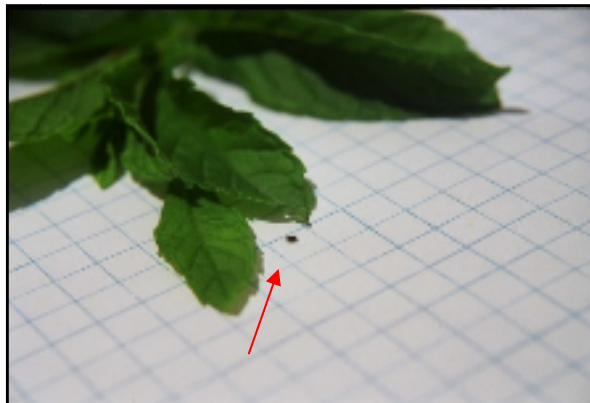
קדושים

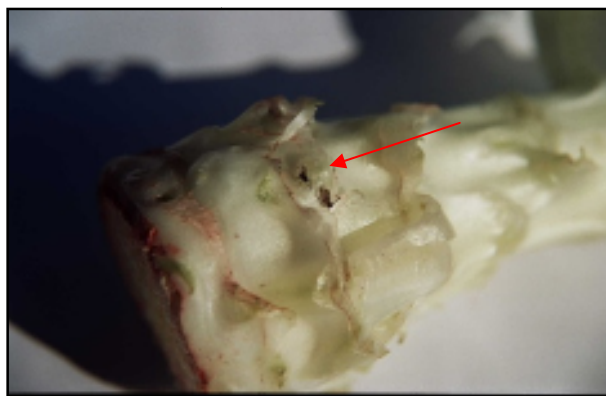
תמונות מספר

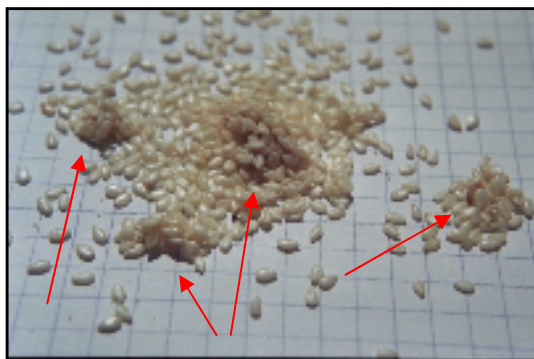
7

תמונות מספר 7

זחלי עש במזון יבש

תיאור – העש הוא פרפר שגודלו כסנטימטר וחצי, צבעו אפור חום בז', העש מטיל ביצים ומהם בוקעים זחלים שאורכם כמילימטר אחד וגדלים עד סנטימטר אחד, ומתגלמים והופכים לפרפר.

זהוי – קורי משי דביקים.

מצוי ב – קטניות, סולת, בפירות יבשים, גרעינים, אגוזים, שקדים, ועוד.

תמונות

מספר 8

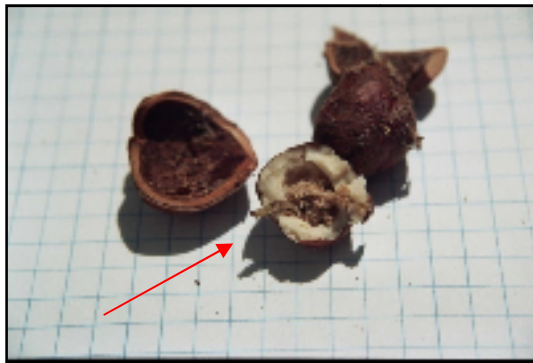

קסג

תהיו

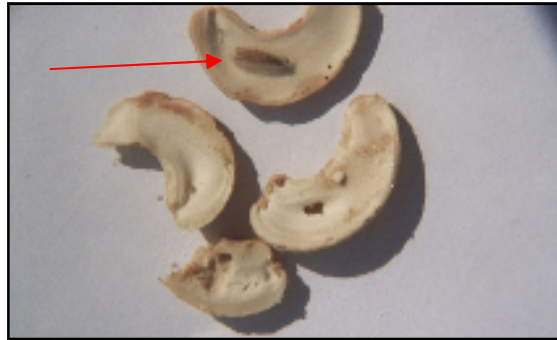
הלכות תולעים

קדושים

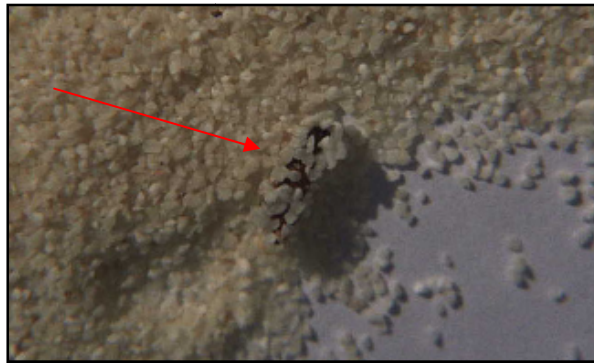

תמונות מספר 8

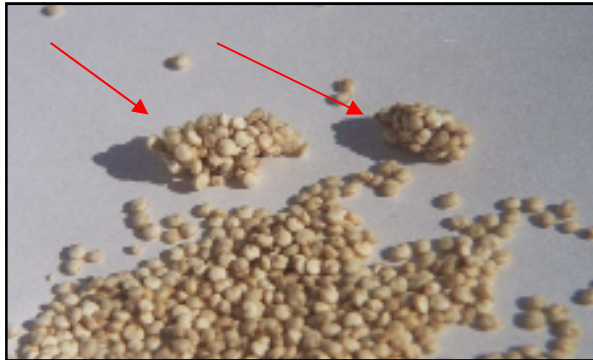

תמונות מספר 8

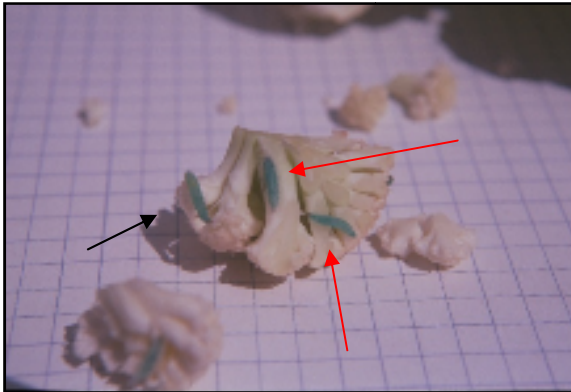
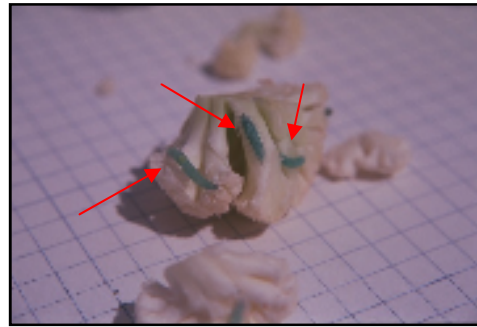
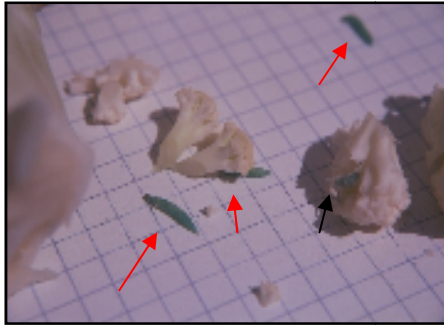

תמונות מספר 8

זחלים

תיאור – גודלם מחצי סנטימטר עד חמש סנטימטר. צבעם אפור חום ירוק.
זהוי – כירסום העלים, חורים בפרי.
מצויים בדרך כלל ב- כרוב, חסה, פלפל ועוד שאר ירקות עלים אחרים.

תמונות מספר 9

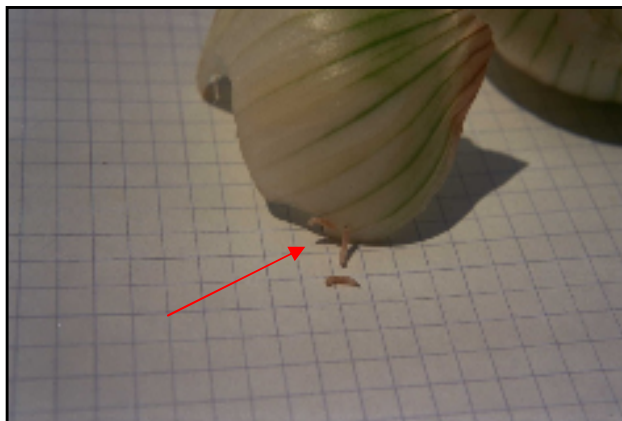
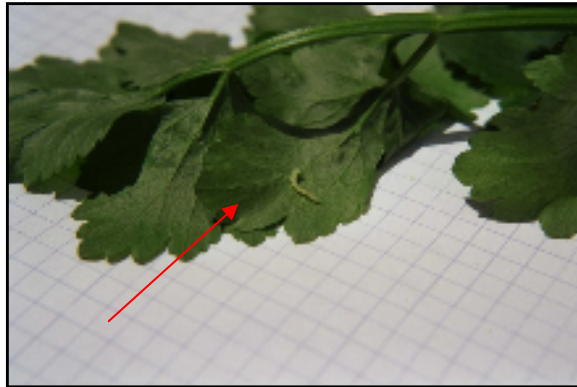

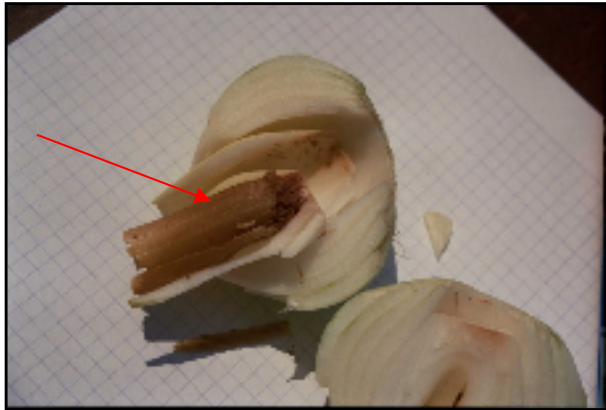
קסז

תהיו

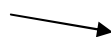
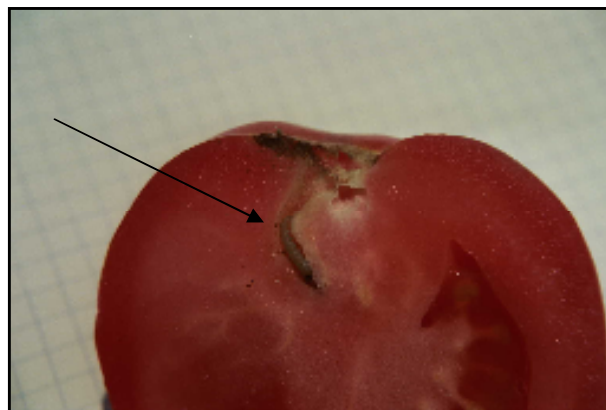
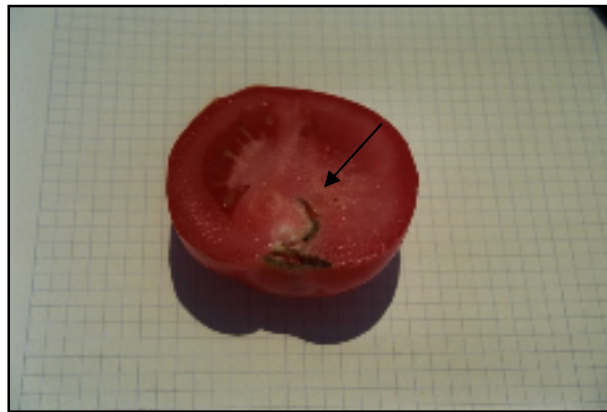
הלכות תולעים

קדושים

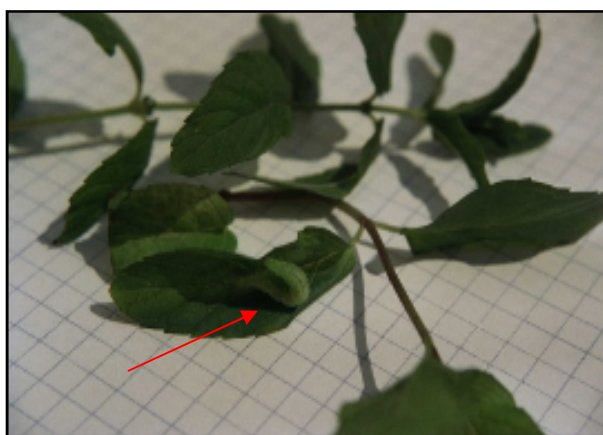

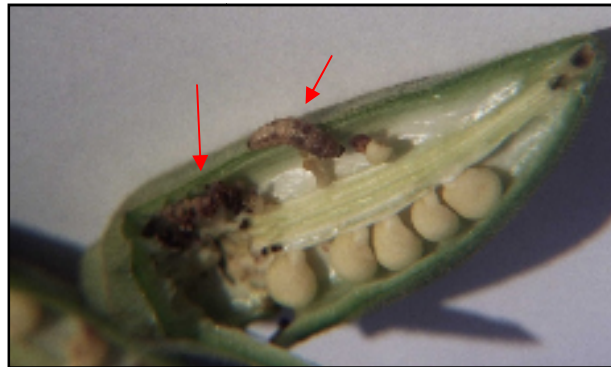

תמונות מספר 9

תמונות מספר 9

תמונות
מספר 9

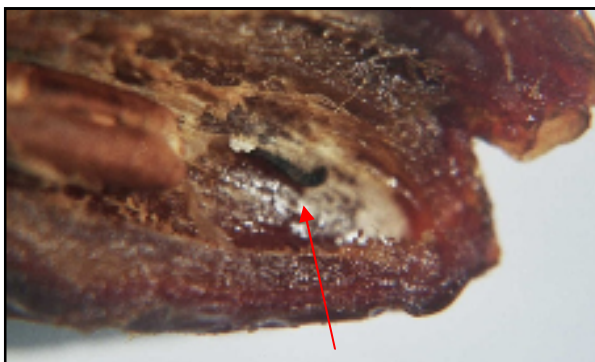

זחלי עש

תיאור – זחל שצבעו לבן צהוב או חום אדום, עם ראש כהה, וגודלו חצי סנטימטר עד סנטימטר וחצי.
זיהוי – חודר לתוך הפרי בדרך כלל ליד העוקץ ומגיע לאזור הגרעין, וגורמים לקורי משי.

תמונה מספר 10

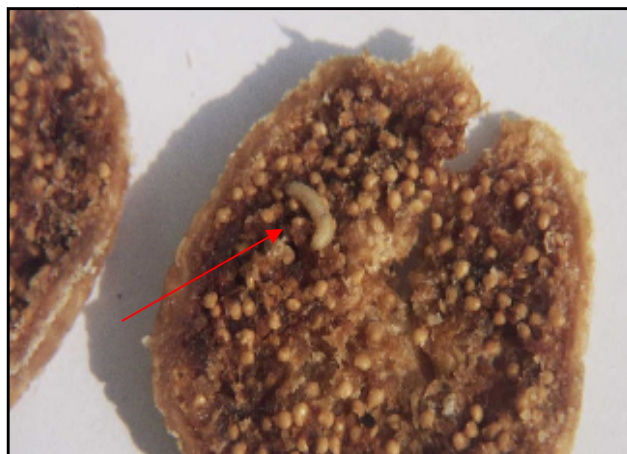

זחלים

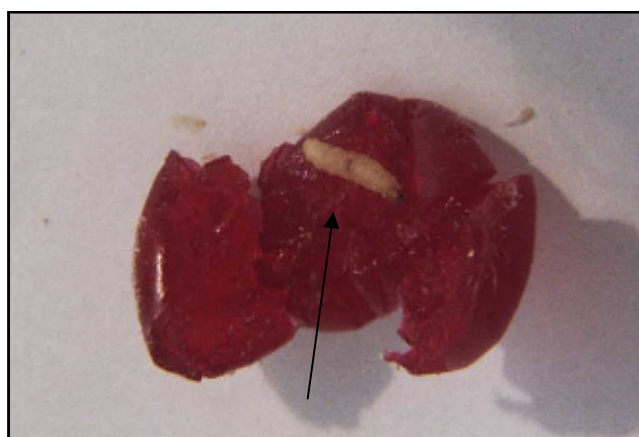
תיאור – זחלים גודלם ממילימטר אחד עד שמונה מילימטר, צבעם קרם עם ראש כהה.
מצויים ב – בפירות, תאנים, צימוקים, משמש, שזיפים, תמרים, ועוד.

**תמונות
מספר 11**

תמונות מספר 11

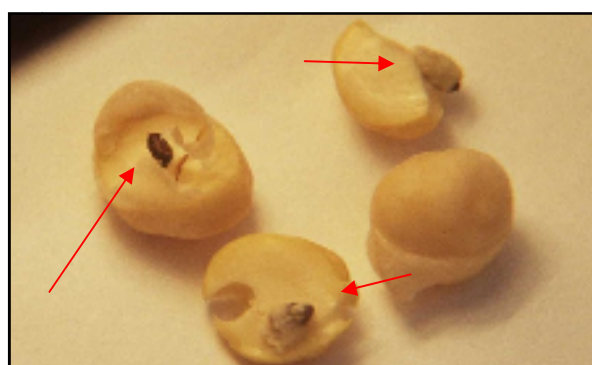

זרעית השעועית

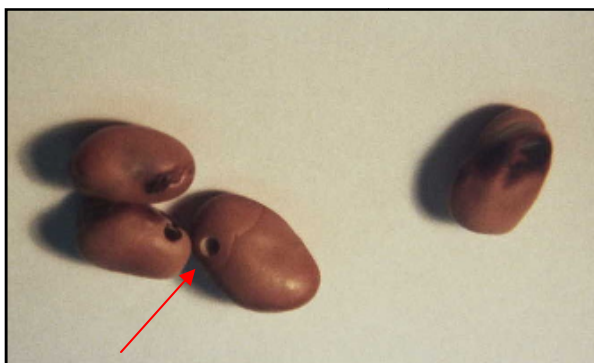
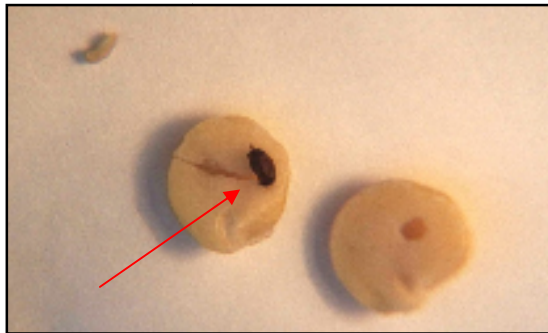
תיאור – צבעה חום שחור, גודלה שתיים שלוש מילימטר, החיפושית מטילה ביצה על גבי הקטנית ומתוך הביצה בוקע זחל החודר לתוך הגרגר ומתגלם בתוכה והופך לחרק שחור ובוקע החוצה.

מצויה ב- שעועית יבשה, פול יבש, חומוס, אפונה יבשה, עדשים, ועוד.

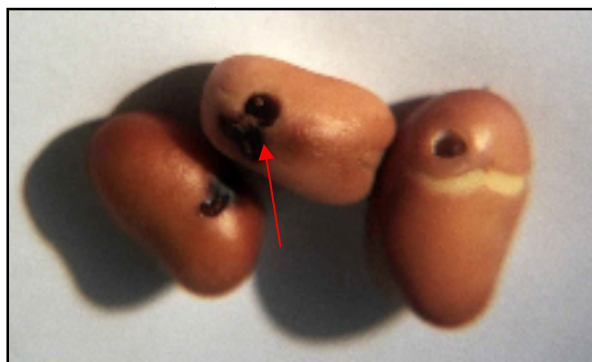
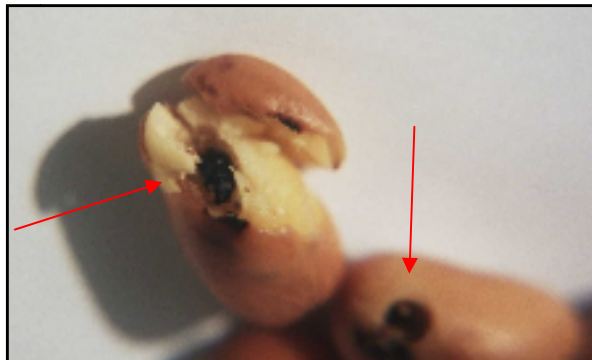
תמונות מספר 12

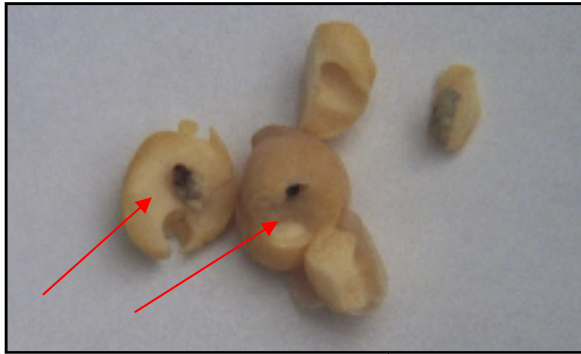

תמונות מספר 12

תמונות מספר 12

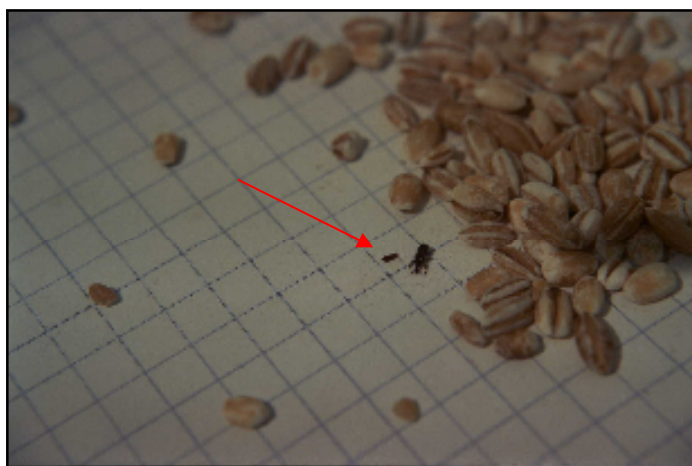
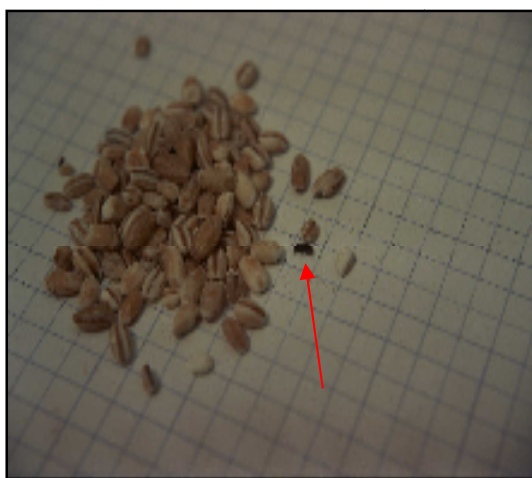
תמונות מספר 12

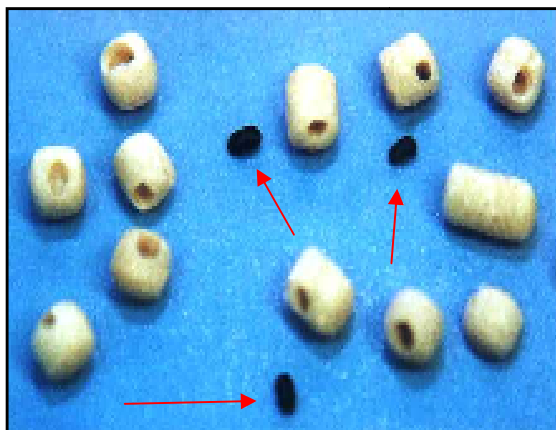

חדקנית האורז

תיאור – חרק קטן גודלו עד ארבע מילימטר צבעו חום שחור, החדקנית נוקבת חור קטן בגרגר ומטילה בתוכו ביצה זעירה וסותמת את החור, מהביצה בוקע זחל לבן ובעודו בתוך הגרגר מתגלם והופך לחדקנית בוגרת.
מצוי ב – אורז, חיטה, גריסים, תירס יבש, ועוד.

תמונות מספר 13

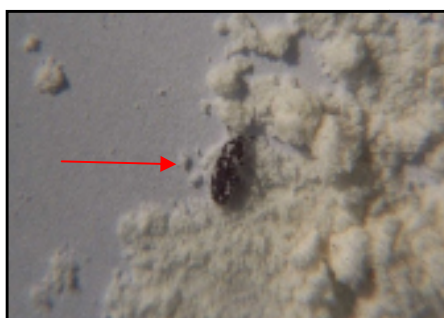

חיפושית הטבק

תיאור – גודלה שתיים שלוש מילימטר, צבעה חום אדמדם, החיפושית מטילה ביצים במזון יבש, ומהביצים בוקעים זחלים שצבעם לבן צהוב שגודלם עד ארבע מילימטר ומתגלם והופך לחרק.
מצויה ב – תבלינים, עשבי תבלין, ועוד.

תמונות מספר 14

חיפושית הקמח הערמונית והזחל

תיאור – חרק שצבעו חום אדום, גודלו שלוש ארבע מילימטר, אורך הזחל עד חמש מילימטר, ומתגלם והופך לחרק.
מצויה ב – קמח, חיטה, בוטנים, אגוזים, תבלינים, קפה, ועוד.

תמונות

מספר 15

חיפושית

התסיסה

תיאור – בגודל שתיים עד ארבע מילימטר, צבעם חום או שחור. החיפושית מטילה ביצים ומהם בוקעים זחלים, צבע הזחל לבן או צהוב וגודלו מאחד מילימטר עד שבעה מילימטר.

מצוי ב – תאנים, צימוקים, תמרים, בוטנים, שקדים, ועוד.

תמונות מספר 16

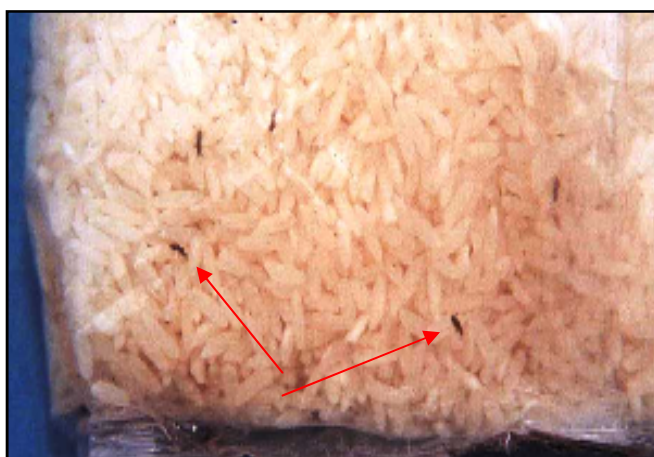
חיפושית משוננת החזה

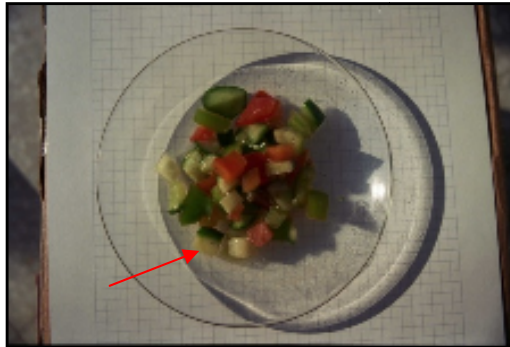
תיאור – חרק קטן, צבעו חום, גודלו שתיים שלוש מילימטר.

מצוי ב – כמעט בכל סוגי המזון היבש.

תמונות מספר

17

חרקים קטנים

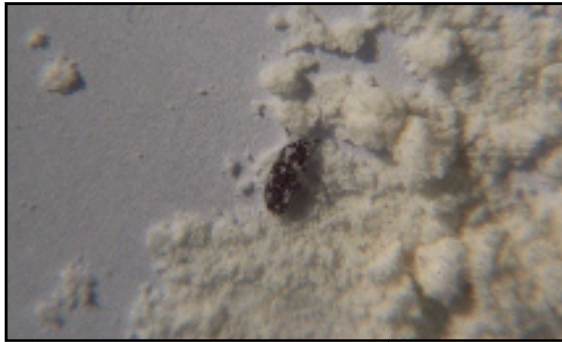
תאור – גודלם עד שלוש מילימטר, צבעם שחור חום. זהוי – גורמים לאבקה בתחתית האריזה.

תמונות מספר 18

תמונות מספר 18

מספר 18

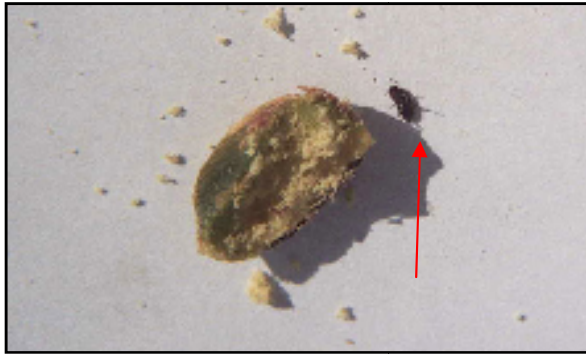
תמונות

תמונות מספר 18

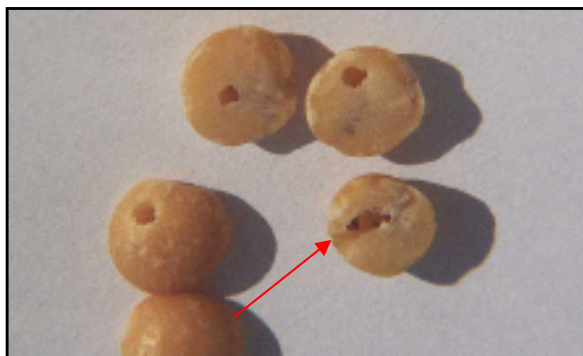
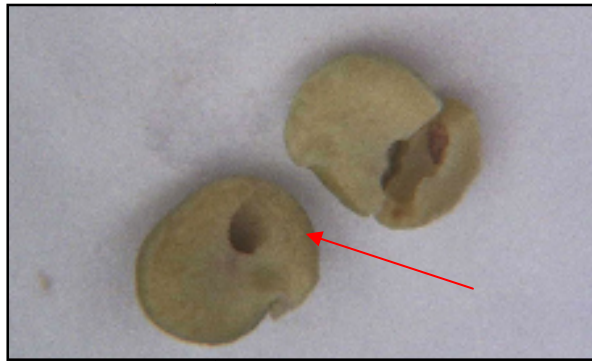

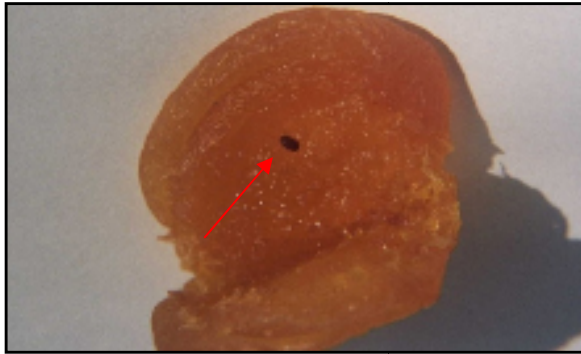
תמונות מספר 18

תמונות מספר 18

תמונות מספר 18

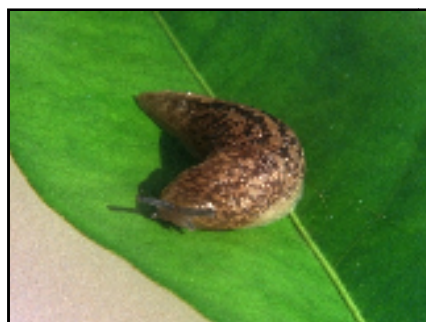
תמונות מספר 18

חלזונות – שבלולים

תיאור – חלזונות עם קונכיה או בלעדיה.

תמונות מספר 19

כנימות עלה

תיאור – זבובונים קטנים בצבע ירוק צהבהב ולעיתים גם בצבע אפור או שחור.

גודלם, נע בין חצי מילימטר לשני מילימטרים.

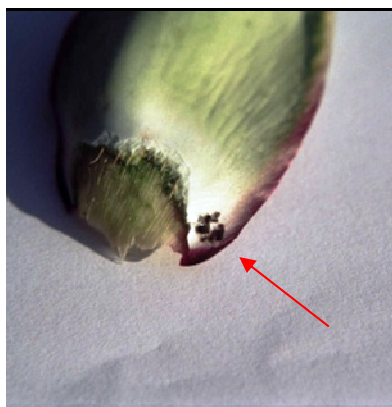
זיהוי – צבע הכנימה מתמזג עם צבע הירק שעליו היא יושבת ולכן קשה לגלותה. הכנימות

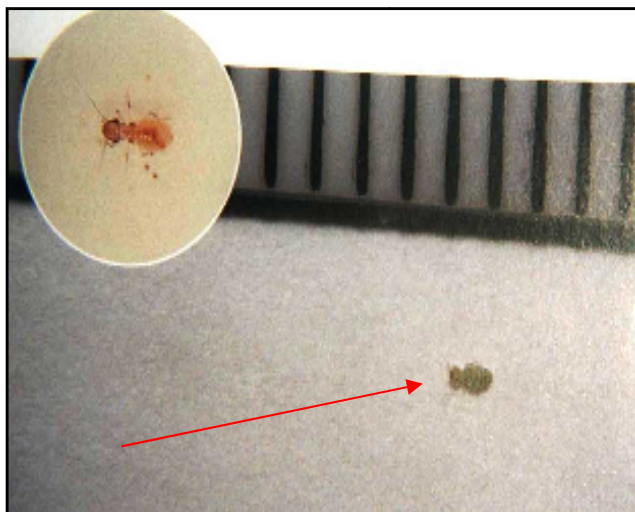

נצמדות לעלה באמצעות רגליהן, וכן על ידי חידקן המוחדר לעלה. גם לאחר מותן הן נשארות צמודות לעלה ואינן יורדות בשטיפה רגילה.

מצויות בדרך כלל ב – חסה, כרובית, ברוקולי, שמיר, פטרוזיליה, כוסברה, כרפס, נענע, שיבה, ארטישוק, תות שדה, וכן עלי ירק אחרים.

תמונות מספר 20

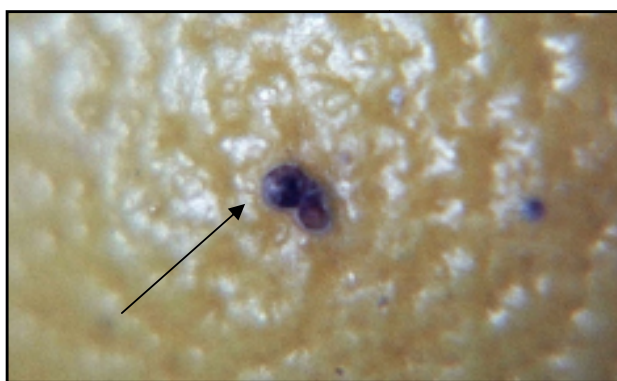

כינת ספרים

תיאור – חרק קטן גודלו מילימטר אחד, צבעו אפור או צהוב. מצוי ב – ספרים, אורז, חיטה, ועוד.

תמונה מספר 21

כנימות מגן

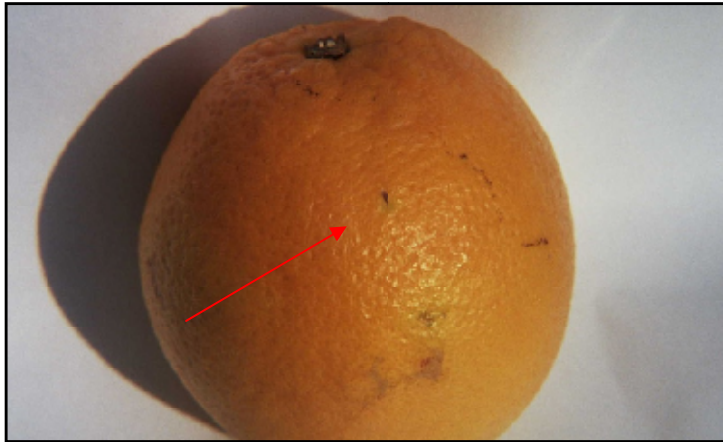
תיאור בקיצור – יצורים זעירים בגודל 0.3 מילימטר נצמדים לקליפת הפרי ומוצצים ממנו, ומכסים גופם בקליפת מגן. זהו – נראית הכנימה כנקודת לכלוך. מצוי ב – בכל סוגי פירות הדר.

כנימת פלטוריה

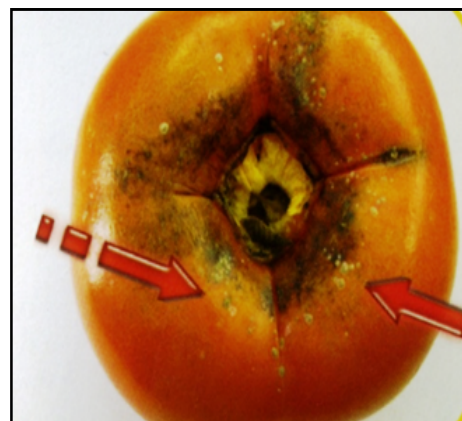
תיאור – כנימת מגן בצבע אפור חום או לבן, נצמדת לפרי מבחוץ. זהו – גורמת לכתמים אדמדמים בקוטר 2-3 מילימטר.

תמונות מספר 22

תמונות מס' 22

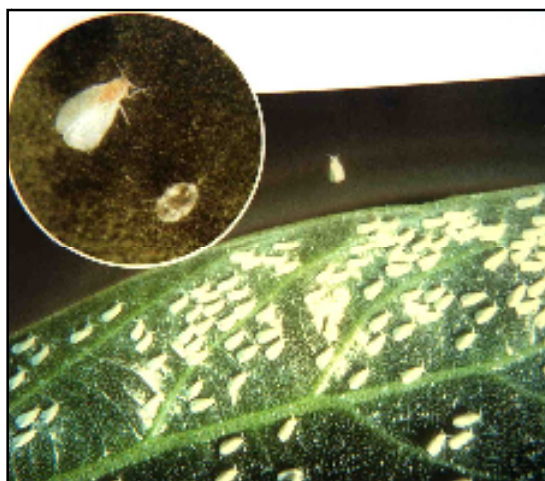

כנימות עש הטבק

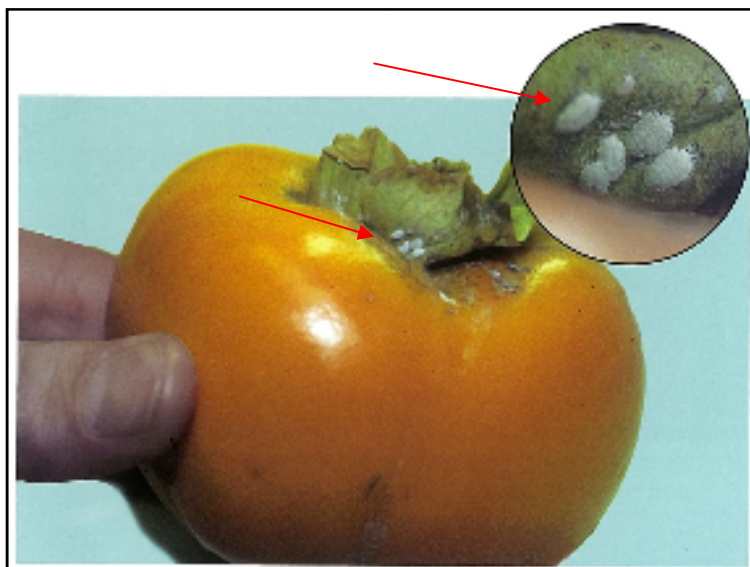
תיאור - זבובן בגודל מילימטר אחד, צבעו לבן. מצויים בדרך כלל ב- חסה ועוד ירקות עלים.

תמונות מספר 23

כנימה קמחית

תיאור - יצור זעיר בצורה עגלגלה מכוסה באבקת שעווה לבנה, גודלה שתיים עד ארבע מילימטר.

תמונה

מספר 24

מראה
שקוף
סימן
לנגיעות
של זרעית
השעועית

תמונות
מספר 25

נובר התבואה תמונה מספר 26

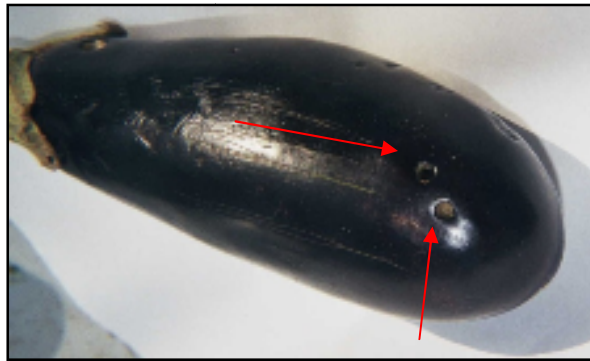
תיאור – חרק שצבעו חום אדום, גודלו שתיים שלוש מילימטר, מטיל ביצים בין גרגרי התבואה ובוקע ממנה זחל המגיע עד כחמש מילימטר, מתגלמים והופכים לחרק.
מצוי ב – חיטה, אורז מלא, שיפון.

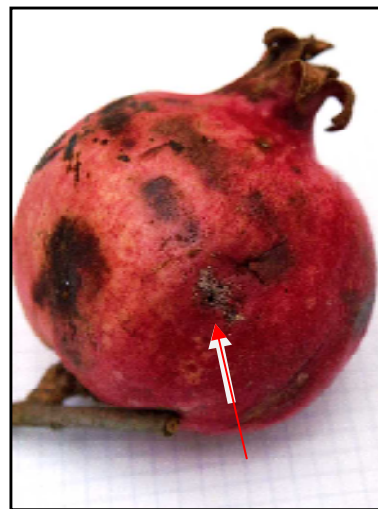
נקב חשש לנגיעות

תמונות מספר 27

מספר 27

תמונות

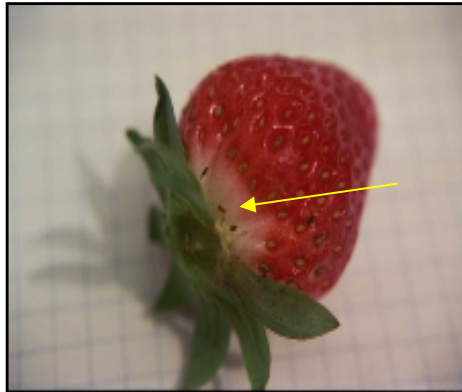
עש התבואה

תיאור – העש הוא פרפר שגודלו כסנטימטר וחצי, צבעו אפור חום בז', העש מטיל ביצים ומהם בוקעים זחלים שאורכם כמילימטר אחד וגדלים עד סנטימטר אחד, ומתגלמים והופכים לפרפר.

מצוי ב – קטניות, סולת, פירות יבשים, גרעינים, אגוזים, שקדים, ועוד.

תמונות מספר 28

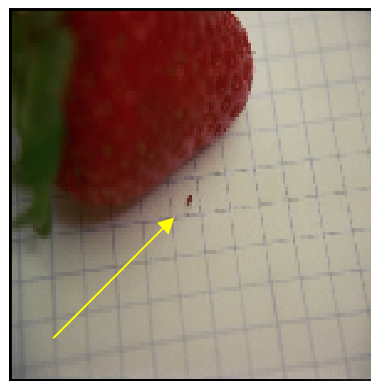
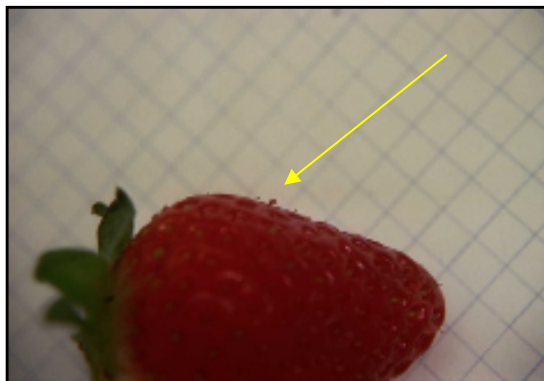

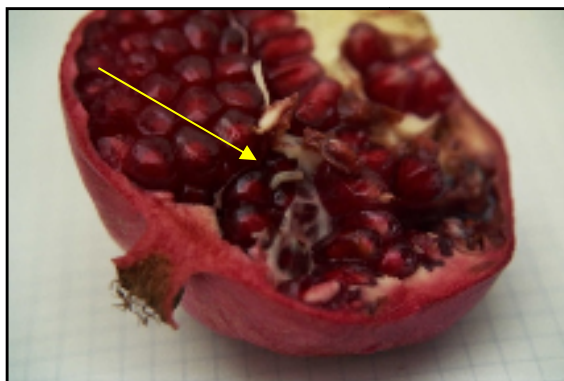

פסוק

תיאור – חרק קטן גודלו
מילימטר אחד, צבעו אפור/
צהוב/אדום.
מצוי ב – ספרים, אורז, חיטה, ועוד.

תמונות מספר 29

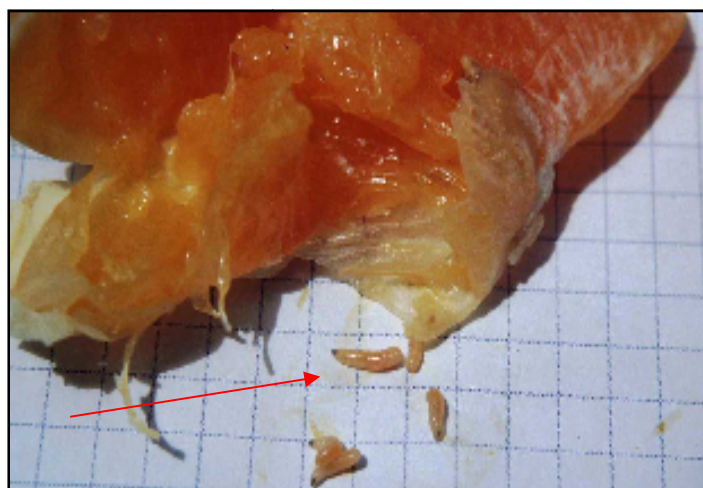

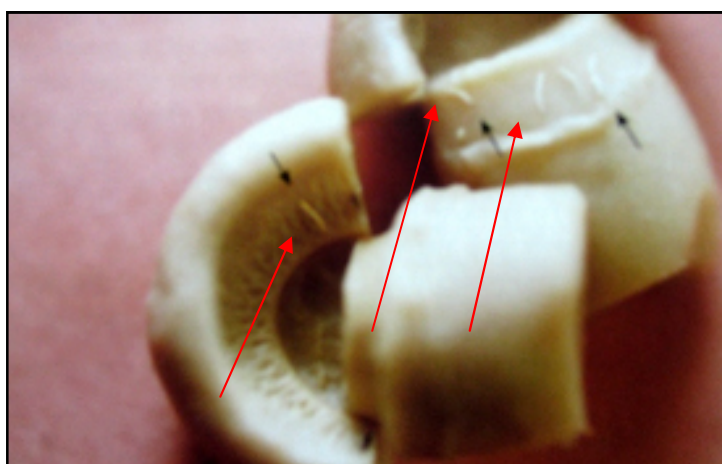
רימות (תולעים)

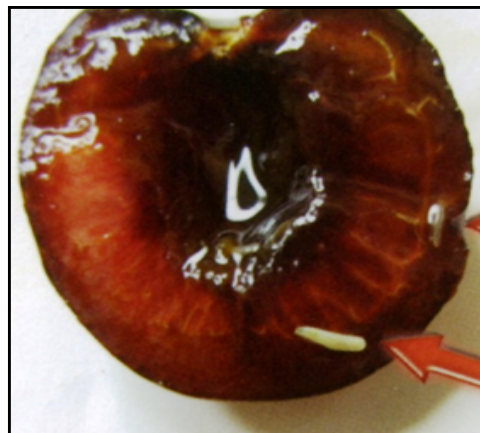
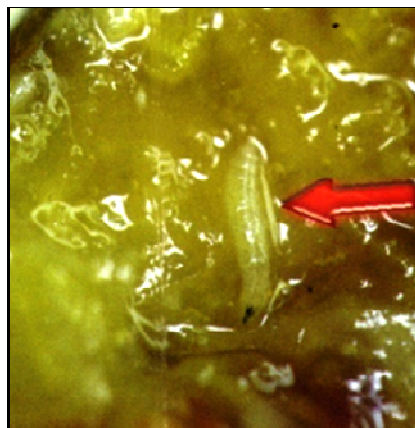
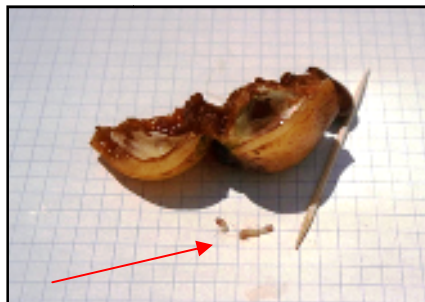
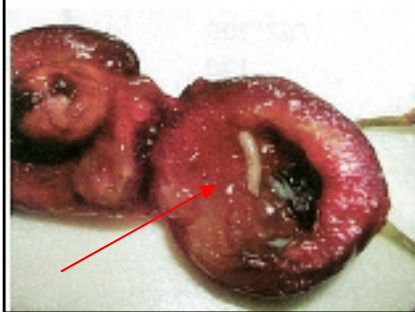
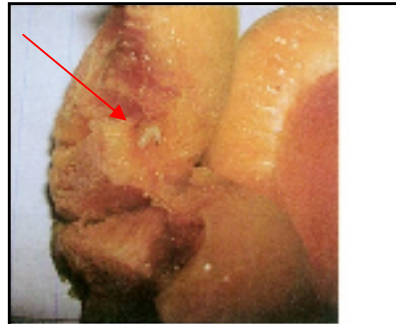
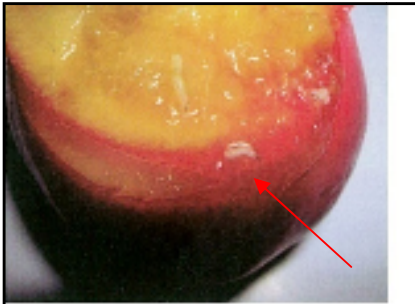
תיאור – רימות של זבובים נראות כתולעים קטנים שבראשם נקודה שחורה, גודלם ממילימטר אחד עד שמונה מילימטר.

תמונות מספר 30

**תמונות
מספר 30**

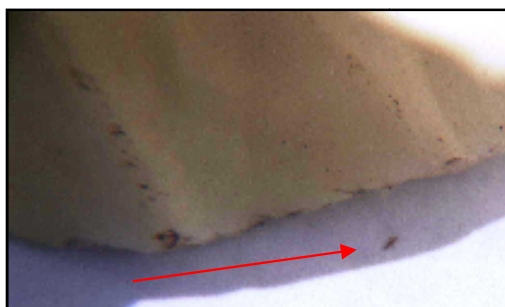

תריפס

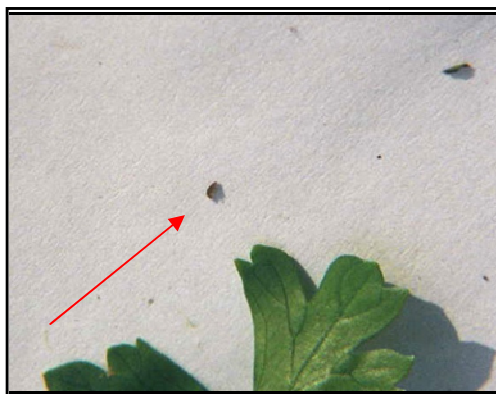
תיאור – יצור זהיר ארוך וצר באורך חצי מילימטר עד מילימטר אחד בצעירותו צבעו לבן או צהוב, ובהתבגרותו משתנה לאפור או שחור חום.

זהוי – בדרך כלל הם מסתתרים בין העלים כגון בין עלי הכרוב, ומחמת צבעם קשה לזהותם.

מצוי – בדרך כלל ב, כרוב, כרובית, ברוקולי, בצל ירוק, תירס, חסה, שמיר, ארטישוק, וכן על עלי ירק אחרים.

תמונות מספר 31

שער חמישי

**שולחן ערוך
יורה דעה סימן פד'
עם באר היטב**

**ומראה מקומות
מדברי האחרונים
שדנו בנושא
תולעים**

➤ דיני תולעים הנמצאים במים בפירות בקמח ובגבינה. (ובו י"ז סעיפים): ➤

סעיף א':

שרצים הגדלים במים שבכלים* ושבבורות שיחין ומערות שאינם נובעים מותרים^א אע"פ שאין להם סנפיר וקשקשת לפיכך שוחה ושוחה מהם ואינו חושש לשרצים שבהם^ב אם יזדמנו לתוך פיו^ג (אבל אסור לשאוב בכלי ולשתות מהם)* (אשר"י פא"ט וארוך כלל מ"א וכל בו) ואם פירשו

באר היטב:

(א) שבכלים - וה"ה בשאר משקים שבכלים.
(ב) פיו - כ' הש"ך - משמע דאפילו כל תשקצו אין בהם ואע"ג דלעיל ס' יג כ' הרב דאפילו דגים טהורים אסור לאוכלם חיים משום כל תשקצו שאני הכא כיון דאין כוונתו אלא לשתות המים וגם אינם בעין. והט"ז כתב בשם אור"ה דדוקא שאין מאוסים עליו אבל מאוסין עליו או שיש חשש סכנה אסור משום כל תשקצו.
(ג) בכלי - כתב הש"ך וה"ה ליקח מים ביד אסור ובכלי הטעם דחיישינן דילמא פריש בדופני הכלי דדוקא על שפת הכלי הוא דלא שכיחי לפרוש אבל בדופני הכלי מבפנים שכיח דפרשי ואסירי דדוקא כשפירש עם המשקה מכלי אל כלי הוא דשרי בס"ג אף כשפרשו אח"כ בדופני הכלי השני דהיינו רבייתיהו והלכך כלי שני דין כלי ראשון יש לו משא"כ הכא שהיו מתחילה בבור ולפ"ז מ"ש אבל אסור לשאוב וכו' לא קאי אלא אבורות שיחין ומערות אבל מותר לשאוב בכלי קטן מכלי גדול דאף אם יפרשו אח"כ בכלי השני מותרים אבל מדברי הט"ז משמע שאף לשאוב בכלי קטן מכלי גדול גם אסור ואינו מותר אא"כ כשמערה דוקא מכלי אל כלי אבל כשואב מכלי חיישינן שמא יפרוש על הכלי קודם שיכנסו המשקים לשם.

מראה מקומות

1. עיין ילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' קפה ביתר ביאור וכן בעמ' קצה לגבי חומץ שהתליע.
 2. עיין ילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' קפח באריכות מתי אומרים שהאוכל עובר על כל תשקצו.
 3. עיין ילקוט יוסף איסור והיתר ח"ב עמ' קצא שהביא מחלוקת אחרונים בשאיבה מכלי לכלי וסיים שמהב"י משמע שלא חילק אלא בין בור לכלי, ולא כתב לחלק בין שפיכה לשאיבה. (דהיינו כהש"ך).
 4. עיין ילקוט יוסף הנ"ל עמ' קפה- ועמ' קצד לגבי חיידקים וכדומה שנראים רק ע"י מיקרוסקופ שאינם אסורים. וכן יביע אומר ח"ד ס"כ אות ב', וכן בתולעת שני עמ' כא
 5. אולם יתושים בעלי כנפיים שנמצאו במשקים אסורים בלא סינון אפילו לבולעם כך על ידי שתיה עיין ס"ג.
- (*) עיין שו"ת שבט הלוי ח"ז יו"ד ס"קכג אות ד בדין העברת מים בצינור האם נחשב כפירש

ממקום רביתן כגון לאחורי הבור או על שפת הכלי מבחוץ אע"פ שחזרו אסורים ומסתמא אין לחוש שמא פירשו אבל אם לא פירשו אלא על דופן הכלי מבפנים מותרים:

באר היטב

(ד) לאחורי - כ' הש"ך הלשון אינו מתוקן ובת"ה להרשב"א כתב לאחורי הכלי או על שפת הבור ומ"מ נראה דלפעמים נמצא כלי ששפתו רחב.
(ה) מותרים - כ' הש"ך ול"ד למסנן בס"ג דחיישינן שמא פירשו שאני התם דשיכחי דפרשי על הקסמים וקשים. וה"ה אם פרשו לדופן הבור מבפנים ג"כ מותר.

סעיף ב':

הגדלים במים שבחריצין ונעיצים (פירוש חריצים ארוכים וקצרים. נעיצים רחבים כגון אותם שעושים לביברי דגים רש"י) **שהם מושכים ואינם נובעים יש אוסרם ויש מתירם:**

סעיף ג':

המסנן מים או שאר משקים והיו בו תולעים או יבחושין או יתושים אף על פי שחזרו לתוכו אסורים שכבר פירשו לפיכך משקה שדרך ליגדל בו תולעים וכיוצא בהן אין לסננו בקסמים וקשים בלילה שמא יחזרו ויפלו לתוך הכלי ויבא לשותות: הגה אבל מותר לסנן דרך בגד או מסננת שהרי לא יוכלו ליפול דרך שם אל תוך המשקה וכן מותר לערות המשקים מכלי אל כלי הואיל והם תמיד עם המשקים היינו רביתייהו (בית יוסף):

באר היטב:

ו. אוסרים- ומהרש"ל פוסק כדעת האוסרים מיהו במים הנובעים כגון ימים ונחלים פשיטא אע"פ שלא פירשו אסורים ואין היתר אלא לאותן שאינם נובעים משום דכתיב בימים ונחלים ואין היתר בנובעים רק בסנפיר וקשקשת.
ז. יחזור- כ' הש"ך דמדברי המחבר משמע דזה פשיטא אם חזרו בכלי דפירשו אבל בש"ס משמע דליכא אלא ספיקא שמא פירשו ואפשר גם דעת המחבר כן אלא שקיצר במובן.
ח. לערות- כ' בש"ך נראה דכלי שני דין כלי ראשון יש לו וכשפורשין על דופני הכלי שבפנים שרי ול"ד לפירש מפרי לפרי בס"ד דהתם לאו היינו רביתייהו אבל הכא הואיל והוא תמיד עם המשקה היינו רביתייהו וכתב רבנו ירוחם חומץ שיש בו תולעים אם פירשו לאויר נקרא פירשו אבל מן החומץ לתבשיל לא היו פירשו ומותרים עכ"ל:

מראה מקומות

ג. עיין ילקוט יוסף הנ"ל עמ' קצ"ה כיצד מסננים חומץ שהתליע. וכן הליכות עולם ח"ו עמ' רנח, ועיין ביביע אומר ח"י יו"ד ס"נח ח"א אות יד בסינן מים ולאחר מכן נמצאה המסננת קרועה, וכן מה הדין אם עשו פת ממים אלו, ועיין יביע אומר ח"י ס"נח ח"ד אות ד' בענין שתיית קפה אצל גוי בלא סינון המים, ועוד עיין שם אם אומרים שהתולעת נימוחה מהרתיחה, וכן בילקוט יוסף הנ"ל עמ' קצג, ועיין ילקוט יוסף הנ"ל לגבי עשיית ממתקים ממים ממעינות מתולעים, ועיין בבדיקת המזון כהלכה ח"ג עמ' 919 בענין סינון המים, וכן במים הנמצאים בדודים.

סעיף ד':

תולעים הגדלים בפירות בתלוש* מותרים שלא אסרה תורה אלא שרץ השורץ על הארץ במה דברים אמורים שלא פירשו מן הפרי אבל פירשו מן הפרי אפילו לא הגיעו לארץ אלא שמת באויר קודם שהגיע לארץ ואפילו לא פירש כולו מהפרי אלא מקצתו או שלא פירש אלא על גבי הפרי או על הגרעין שבתוכו או שפירש מפרי לפרי אסור**. ויש אוסרים* אפילו מת בתוך הפרי ופירש אח"כ. כל זמן שנמצא בתוך הפרי אפילו חורו נקוב לחוץ לא חיישינן שמא פירש וחזר⁷ (ויש אוסרים אם חורו נקוב לחוץ). (מרדכי פא"ט וש"ד בשם ראב"ן ור' אבי"ה בשם ר' יואל הובא בת"ה ס"י קע"א) (והכי נהוג) (ת"ה שם ובהגהות ש"ד).

באר היטב:

(ט) אוסרים - ודעת הש"ך נוטה דסברא ראשונה היא עיקר⁴.
(י) לחוץ - כ' הש"ך ול"ד לשרצים שבכלי בס"א דלא חיישינן להכי, דהכא כיוון שחורו נקוב לחוץ הוי קצת הוכחה שפירשו וחזרו א"נ דרך התולעים לפרוש חוץ לפרי ולחזור ולא בכלי.

מראה מקומות

(4) וכן הוכיח הש"ך שכן דעת מרן כהסתם שפירשה מתה אינה אסורה מסעיף מח' וסט"ז ועוד שהשו"ע מביא סתם ויש דעתו לפסוק כהסתם ובשפתי דעת סק"יב כתב להחמיר וביאר באיזה אופן אמורים סתם ויש עיין בפנים, ועיין בנימוקי לוי הע' כו וכן בנימוקי לוי הארוך ס"ב, ועיין שו"ת שבט הלוי ח"ז יו"ד ס"קכג אות ד' ד"ה ויש, ובספר תולעת שני עמ' פסק כהסתם - וכן כתב בעין יצחק עמ' שדעת מרן כהסתם

(7) וכן פסק בילקוט יוסף הנ"ל עמ' - וכן פסק בהליכות עולם ח"ו עמ' רסו
(* עיין יבי"א ח"ט או"ח ס"צ לגבי תולעים הגדלים בתלוש שיש להם דין בריה, וכן בהליכות עולם ח"ו עמ' רסב, ובילקוט יוסף הנ"ל עמ' רה,
(**) כל אלו בעיות בש"ס וסלקא בתיקו עיין ש"ך ס"ק יא' ובשיפתי דעת ס"ק יא שאם ישנו עוד ספק מצטרף לס"ס, ועיין בנימוקי לוי הארוך ס"ד

סעיף ה'

תולעים הנמצאים בקמח וכיוצא בו אסורים שמא פירשו ושרצו על הארץ וחזרו¹ (תשובת הרא"ש כלל כ' סימן ג') הגה והוא הדין במלחי או שאר דברים שאינו משקה (תשובת הרא"ש כלל ב' והגהות ש"ד בשם מהר"ם

באר היטב:

(יא) הארץ - כ' הש"ך דה"ה אם הקמח מונח בכלי דאסור דחיישינן שמא פירשו לדופני הכלי מבפנים דדוקא בדבר של משקה אמרינן בס"א דמותרים כשפירשו בדופני הכלי מבפנים שנתרבו מכל אשר במים משא"כ בדבר שאינו של משקה². [וזהו שכתב הר"ב בהגה"ה או שאר דברים שאינו של משקה ועיין בפר"ח שחולק]. ודוקא בתולעים קטנים שקורין מלווין שא"א לנפות הקמח בנפה וכבר³ אבל אם נמצא בקמח או בשאר דברים תולעים גדולים שאפשר לבררן בנפה וכיוצא בזה ודאי דהמאכל מותר. והט"ז כתב דיש תימא על המחבר ליעיל בס"ד פסק דלא חיישינן שמא פירשו אפילו חורו נקוב לחוץ דיש בפנינו נקב שנעשה ע"י תולעת ואפילו הכי לא חיישינן שמא פירשו אפילו מקצתו וכאן פסק לחומרא וכתב עוד דהב"ח מחלק בין גדולים קצת לקטנים ורוצה להתיר המלווין קטנים שבקמח שא"א לנפות הקמח בנפה ובכברה כדי שישארו התולעים למעלה. ותימא הוא דלדידן דקימא לן דחיישינן שמא פירשו אין שום חילוק בין גדולים לקטנים עד כאן לשונו:

(יב) במלח - פי' שבאו בו תולעים מעלמא:

מראה מקומות

(ה) שמא פירשו על הארץ וחזרו - עיין הליכות עולם ח"ו עמ' רסז-לגבי קמח המונח בכלי והתליע והתולעים פירשו לדופני הכלי אומרים היינו רביתיהו ומותר בהפסד מרובה ולא נחשב כפירש עיין שם ביתר ביאור, ועיין בשו"ת שבט הלוי ח"ו יו"ד ס"קכג אות ז מה שכתב בזה
(ו) עיין ילקוט יוסף הנ"ל עמ' רנה- לגבי לחם שנאפה במאפיה שאין בה השגחה שהמיקל לאוכלה בשעת הדחק ובהפסד מרובה יש לו על מה לסמוך והביא שם מספר ספיקות
ועוד כתב שם בעמ' ר"ס- קמח שהיה מוחזק בתולעים, וניפוהו בנפה ואפו ממנו לחם או עוגה, ולאחר מכן ראו שהיה קרע בנפה, ולא נודע אם הקרע היה לפני הניפוי או אחריו, יש להתיר לאכול את הלחם או העוגה.

(5) עיין אות ה'.

(6) בימינו נוהגים לנפות את הקמח בנפה של 70-75 מש לקמח לבן ולקמח מלא 50-60 מש עיין אצלנו בפרק ט"ז בדיקה ערך קמח.

וע"פ עיין ב"י ועיין ס"ק לט) ואסור למוכרו לעובד כוכבים שמא יחזור וימכרנו לישראל (שם וכ"כ ב"י מקבלה מהרי"ב ממנהרי"ש):

באר היטב

(יג) לישראל - פ' הש"ך שיש לחוש שימכרנה אח"כ לישראל בעניין שלא יהיה האיסור ניכר כגון קמח יעשנו פת וכן מלח יתננה בפת או בשאר דברים מה שנהגו לקנות מעכו"ם אבל דבר שהאיסור ניכר מותר למוכרו לעכו"ם כמ"ש הרב בהג"ה ס"ז סכ"א ודלא כב"ח שמתיר במלח ואין דבריו נראין מיהו דווקא הכל ביחד אסור למכור לעכו"ם אבל מעט מעט מותר למוכרו בענין שאין לחוש שיחזור וימכרנו לישראל כש"כ באו"ח סימן תס"ז נובנו של הש"ך בס' נקודות הכסף נתעורר על דברי הש"ך שהתיר מכירה לעכו"ם מעט מעט שאינם מכוונים להלכה כלל אלא עיקר ההיתר בזה לעשותו פת ולפתתו לשנים ואח"כ ימכרנו לעכו"ם וכ"כ הפר"ח וכתב המהרש"ל וה"ה דמותר להאכילו לעבדו ולשפחתו ואע"פ שמזונותיו עליו מיהו נראה שלא ישהה אותו זמן רב דלא ובא לידי תקלה כדלעיל סימן נז ס"ב, והט"ז חולק ע"ז שאין נראה לחלק בין זמן מרובה למועט דגם במועט יש לחשוש לתקלה ואע"ג דבסימן פ"ו נתבאר דבזמן מועט לא חיישינן לתקלה שאני התם דהבעלים בדלים מדבר זה ולא חיישינן למכשול משא"כ כאן שיעשה ממנו פת לעבדו ושמא יתערב פת זה עם שאר פת כיון שנאכל בתוך ביתו. וכתב עוד דהב"ח מתיר למכור לעובד כוכבים מלח שהתליע וכן היר"ז וגרופי"ן או מיני פירות כגון פלוימי"ן וראזיני" דאין לחוש שימכור לישראל כיון דדרכו להתליע אסור לאכלן עד שיבדוק תחלה והוא משיג עליו שהרי כל הדברים הנ"ל ודאי אנו קונים בכל יום מעכו"ם וא"צ לבדוק כל זמן שאין רואים ריעותא ע"כ אסור למכור לעכו"ם אלא קבא קבא כנלע"ד ופשוט עכ"ל וכתב הש"ך ואע"ג דכתב הרב בס"ס נ"ז בספק טריפות ויש מכשירין אותו טריפות אע"ג דקי"ל לאוסרו מ"מ מותר למוכרו לעכו"ם דאיכא תרי ספיקי חדא שמא הלכה כמאן דמכשיר ואת"ל כמאן דאסר שמא לא ימכרנו לישראל וא"כ ה"נ איכא תרי ספיקי שמא לא פירש ואת"ל פירש שמא לא ימכרנו לישראל שאני הכא כיון דהוא אסור לכ"ע ועוד דכבר כתבתי בס' נ"ז דלא אמרינן הכי אלא דוקא בספק דרוסה וכה"ג הואיל ויש בלא"ה כמה צדדים להתיר עכ"ל:

מראה מקומות

(7) ילקוט יוסף הנ"ל פסק שנכון שלא למכור לגוי אפילו מעט מעט וכו'..

סעיף ו'

תולעים הגדלים בפירות בעודם במחובר חשוב כשורץ על הארץ ואסור אע"פ שלא פירש והוא שריחש* אבל תולעים הנמצאים בפולין ואפונים תחת הקליפה והקליפה משחרת עליהם מבחוץ וכשמסירים הקליפה מוצאים היבחושים תחתיהם מותרים לפי שהם מונחים במקום צר ולא קרינן בהו השורץ על הארץ כל זמן שלא ריחשויר' אבל הנמצאים בשרביטים אסורים שיש להם מקום לרחוש הגה: תולעים הגדלים בכמיהן ופטירות דינן כמו בשאר פירות ולא אמרינן דלא חשיבי מחובר לקרקע הואיל ואין מברכים עליהם פרי האדמה (ד"ע ולאפוקי או"ה). ופעמים נמצא בפרי כמין נקודה שחורה והוא מקום שמתחיל התולעת להתרקם* וצריך ליטלו משם בעומק דאסור כמו התולעת עצמו* (תשובת הרשב"א סימן ער"ה)

באר היטב:

(יד) ריחשו - כתב הש"ך מיהו נראה דכל זמן שהפרי לא נתבשל יש ליטול התולע ממנו כיון שהרשב"א והר"ן ור"י אוסרים אפילו במקום צר וא"כ ודאי ראוי להחמיר באיסור דאורייתא אבל ודאי אם נתבשל אפילו פרי קטן מותר כיון דבלא"ה י"א דכל פרי אפילו הוא קטן הוא ס' נגד התולע. וט"ז כתב ולענין הלכה ודאי קיי"ל להחמיר אף בנמצאים בתוך הקליפה אבל אין אוסרים התבשיל משום טעם היבחושין האלו אבל כל שיש חשש שבתוך התבשיל יאכל היבחושין עצמו ודאי יש להחמיר עכ"ל.

טו) עצמו - כתב הש"ך דצ"ע דהא כתב המחבר דתולעים הנמצאים בפולין תחת הקליפה מותרין כיון שמונחים במקום צר ולא ריחשו וסתם הרב כוונתו וכאן אוסר ואפשר ליישב דהרב כתב כן לפי מ"ש בת"ח דאף בפולים יש להחמיר ליטלו משם כל זמן שלא נתבשל וזה שסתם כדברי המחבר היינו לענין דינא ונ"מ שאינו אוסר התבשיל(ועיין מ"ש בס"ק יד בשם הט"ז דאם יש לחוש שיאכל היבחושין עצמן דיש להחמיר).

מראה מקומות

(ז) וכן פסק בהליכות עולם ע"ו עמ' רס, וכן פסק בילקוט יוסף הנ"ל עמ' ר
(ח) עיין אצלנו בפרק ה' לגבי הכנימות ועיין תמונה. ובילקוט יוסף הנ"ל עמ' רכ, ובתולעת שני עמ' לז

(* עיין תולעת שני עמ' מא שדין תולעים שגדלו בעציץ שאינו נקוב דינם כשורץ הארץ

סעיף ז'

פרי שהתליע ואין ידוע^{טז} אם במחובר אם בתלוש אסור^{טז}.

באר היטב

טז) ידוע - כ' הש"ך אפילו לא ידעין שדרכו להתליע במחובר כיון שהוא מותלע לפנינו אסור ולדעת רמ"א ס"ס ד' צ"ל דהיינו דאינו נקוב לחוץ דהי נקוב לחוץ אפילו התליע בתלוש אסור [וכמ"ש הרב בס"ד] ופשוט הוא:

מראה מקומות

ט) בהליכות עולם ח"ו עמ' רסו כתב וז"ל פירות שיש להסתפק בהם אם התלעו במחובר או בתלוש, אסורים מספק, שספק תורה להחמיר. ואם נצטרף להם עוד ספק נוסף אפילו ספק שאינו שקול, יש להתיר. (עיין שם בביאורים)

סעיף ח'

כל מיני פירות שדרכן להתליע* כשהם מחוברים לא יאכל עד שיבדוק הפרי מתוכו שמא יש בו תולעת ואלו שהם הפרי אחר שנעקר י"ב חודש אוכל בלא בדיקה שכל בריה שאין בה עצם אינו מתקיים י"ב**

באר היטב:

(ז) מחוברים - כתב הש"ך דבאשרי ורשב"א איתא דפולין ועדשים וקטניות דרכן להתליע במחובר מיהו בשאר פוסקים איתא דקטניות וכיוצא בהן אין דרכן להתליע אלא בתלוש*** ונראה דע"ז סמכו האידנא שאין נוהגים לברור הקטניות אפילו תוך שנתן רק נותנים אותן בקדרה צוננת ושופכים כל מה שעולה למעלה והנשאר מבשלים ברותחין אף שפסק מהרש"ל שיברור כל אחד ואחד בפני עצמו דוקא והעולם מקילין בזה ואפשר נמי שהאידנא אין דרכן להתליע במחובר דדבר זה משתנה לפי המקום והזמן והמחמיר בזה תע"ב. ובט"ז כתב מדברי המחבר משמע דדבר שאין דרכו להתליע אלא בתלוש א"צ בדיקה וע"כ אין חיוב בדיקה בקמח או בפירות יבשים כגון רוזיני וכיוצא בהם וכיוצא בהם אם יש שם מליון קטנים דאין שם איסור אלא לאחר שיפרשו דהוי ס"ס ובס"ס מותר אפילו בשל תורה עכ"ל, ובודאי דלכתחילה צריך בדיקה ולא הוי ס"ס מאחר שהוחזק בכך מיהו אם עבר ובישל דהוי עוד ספק שמא נימוח ונתבשל מותר (ועיין בש"ך ס"ק לא) ומ"מ הכל משתנה לפי המקום ולפי הזמן שיש שנים שמתולעים ויש שאין מתולעים לפיכך בעל נפש יחוש לעצמו שלא יבוא להכשל באיסור דאורייתא וכ"כ בה"י וראתי אנשי מעשה שלא נהגו לאכול רוזיני ולא מאלני"ש ואורז ע"ש.

מראה מקומות

(ז) כתב הט"ז ואם דרכם להתליע בתלוש אין צריך בדיקה וכן פסק בילקוט יוסף הנ"ל עמ' רט"ו, וכן פסק בנימוקי לוי ס"ק מב, ועיין בנימוקי לוי הארוך ס"ח ועיין אצלנו בפרק ה', וכן אם רוצה לבשל נוצרת בעיה עיין שם כיצד לנהוג. ועיין בשו"ת שבט הלוי ח"ז יו"ד ס"קכה אות א על דברי הט"ז, ועיין בשו"ת עטרת פז ח"א כרך ב' סימן ב' אות ה', ועיין בשו"ת יבי"א ח"ו ס"כד ד"ה ועדיין בדברי הט"ז, ובס"ס דאיכא לברורי האם חובה לבדוק.

(8) עיין אצלנו בפרק ד' בהערה לגבי טחינת חומס לצורך פלאפל או טחינה. ועיין תפילה למשה ח"ג ס"ה באריכות.

(*) עיין תולעת שני עמ' קי לגבי מכירת מוצרים שמוחזקים בנגיעות גבוהה האם מותר למכורם ליהודי המקפיד על איסור חרקים, ומה הדין באדם שאינו מקפיד, וכן מה הדין במוצר המוחזק כנקי ונמצאו בו תולעים, ועיין בבדיקת המזון כהלכה עמ' 162-163.

(**) עיין שו"ת שבט הלוי ח"ז יו"ד ס"קכה אות ב' לגבי זכוכית מגדלת, וכן עיין בשו"ת יבי"א ח"ד יו"ד ס"כ אות ב', וכן עיין בספר תולעת שני עמ' כ, ועיין בבדיקת המזון כהלכה עמ' 100 ---- ועוד עיין בתולעת שני עמ' קב-קג מה הדין במזון שהיה מוחזק והמציאו שיטות למניעת חרקים כגון חממות ריסוס וכדומה, ועיין בבדיקת המזון כהלכה עמ' 124

(***) עיין תפילה למשה ח"ג מה שכתב בזה

חודש י"א* ומכל מקום צריך לבדקן להשליך^י התולעים הנמצאים ביניהם בחוץ או על גבי הפרי ואף לאחר שישליך הנמצאים בחוץ יש לחוש שמא שיתנם במים בתוך הקדירה יצאו לחוץ וירחשו (תרגום השרץ השרץ רחשא דרחיש) במים או בדופני הקדירה או על גבי הפרי הלכך הבא לבשל לאחר י"ב חודשי פירות שהתלעו יתנם לתוך מים צוננים, המתולעים והמנוקבים יעלו למעלה ואחר כך יתנם בקדרת מים רותחים שאם נשאר בו תולעת ימות מיד^י (ולא מהנו בהם אם בדק הרוב אלא צריך לבדוק כולם** דהוי מיעוט דשכיח^י -כ (רשב"א בת"ה ובתשובה סימן רעד):

באר היטב

(יח) להשליך - כלומר באותן שדרכן להתלע נהי דא"צ לבדקן בפנים כיון ששהו י"ב חודש ונרקב התולעת שבתוכן והוי כעפרא בעלמא מ"מ צריך לבדוקן להשליך התולעים הנמצאים ביניהם בחוץ אבל אותן פירות שאין דרכן להתלע כלל ודאי אין צריך בדיקה כלל אפילו מבחוץ. (יט) חודש - כתבו בט"ז ש"ך דתוך י"ב חודש לא מהני בדיקה זו דהר"ן כתב דאותן שהתלעו במחורב אין טבען שצפים למעלה כמו אותן שמתלעים בתלש ומחרש"ל כתב דדוקא בקטניות ופולין וכיוצא בהן מהני תיקון זה אבל בפירות שיש להם גרעינים מבפנים לא דאפי" בתלש חיישינן שמא פירשו ע"ג הגרעינים הלכך לא מהני להו רותחים ולא ברירה ואין כן דעת הש"ך ע"ש.

(כ) דשכיח - וכל שמצוי אין סומכין על בדיקת הרוב ודומה לבדיקת הריאה בר"ס ל"ט

מראה מקומות

(יא) ודוקא שאוחסן י"ב בקופסה סגורה ארמטית באופן שלא יכולים להיכנס חרקים חדשים מעלמא ועוד עיין אצלנו בפרק י' לפרטים נוספים. ועיין תולעת שני עמ' פה, וכן בבדיקת המזון כהלכה ח"א עמ' 156

(יב) ואע"פ שהתולעת נשארת בתוך הפרי מתה אינה אסורה באכילה עם הפרי כמו שפסק השו"ע לעיל ס"ד ואפילו אם פירשה לאחר מותה אינה אסורה כנ"ל ס"ד.

(יג) עיין אצלנו בפרק ו' כיצד משערים מיעוט המצוי, וכן עיין ביוסף לקח בדיני מיעוט המצוי באריכות מהו שיעורו, ועיין בתולעת שני ע"צא ובעמ' צו, וכן בבדיקת המזון כהלכה ח"א עמ' 115, וכן בילקוט יוסף הנ"ל עמ' ריא

(*) עיין תולעת שני עמ' פג מה הדין בייבוש מלאכותי

(**) עיין בבדיקת המזון כהלכה עמ' 121 שהוא הדין במפעלים וכדומה, ועיין בתולעת שני עמ' צא במאכל שדרכו בטחינה שדי בבדיקה קלה, ועוד שם עמ' קא מתי מועיל בדיקת מדגם

סעיף ט'

עבר ובישול' תוך י"ב חודש בלא בדיקה אם יכול לבדוק בודק ואם לאו מותר-א"י ואם נמצאו קצת בקדירה משליכם ואוכל השאר (כי אין לך פרייב שאין בו ס' נגד טעם התולעת שבתוכו) (תשובת הרא"ש בשם**

באר היטב:

(כא) מותר - הטעם איתא ברשב"א שיש כאן שני ספיקות ספק היה שם רחש או לא ואת"ל היה שמא נמוח ונתבטל לכך הולכין בו להקל וכתב האו"ה והיינו שלא הוחזקו פ' בסתם אבל במדינה שהוחזקו בכך ודאי לא הוי ספק.
(כב) פרי- כתב הש"ך משמע דאפילו בפירות קטנים כגון קירש"ן וכיוצא בהן יש ס' נגד טעם התולע ובת"ה כתב שקיבל דדוקא בתפוחים גסים או שאר פירות הגסים אמרינן דבטל התולעת בס' אבל לא בקטניות וכדומה וכ' רשל שיש להחמיר כן בפרי קטן נעשה הוא נבלה וצריך ס' נגד כולו אם יש לחוש שהתלע במחובר אפילו לא ניקב לחוץ ובתלוש שניקב לחוץ ובת"ח כתב דאם יש בתבשיל ג"כ דברים אחרים מלבד הפרי שרי לכ"ע אם יש ס' נגד התולע וגם רוצה להקל מטעם דאין התולע אוסר בטעמו משום דהוי פגום ומדמה אותו לזבובים ויתושים דהוי נטל"פ והט"ז כתב ג"כ סברא זו ואין דעת הש"ך נוטה לזה כלל כי הרשב"א עצמו מתיר בזבוב ואפ"ה אוסר כאן בתולע וע"כ שיש חילוק ביניהם ע"ש:

מראה מקומות

(יד) אף פירות שדרכן להתלע (מיעוט המצוי) ג"כ אומרים ס"ס וכ"כ בילקוט יוסף הנ"ל עמ' ריב (9) ובילקוט יוסף הנ"ל עמ' ריב הביא חולקים ושכן מוכח ברשב"א.
(* עיין בדיקת המזון כהלכה פ"ז בדיני ביטול, וכן בתולעת שני פ"ו, ועיין שם מה הדין אם הביטול נעשה ע"י גוי עמ' עה, וכן מה הדין בגריסה או מעיכה עמ' עג, -- ועיין שם עוד עמ' קיג לגבי בישול מאכלים נגועים עבור גוי, וכן עיין בשו"ת יבי"א ח"ד יו"ד ס"ו אות יא
(**) עיין תולעת שני עמ' צד מה הדין אם נמצאו בג' צלחות שבאו מאותו הסיר

מהר"ם) ויש מי שאומר דהני מילי שלא נמצאו אלא א' או ב' אבל ג' או ד' הכל*** אסורי: הגה ודוקא מאכל דאי אפשר לסננו ולהסיר ממנו התולעים ומאחר שהוחזקו בתולעים כולו אסור אבל אם אפשר לסננו מעביר

באר היטב

כג) שלשה- כתב הש"ך דכיון שנמצא שם כ"כ החזוק תבשיל זה שיש שם יותר מאי איכא שמא נימוח ובטל משום חד ספיקא לא שוינן ליה והיינו דווקא תוך י"ב חודש דאז אפילו הוא תוך הפרי אסור אבל לאחר י"ב חודש דליכא איסור אלא בשפירשו איכא ס"ס ספק פירש חי או פירש מת ואת"ל פירש חי שמא נימוח ובפרט שיש פוסקים דס"ל לתולעים מתים מיד בשעת הבישול קודם שפירשו ולכך כתבו דאם נמצאו הרבה תולעים בתבשיל הכל מותר אפילו התולעים עצמן אם אין דרכן להתלע במחובר ע"כ יש להקל כאן כיון דאין כאן איסור ודאי אלא חששא שמא יש עוד תולעים מיהו כל זה בתולעים שבפנים אבל פירות שדרכן להתלע אפילו דרכן להתלע בתלוש ורגיל להיות ביניהם תולעים בחוץ דאז נאסרו מיד פשיטא כשנתבשלו בלא בדיקה ונמצא אח"כ בתבשיל ג' או ד' דהכל אסור דליכא כאן אלא חדא ספיקא בנמוח, וכתב הט"ז ותמוה לי למה ד' כיון שבג' אסור ונראה דהר"ן כתב כן לרבותא דאפילו בד' יש היתר ברוטב ע"י סינון והשו"ע גריר בתריה בלשון. אף שלא סיים כן עכ"ל.

כד) שהוחזק - כתב רש"ל ומש"ה הנהגתי בעצמי שלא לאכול הכמהין היבשים כי הוחזקו בתולעים כי לאחר הבדיקה והברירה מצאתי בתבשיל בשולי הקדירה כמה תולעים. וכתב ט"ז מעשה בחג השבועות שעשו כמעט בכל העיר לחמים ופלדי"ן עם ראזיק"ש ואשה אחת בדקה רוזיני' שלה ונמצא בהם מילוי"ן וכולם קנו ממקום אחד וגם אצל המוכר בדקו אח"כ ומצאו גם שם מילוי"ן נראה בעיני שאותן שלקחו קודם שנודע שיש שם מילוי"ן מותרים דזה דומה למה שכתב הרשב"א דאם עבר ובישל תוך י"ב חודש הוי ס"ס ה"נ יש ב' ספיקות הא' שמא באותו הפעם שלקחו הם לא היו עדיין מלוי"ן עד שעה קטנה אח"כ ואת"ל היו שמא נימוחו בתנור מחום האש וא"ל שזה נגד הסברא לומר שבשעה קטנה יתהוו המילבי"ן ונמצא שאין כאן אלא ספק אחד זה אינו דהא גם שם ההיא דהרשב"א כיון דדרכן להתלע הוי כודאי התלע שספק הרגיל לאו שמיה ספר כמ"ש בת"ה סי קמא לענין חיטים מתולעים ואפ"ה חשבו הרשב"א לס"ס אבל אותן שלקחו אח"כ יש לאסור כל הלחמים ופלאדי"ן דאין כאן אלא ספר א' שמא נימוחו, ובודאי פירשו המלוי"ן מן הראזיני' בשעת עריכה ולישה ושמא יאכל גוף האיסור וראוי לחוש באיסור תורה עכ"ל ובס' נקודות הכסף השיג עליו ודעתו לאסור אף אותם שלקחו קודם שנודע האיסור ע"ש [ופר"ח חולק על ט"ז וכתב שכל הפלאדי"ן אסורים עיין שם חילוקי דינים אם קנו הרבה אנשים קמח מחנות ועשו מהם לחמים ונמצא אח"כ תולעים מה דינו. בתשובת ד"ש ס' רפו מורה להקל

מראה מקומות

*** עיין תולעת שני עמ' צג מה הדין אם נמצאו נמלים זבובים, ובילקוט יוסף עמ' רמט

משם התולעים הנמצאים שם והשאר מותרים (רשב"א סימן קנ). ועיין לקמן סוף סימן ק':

באר היטב

בשמן הנעשה מזיתים שהתלעו במחובר ע"ש. בתו' מהר"מ מלובלין התיר בדוחק בשנה שהתלע בה כל הכישות ובשלו בה המון עם אח"כ עם השכר בלא סינון דיותר טוב למכור לעובד כוכבים ובאם שא"א למכור הכל לעכו"ם כשיבוא לסנן השכר דרך הסל שיניח ג"כ בגד על הסל ומה שכבר בישל בלא סינון אם יכול לסנן בשעת שתיה אז טוב ובדיעבד באשר שהוא מעות שלא יוכל לתקן והפ"מ ושעת הדחק מותר ע"ש. וכ"כ בצ"צ ס' נא היינו דווקא היכא דאיכא חשש איסור ממשות התולעים דגופן נתרסק ונתבשלו בשכר אבל ביין שרף דליכא חשש איסור דאינו אלא מן הטעם וזיעה היוצא מפירות ומהתולעים ודאי דשרי אפילו בלא הפסד מרובה עכ"ל ומכאן נ"ל ללמוד לאותן האנשים הנוהגים איסור לאכול תבואה חדשה מ"מ נ"ל דמותרים לשתות יי"ש אף להרא"ש דאוסר לשתות שכר יש לחלק דשאני יי"ש דזיעה בעלמא היא לאפוקי שכר דהוי טעם כעיקר. וכתב עוד שמותר לפטם עופות בקמח שיש בו תולעים ודווקא שיעשה תיכף מהקמח חתיכות קטנות ויהיה לו היכר שלא יבא לאוכלו ע"ש:]

כה) מותר- כתב הש"ך אפילו ידוע שהיו שם עוד הרבה תולעים קודם הבישול אפ"ה מותר וכתב ט"ז בשם מהרש"ל תוך י"ב חודש מהני בדיקה יפה דהיינו לבדוק כל פרי בפני עצמו ומ"ש הטור דתוך י"ב חודש אין לו תקנה היינו תקנה דמים רותחים ורמ"א בת"ח כתב דהמנהג דבוררין הערבס"ין תוך י"ב חודש על השלחן ובוררין הנקובים מהן וכ' רש"ל דכיון דצריך בדיקה יפה ואיכא טירחא אין להאמין לנשים בבדיקה זו ות"ח כתב דהמנהג להקל בזה כי יש הרבה צדדים להקל בזה וע"ל סעיף ה' אם קטניות דרכן להתלע במחובר או לאו:

סעיף י'

ירקות מבושלים שנמצאו בהם תולעים הרוטב מותר על ידי סינון (פירוש שמעבירים במסננת) אבל ירקותי עצמם אם נמצא בהם ג' פעמים יש לחוש שמא יש ואינן ניכרות:

סעיף יא'

אשה* שנמצא אחר בדיקתה שרץ הנראה לעניים כגון חומט אסור לאכול מבדיקתה אבל אם לא נמצאו אלא תולעים המתליעים בתוך העלים שאינם נראים אלא לאחר שליקטן מותר לאכול מבדיקתה

סעיף יב'

מרחקת שנפלו לתוכו נמלים ועברו עליהם י"ב חודש יש להסתפק בהם מפני שהדבש דרכו להעמידו הנטמנים בתוכו^{טו}

באר היטב

(כו) ירקות- כ' העט"ז בס"ס ק' דוקא ירקות אבל שאר פירות אפילו כמהין ופטירות אפשר לבדוקן אפילו אחר שנתבשלו ומותרים בבדיקה
(כו) להעמיד- כתב הש"ך דוקא דברים שלמים אבל דברים נחתכים הנופלים לתוכו דרכו למזהר למחות ולכלות ואע"ג דהכא לא נ"מ מידי דהא נמלה חתוכה לאו בריה מקרי מ"מ לענין שרף דבכעדשה לא בטיל כבס' ק"ד ס"א דבדבש בטיל ע"ש.

מראה מקומות

(טו) והוא הדין לחומר משמר עיין אצלנו בפרק י', ועיין עוד תולעת שני עמ' פו, וכן בבדיקת המזון כהלכה ע" 157, ובילקוט יוסף הנ"ל עמ' רעד מה שכתב בזה
(* עיין לגבי נאמנות אשה וקטן בבדיקת תולעים, עיין ש"ך ס"ק לה, ילקוט יוסף הנ"ל עמ' נר, תולעת שני עמ' צח, --- ועיין תולעת שני שם לגבי קטן שבדק האם בדיעבד סומכים עליו ומתי, וכן בבדיקה לצורך עצמו מתי סומכים. ועיין בשו"ת עטרת פז ח"א כרך ב' סימן ב' האם מותר לתת לקטן פירות יבשים מבלי לבדוקם קודם לכן --- ועיין עוד תולעת שני עמ' ק באדם שאינו נזהר באיסור אכילת תולעים אע"פ שנוהר בשאר מצוות אינו נאמן ועוד עיין האם סומכים על בדיקת גוי, ילקוט יוסף הנ"ל עמ' רנד ובעמ' שכב, ועיין בתולעת שני עמ' ק, ועיין בדיקת המזון כהלכה עמ' 129

סעיף יג'

דבש שנפלו בו נמלים יחממנו עד שיהא ניתך ויסננו כח:

באר היטב

כח) ויסננו כתב הש"ך ואין בזה משום מבטל איסור לכתחילה שאסור כדלקמן סימן צ"ט שאין כוונתנו אלא לתקן הדבש¹⁰

מראה מקומות

(10) עיין ילקוט יוסף הנ"ל עמ' קצו ובעמ' רכ.

סעיף יד'

חטים מתולעים מותר לטחנן* והוא שירקד הקמח לאור היום (וכל תולעת שיראה שם יזרקנו והשאר כט מותר) (ת"ה סימן קנ"ה):

סעיף טו:

מיני עופות הגדילים באילן ותלויים באילן בחרטומיהן אסורים משום שרץ השורץ על הארץ:

באר היטב

כט') והשאר- כתב הט"ז דהא יש ס"ס ספק אין שם ואת"ל יש שם ספר נימוח בשעת אפיה ואין כאן מבטל איסור לכתחילה שאין כוונתנו רק לאפות הפת ולא לבטל התולעת וכתב הש"ך דהיתר זה אינו אלא כשהם מתולעים בעניין שיוכל לבררם קודם הטחינה אבל לא כשנמצאו מתולעים ברוב בענין דא"א לבררן ובהגהת ש"ד כ' שעשה מעשה בחיטים שהתליעו והשליכם לנהר ולא רצה להתיר למכרם לעכו"ם פן יאפה פת וימכרנו לישראל ובת"ה כ' טעם שהתירו הטחינה שהתולעים רוחשים ובורחים לחוץ דרך דופני האפרכסת מפני קול ונדנוד הרחיים ולפ"ז ברחיים שאין בה אפרכסת כגון ברחיים דידא היה אסור אלא שאח"כ כתב טעם אחר להתיר שאף אם יטחנו התולעים בטלים בס' תוך הקמח וא"כ בכל רחיים מותר אך נראה דבמקום שאפר וטחון ברחיים גדול שיש בהן אפרכסת אין לטחנן ברחיים אחרת:

ל) ומהרש"ל פסק דמותרין בישחיטה אבל כל הפוסקים חולקין עליו בזה:

מראה מקומות

* טחינת מאכל נגוע עיין תולעת שני פ"ו, ועיין בדיקת המזון כהלכה עמ' 137

סעיף טז

כל תולעים הנמצאים בבהמה^{לא} שהם בין עור לבשר בין שהם במעיה אסורים. והנמצאים בדגים* במעיהם^{לב} אסורים בין עור לבשר או בתוך הבשר מותרים (ואפילו פירשול^ל וחזרו מותרין כי כן רביתייהו לפרוש קצת ולחזור) (הגה' שערי דורא) והא דאסרינן דוקא מחיים אבל הגדלים בבשר אחר שחיטה או בדגים ובגבינה מותרים כל זמן שלא פירשו הלכך תולעים הנמצאים בקערה שנפלו מן הבשר מותרים לדעת המתירים^{לי} והוא שפירש מת ולא חיישינן שמא פירשו מחיים חוץ לחתיכה דמסתמא אותם שפירשו מחיים נפלו^{לה} שהדיחו הבשר ויש מי שאוסר התולעים המתהווים לאחר שחיטה מכל דבר הטעון שחיטה: הגה ונהגו להקל כסברא ראשונה (ע"פ מרדכי דפרק אלו טרפות) עוד נוהגים בתולעים של גבינה לאכלן אע"פ שקופצים הנה והנה על הגבינה^{לי} אבל אם פירשו לגמרי אסרינן אותן (מהרא"י ובארוך כמ"א דין י') מיהו אם נתערבו בשאר מאכל ולא יכולין להסירן משם אין אסורים המאכל כי יש מתירין אותם בכל ענין (או"ה שם) וטוב להחמיר במקום שאין הפ"מ (עד"מ)

באר היטב

לא) בבהמה- הטעם איתא בש"ך משום דבהמה בשחיטה תליא מלתא ואלו שגדלו בתוכה עד שלא נשחטה באו מאיסור אמ"ה ושחיטת הבמה לא מהני להו שהרי יש להן חיות בפני עצמן ואע"ג דשליל מותר בשחיטת אימו התם מכל בבהמה תאכלו נפקא אבל הכא באיסוריהו קימי. לב) במעיהם- דמעלמא אתו לתוכם אבל בין עור לבשר שרי דמהם גדלים ולית בהו משום אמ"ה דהא דגים באסיפה בעלמא סגי להו: לג) פירשו- כתב הש"ך והיינו דלא פירשו לגמרי אבל אם פירשו לגמרי אסורים דודאי לא עדיפי מתועלים שבגבינה: לד) המתירים- ר"ל לדעת המתירים בבשר לאחר שחיטה ומ"ש אם פירש מת ולעיל ס"ד הביא יש אסורים אפילו פירש מת היינו משום דסברת המתירים עיקר בעיניו: לה) נפלו- כתב הטור וראוי היה לחוש כשנתן הבשר בקדרה במים צוננים אולי פירשו לדופני הקדרה ונהגו להתיר עכ"ל והטעם משום דיש מתירין בכל עניין. לו) הגבינה- כתב הש"ך לאו דוקא אלא ה"ה בקערה מותרים אבל אם פירשו על השלחן אסורים משום מראית עין:

מראה מקומות

(*) תולעים בדגים עיין תולעת שני ח"ב באריכות נפלאה

סעיף יז

שרץ שרוף מותר לאכלו משום רפואה^ל דעפרא בעלמא הוא^ז:

באר היטב

לו רפואה- כתב הט"ז דמהרש"ל העתיק תשובת ר"י על נכפה שהוא כמכה של חלל ומותר להאכילו מאכל שיש בו שרץ אם הרפואה בידוע ואם לאו אסור ואם ביטל העובד כוכבים הרפואה בס' מותר עכ"ל כ' חוות יאיר סק"ב רפואה לבעלי ירוקין לבלוע ח' כינים של ראשו אסור משום דאין רפואה זו בדיקה השואף דבר איסור דרך נחיריו פטור אפילו שנהנה בכזית מאחר שאין דרך אכלתו בכך (הל"ק סימן לה).

מראה מקומות

(* עיין ילקוט יוסף הנ"ל עמ' רעה בדיני תערובת איסור, ועיין תולעת שני עמ' פא מה הדין לבריא, ועיין עוד שם בדין השאלאק המשמש לציפוי והברקה, ובעמ' פט לגבי משחות ושאר חומרי סיכה, ועוד שם עמ' פו בדיני צבע מאכל שנעשה מדמם או מגופם של חרקים מה הדין).

ברוך רחמנא דסייענ מריש ועד כען.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
וחביבי היקר והנעלה צורבא
מרבנן רודף צדקה וחסד
אוהב תורה ולומדיה על
אשר הגיה והאיר עניינו
בהלכה

הרב אבי יהודאי הי"ו
ה' יתברך ירוממהו וישמחהו
בכל מעשה ידיו ברוחניות
ובגשמיות, ויזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך
ימים בימינה, בשמאלה
עושר וכבוד לעד, יחד עם
כל בני ביתו אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
היקר והנעלה רודף צדקה
וחסד אוהב תורה ולומדיה
שואל בן סלמאן הי"ו
ה' יתברך ירוממהו וישמחהו
בכל מעשה ידיו ברוחניות
ובגשמיות, ויזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך
ימים בימינה, בשמאלה
עושר וכבוד לעד, יחד עם כל
בני ביתו אמן. ויהי רצון
שזכות הלימוד יהיה לע"נ
סלמאן בן שאול

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
וחביבי היקר והנעלה רודף
צדקה וחסד אוהב תורה
ולומדיה

יוסף בכר הי"ו
ה' יתברך ירוממהו וישמחהו
בכל מעשה ידיו ברוחניות
ובגשמיות, ויזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך
ימים בימינה, בשמאלה
עושר וכבוד לעד, יחד עם
כל בני ביתו אמן. יהי רצון
שזכות הלימוד יהיה לע"נ
יצחק בן אורו ז"ל

מי שברך

אמותינו שרה רבקה רחל
ולאה הוא יברך וישמור את
חמותי
עדנה עקום בת סדריג'ן שרה
תחי'
היקרה רודפת צדקה וחסד
אוהבת תורה ולומדיה
ה' יתברך ירוממה וישמחה
בכל מעשה ידיה ברוחניות
ובגשמיות, ותזכה לבריאות
איתנה ולרוות נחת מכל
יוצאי חלציה הי"ו אורך ימים
בימינה, בשמאלה עושר
וכבוד לעד, יחד עם כל בני
ביתה אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
היקר והנעלה רודף צדקה
וחסד אוהב תורה ולומדיה
יובל יהונתן הי"ו
ה' יתברך ירוממהו וישמחהו
בכל מעשה ידי ברוחניות
ובגשמיות, ויזכה להקים בית
נאמן במהרה בימינו אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
היקר והנעלה רודף צדקה
וחסד אוהב תורה ולומדיה
גד נאבול, סמי בן טויה,
שלמה מוטרה, דוד מוטרה,
דוד ישר, אתגר מרדכי,
איציק צעדה הי"ו
ה' יתברך ירוממם וישמחם
בכל מעשה ידיהם ברוחניות
ובגשמיות, ויזכו לרוות נחת
מכל יוצאי חלציהם הי"ו
אורך ימים בימינה, בשמאלה
עושר וכבוד לעד, יחד עם כל
בני ביתם אמן. ויהי רצון
שזכות הלימוד יהיה לרפ'
מנחם מנדל בן גד.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
וחביבי היקר והנעלה רודף
צדקה וחסד אוהב תורה
ולומדיה
מוטי כהן הי"ו
ה' יתברך ירוממהו וישמחהו
בכל מעשה ידי ברוחניות
ובגשמיות, ויזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך
ימים בימינה, בשמאלה
עושר וכבוד לעד, יחד עם
כל בני ביתו אמן. ויהי רצון
שזכות הלימוד יהיה לע"נ
יוסף בן מלכה

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
היקר והנעלה רודף צדקה
וחסד אוהב תורה ולומדיה
יהודה קהתי הי"ו
ה' יתברך ירוממהו וישמחהו
בכל מעשה ידי ברוחניות
ובגשמיות, ויזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך
ימים בימינה, בשמאלה
עושר וכבוד לעד, יחד עם כל
בני ביתו אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
וחביבי היקר והנעלה רודף
צדקה וחסד אוהב תורה
ולומדיה

יונתן בר כוכבא הי"ו
והוריו היקרים ה' יתברך
ירוממו וישמחו בכל מעשה
ידיהם ברוחניות ובגשמיות.
ויזכה להקים בית נאמן
במהרה בימינו אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
וחביבי היקר והנעלה רודף
צדקה וחסד אוהב תורה
ולומדיה

בנימין בן שרה הי"ו
ה' יתברך ירוממו וישמחו
בכל מעשה ידיו ברוחניות
ובגשמיות, ויזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך
ימים בימינה, בשמאלה
עושר וכבוד לעד, יחד עם כל
בני ביתו אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
היקר והנעלה רודף צדקה
וחסד אוהב תורה ולומדיה
יוסף הבר הי"ו

ה' יתברך ירוממו וישמחו
בכל מעשה ידיו ברוחניות
ובגשמיות, ויזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך
ימים בימינה, בשמאלה
עושר וכבוד לעד, יחד עם
כל בני ביתו אמן. ויהי רצון
שזכות הילמוד יהיה לע"נ
יעקב בן שרה, יוסף בן חנה,
יפה בת מסעודה.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
היקר והנעלה רודף צדקה
וחסד אוהב תורה ולומדיה
מיכאל יוגר הי"ו

ה' יתברך ירוממו וישמחו
בכל מעשה ידיו ברוחניות
ובגשמיות, ויזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך
ימים בימינה, בשמאלה
עושר וכבוד לעד, יחד עם
כל בני ביתו אמן. ויהי רצון
שזכות הלימוד יהיה לע"נ
יוסף בן מלכה

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך וישמור
את ידידי וחביבי היקר והנעלה רודף צדקה
וחסד אוהב תורה ולומדיה

יוסי מזיג הי"ו

ה' יתברך ירוממהו וישמחהו בכל מעשה ידיו
ברוחניות ובגשמיות, ויזכה לזרע של קיימא
במהרה. אורך ימים בימינה, בשמאלה עושר
וכבוד לעד, יחד עם כל בני ביתו אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך וישמור את
ידידי וחביבי היקר והנעלה רודף צדקה וחסד אוהב
תורה ולומדיה

אורן קנקזיל הי"ו

ה' יתברך ירוממהו וישמחהו בכל מעשה ידיו ברוחניות
ובגשמיות, ויזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו הי"ו
אורך ימים בימינה, בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד עם
כל בני ביתו אמן. ויהי רצון שזכות הלימוד יהיה
לרפואת ישי בן שלומית

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
וחביבי היקר והנעלה רודף
צדקה וחסד אוהב תורה
ולומדיה
הרה"ג ישי מזלומיאן הי"ו
ה' יתברך ירוממהו וישמחהו
בכל מעשה ידיו ברוחניות
ובגשמיות ויזכה להקים בית
נאמן אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
וחביבי היקר והנעלה רודף
צדקה וחסד אוהב תורה
ולומדיה
הרה"ג צדוק נגר הי"ו
ה' יתברך ירוממהו וישמחהו
בכל מעשה ידיו ברוחניות
ובגשמיות, ויזכה לרוות נחת
מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך
ימים בימינה, בשמאלה
עושר וכבוד לעד, יחד עם כל
בני ביתו אמן. ויהי רצון
שזכות הלימוד יהיה לרפואת
חיים מרדכי בן עדי

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את הרה"ג
היקר והנעלה רודף צדקה
וחסד אוהב תורה ולומדיה
הרה"ג יוסף פרץ הי"ו
והרה"ג יצחק וקיים הי"ו
ה' יתברך ירוממם וישמחם
בכל מעשה ידיהם ברוחניות
ובגשמיות, ויזכו לרוות נחת
מכל יוצאי חלציהם הי"ו
אורך ימים בימינה,
בשמאלה עושר וכבוד לעד,
יחד עם כל בני ביתם אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב
הוא יברך וישמור את ידידי
וחביבי היקר והנעלה רודף
צדקה וחסד אוהב תורה
ולומדיה
רמי בן שולה הי"ו
ה' יתברך ירוממהו וישמחהו
בכל מעשה ידיו ברוחניות
ובגשמיות ויזכה להקים בית
נאמן במהרה בימינו אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך וישמור את ידידי
היקרים והנעלים רודפי צדקה וחסד אוהבי תורה ולומדיה

מרדכי רכטיגר הי"ו

משה בן אילנה הי"ו

ה' יתברך ירוממם וישמחם בכל מעשה ידיהם ברוחניות
ובגשמיות, ויזכו לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם הי"ו אורך
ימים בימינה, בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד עם כל בני
ביתו אמן. ויהי רצון שזכות הלימוד יהיה לע"נ

בנימין בן שרה ז"ל

ציון בן ג'ונג'ון חזקיה ז"ל

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך וישמור את

משפחת ניסים היקרים הי"ו

רודפי צדקה וחסד אוהבי תורה ולומדיה אשר טרחו בהקלדת
החומר ה' יתברך ירוממם וישמחם בכל מעשה ידיהם ברוחניות
ובגשמיות, ויזכו לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם הי"ו אורך ימים
בימינה, בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד עם כל בני ביתם אמן.

יהי רצון שזכות הלימוד

לזרע של קיימא לליטל ודוד

זיווג לקרין בת אוה

להצלחה בלימוד וביראת שמים לשלום בן אוה

לבריאות והצלחה לשלי ושחר

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך
וישמור את ידידי וחביבי היקר והנעלה רודף
צדקה וחסד אוהב תורה ולומדיה

ניר יזי הי"ו

ה' יתברך ירוממהו וישמחהו בכל מעשה ידיו
ברוחניות ובגשמיות, ויזכה לזרע של קיימא
במהרה אמן.

ויהי רצון שזכות הלימוד תעמוד להצלחתם
ולרפואתם, חזרתם בתשובה, בריאות ופרנסה
טובה של

ניר וגלית יזי

כרמלה בת טובה תח"י

יעקב בן חנה הי"ו

יוסי ורונית יזי וב"ב

אסף ושרית יזי וב"ב

חזי ומיכל יזי וב"ב

מוטי בן כרמלה הי"ו

רותי ורועי מנחם וב"ב

בכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך וישמור את הרה"ג היקר
והנעלה צורבא מרבנן רודף צדקה וחסד אוהב תורה ולומדיה
הרה"ג אופיר אלבז שליט"א

ה' יתברך ירוממהו וישמחהו בכל מעשה ידיו ברוחניות ובגשמיות,
ויזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך ימים בימינה,
בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד עם כל בני ביתו אמן. ויהי רצון
שזכות הלימוד יהיה לרפואת הרבנית סיגלית בת אסתר.
ולע"נ של ר' דוד בן יעקב ארג'אן ואסתר, יעקב ארג'אן בן יחזקאל
ומיכל, אסתר בת מיכל ודוד, שושנה בת מאיר וזילפה.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך וישמור את הרה"ג היקר
והנעלה צורבא מרבנן רודף צדקה וחסד אוהב תורה ולומדיה על
אשר הגיה והאיר עניינו בהלכה

הרה"ג ציון רבי שליט"א

ה' יתברך ירוממהו וישמחהו בכל מעשה ידיו ברוחניות ובגשמיות,
ויזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו הי"ו אורך ימים בימינה,
בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד עם כל בני ביתו אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך וישמור
את כל קהילת כולל ברכת יוסף תורה היקרים
בחולון רודפי צדקה וחסד אוהבי תורה ולומדיה
ובראשם

הרה"ג מתתיהו אליעזר שליט"א

ה' יתברך ירוממם וישמחם בכל מעשה ידיהם ברוחניות ובגשמיות,
ויזכו לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם הי"ו אורך ימים בימינה,
בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד עם כל בני ביתם אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך וישמור את כל קהילת בית
כנסת טוב קווינס ניו יורק היקרים רודפי צדקה וחסד אוהבי תורה
ולומדיה ובראשם

הרה"ג מנשה צדקה שליט"א

ה' יתברך ירוממם וישמחם בכל מעשה ידיהם ברוחניות ובגשמיות,
ויזכו לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם הי"ו אורך ימים בימינה,
בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד עם כל בני ביתם אמן.

לזכר עולם יהיה צדיק

המרחם על כל בריותיו הוא יחוס ויחמול וירחם על נפש רוח
ונשמה רוח ונשמה של מורנו ורבנו עטרת ראשנו, הגאון
המופלא, מזכה הרבים

כמוה"ר ר' ניסים יגן זצוק"ל

בן רחל

מלך מלכי המלכים ברחמיו יסתירהו בצל כנפיו ובסתר אהלו,
לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ולקץ הימין יעמידהו ומנחל
עדניו יסקהו, ויצרור בצרור החיים נשמתו, וישים כבוד מנוחתו,
ה' הוא נחלתו, וילוה אליו השלום ועל משכבו יהיה שלום.
כדכתיב: יבוא שלום ינוחו על משכבותם, הולך נכוחו הוא וכל
בני ישראל השוכבים עמו, בכלל הרחמים והסליחות, וכן יהי
רצון ונאמר אמן.

לעלוי נשמת המנוח

המרחם על כל בריותיו הוא יחוס ויחמול וירחם על נפש רוח
ונשמה רוח ונשמה של

מיכאל בן אסתר זצ"ל

מלך מלכי המלכים ברחמיו יסתירהו בצל כנפיו ובסתר אהלו,
לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ולקץ הימין יעמידהו ומנחל
עדניו יסקהו, ויצרור בצרור החיים נשמתו, וישים כבוד מנוחתו,
ה' הוא נחלתו, וילוה אליו השלום ועל משכבו יהיה שלום.
כדכתיב: יבוא שלום ינוחו על משכבותם, הולך נכוחו הוא וכל
בני ישראל השוכבים עמו, בכלל הרחמים והסליחות, וכן יהי
רצון ונאמר אמן.

לעלוי נשמת המנוח

המרחם על כל בריותיו הוא יחוס ויחמול וירחם על נפש רוח
ונשמה רוח ונשמה של

אליהו בן חביבה זצ"ל

מלך מלכי המלכים ברחמיו יסתירהו בצל כנפיו ובסתר אהלו,
לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ולקץ הימין יעמידהו ומנחל
עדניו ישקהו, ויצרור בצרור החיים נשמתו, וישים כבוד מנוחתו,
ה' הוא נחלתו, וילוה אליו השלום ועל משכבו יהיה שלום.
כדכתיב: יבוא שלום ינוחו על משכבותם, הולך נכוחו הוא וכל
בני ישראל השוכבים עמו, בכלל הרחמים והסליחות, וכן יהי
רצון ונאמר אמן.

לעלוי נשמת המנוח

המרחם על כל בריותיו הוא יחוס ויחמול וירחם על נפש רוח
ונשמה רוח ונשמה של

יוסף בן מונס זצ"ל

מלך מלכי המלכים ברחמיו יסתירהו בצל כנפיו ובסתר אהלו,
לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ולקץ הימין יעמידהו ומנחל
עדניו ישקהו, ויצרור בצרור החיים נשמתו, וישים כבוד מנוחתו,
ה' הוא נחלתו, וילוה אליו השלום ועל משכבו יהיה שלום.
כדכתיב: יבוא שלום ינוחו על משכבותם, הולך נכוחו הוא וכל
בני ישראל השוכבים עמו, בכלל הרחמים והסליחות, וכן יהי
רצון ונאמר אמן.

לעלוי נשמת המנוחה

המרחם על כל בריותיו הוא יחוס ויחמול וירחם על נפש רוח
ונשמה רוח ונשמה של

לימור בת עליזה ז"ל

מלך מלכי המלכים ברחמיו יסתירה בצל כנפיו ובסתר אהלו,
לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ולקץ הימין יעמידה ומנחל
עדניו ישקה, ויצרור בצרור החיים נשמתה, וישים כבוד מנוחתה,
וילווה אליה השלום היא וכל בנות ישראל השוכבות עמה בכלל
הרחמים והסליחות, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

לעלוי נשמת המנוח

המרחם על כל בריותיו הוא יחוס ויחמול וירחם על נפש רוח ונשמה
רוח ונשמה של

שמעון בן זריפה זצ"ל

חיים בן חוה זצ"ל

רונן בן תגי זצ"ל

קיקו בן חוה זצ"ל

בן בן קוזו זצ"ל

יצחק בן חוה זצ"ל

ציון בן ג'ון ג'ון

רחמים בן מונס זצ"ל

רחמים בן חווה ז"ל

בצלאל בן יעקב ז"ל

יצחק בן אסתר ז"ל

מלך מלכי המלכים ברחמיו יסתירהו בצל כנפיו ובסתר אהלו, לחזות
בנועם ה' ולבקר בהיכלו, ולקץ הימין יעמידהו ומנחל עדניו ישקהו,
ויצרור בצרור החיים נשמתו, וישים כבוד מנוחתו, ה' הוא נחלתו, וילווה
אליו השלום ועל משכבו יהיה שלום. כדכתיב: יבוא שלום ינוחו על
משכבותם, הולך נכחו הוא וכל בני ישראל השוכבים עמו, בכלל
הרחמים והסליחות, וכן יהי רצון ונאמר אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך וישמור
את כל קהילת כולל בעל השדה היקרים בחולון
רודפי צדקה וחסד אוהבי תורה ולומדיה ובראשם
הרה"ג אליעזר ברלנד שליט"א

ה' יתברך ירוממם וישמחם בכל מעשה ידיהם ברוחניות ובגשמיות,
ויזכו לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם הי"ו אורך ימים בימינה,
בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד עם כל בני ביתם אמן.

מי שברך

אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך וישמור
את כל קהילת בית כנסת הרמב"ם היקרים
בחולון רודפי צדקה וחסד אוהבי תורה ולומדיה
ובראשם

הרה"ג אופיר אלבז שליט"א

ה' יתברך ירוממם וישמחם בכל מעשה ידיהם ברוחניות ובגשמיות,
ויזכו לרוות נחת מכל יוצאי חלציהם הי"ו אורך ימים בימינה,
בשמאלה עושר וכבוד לעד, יחד עם כל בני ביתם אמן.